

อภินันทนาการ

สำนักหอสมุด

การต่อสู้ดิ้นรนของวิถีชีวิตในชนบท

สมโภชน์ พูลเขตกิจ

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยพระนคร
วันลงทะเบียน.....
เลขทะเบียน..... 1612361X
เลขเรียกหนังสือ.....

ศิลปนิพนธ์เสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชาออกแบบทัศนศิลป์
พฤษภาคม 2557
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพระนคร

SURVIVAL IN THAI RURAL LIFE

**An Art Thesis Submitted in Partial Fulfillment
of the Requirements
for the Degree in of Bachelor of Fine and Applied Arts
Program in Visual Art Design**

May 2014

Copyright 2014 by Naresuan University

คณะกรรมการสอบศิลปนิพนธ์ได้พิจารณาศิลปนิพนธ์เรื่อง "การต่อสู้ดิ้นรนของวิถีชีวิตในชนบท" ของนายสมโภชน์ พูลเขตกิจเห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรบัณฑิตสาขาวิชาออกแบบทัศนศิลป์ของมหาวิทยาลัยนเรศวร

.....ประธาน

(อาจารย์สุรชาติ เกษประสิทธิ์)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทวีศักดิ์ พรหมรัตน์)

.....กรรมการ

(อาจารย์สมหมาย มาอ่อน)

.....กรรมการ

(อาจารย์ธีรวุฒิ บุญยศักดิ์เสรี)

.....กรรมการ

(อาจารย์อาคม ทองโปร่ง)

.....กรรมการ

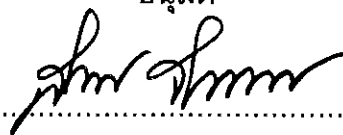
(อาจารย์สุจิต สมบูรณ์เอนก)

.....กรรมการ

(อาจารย์ชฎานิศ ชิงช่วง)

อนุมัติ

(ดร.สันต์ จันทร์สมศักดิ์)

คณบดีคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

พฤษภาคม 2557

ชื่อเรื่อง การต่อสู้ดิ้นรนของวิถีชีวิตในชนบท
ผู้วิจัย นายสมโภชน์ พูลเขตกิจ
ประธานที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ทวีร์ศรัณย์ พรหมรัตน์
กรรมการที่ปรึกษา อาจารย์สุรชาติ เกษประสิทธิ์
ประเภทสารนิพนธ์ ศิลปนิพนธ์ ศป.บ สาขาวิชาออกแบบทัศนศิลป์,
มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2556
คำสำคัญ การต่อสู้ดิ้นรน วิถีชีวิต

บทคัดย่อ

การสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมศิลปนิพนธ์ ภายใต้หัวข้อเรื่อง "การต่อสู้ดิ้นรนของวิถีชีวิตในชนบท" นี้ มีวัตถุประสงค์ในการสร้างสรรค์ เพื่อให้ผู้สร้างสรรค์เกิดการเรียนรู้และเข้าใจในกระบวนการการสร้างสรรค์ ตอบสนองความคิดและความรู้สึก แสดงออกออกถึงคุณค่าทางความงามหรือสุนทรียภาพในรูปแบบงานจิตรกรรม ถ่ายทอดงานในเชิงสัญลักษณ์ ซึ่งมีลักษณะงานแบบกึ่งนามธรรมที่มีรูปแบบเป็นอัตลักษณ์เฉพาะตน ตลอดจนนำไปสู่การบันทึกผลการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ ว่าเป็นระบบในรูปแบบเอกสารภาคศิลปนิพนธ์ โดยมีการวางแผนดำเนินงาน คือ เริ่มจากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลทั้งในส่วนภาคเอกสารทางโครงสร้างศิลปะรวมถึงองค์ประกอบศิลปะ งานทัศนศิลป์ และรูปถ่าย มาวิเคราะห์และประมวลความรู้นำมาสู่ขั้นตอนการทำภาพร่าง และขยายภาพผลงานขนาดจริง

ผลงานศิลปนิพนธ์ชุดนี้แสดงความงามทางสุนทรียภาพผ่านรูปทรงเชิงสัญลักษณ์อันได้แก่รูปทรงของปูนา นำเสนอเรื่องราวสะท้อนวิถีชีวิตของคนในชนบท ที่ใช้เทคโนโลยีและสารเคมีจนเกินความพอดี ก่อให้เกิดพิษภัย ทำลายวิถีชีวิตและสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ ในชนบทโดยเฉพาะภาคการเกษตร คือ ชาวนา การสร้างสรรค์ศิลปนิพนธ์อาศัยกลวิธีจิตรกรรมรูปแบบกึ่งนามธรรมจำนวนผลงานทั้งหมด 3 ชิ้น โดยใช้ทัศนธาตุรูปทรง เส้น และสี เป็นหลัก ในการสื่ออารมณ์ ความสะท้อนใจผ่านผลงานศิลปะ โดยตระหนักถึงสภาพแวดล้อมที่ได้รับผลกระทบจากการใช้เทคโนโลยีและสารเคมีในภาคการเกษตร อีกทั้งส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและวิถีจักรการดำรงชีวิตของสิ่งมีชีวิตต่างๆในท้องท้องนา การสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์ครั้งนี้ จึงมุ่งเน้นให้มนุษย์ได้ตระหนักถึงพิษภัยที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์ต่อธรรมชาติ

Title SURVIVAL IN THAI RURAL LIFE
Author Somphoch Phoonkhetkid
Advisor Assist.Prof. Thaveerat Phromrat
Co - Advisor Mr.Surachart kesprasit
Academic Paper Thesis B.F.A. in Visual Art Design,
Naresuan University,2013
Keywords Survival , Life

ABSTRACT

The aim of this study is to provide an understanding of the creative process. It hopes to provide a context where the idea fuses with feeling to express the value of art and esthetics to instruct the symbolic work in self expression semi-abstract and also record the art work in thesis systematically. The plan of this study is to firstly delve into the structure of art including its composition in regards to the visual and photographic arts. Moreover, we have analyzed and estimated these documents to provide the sketch and magnify.

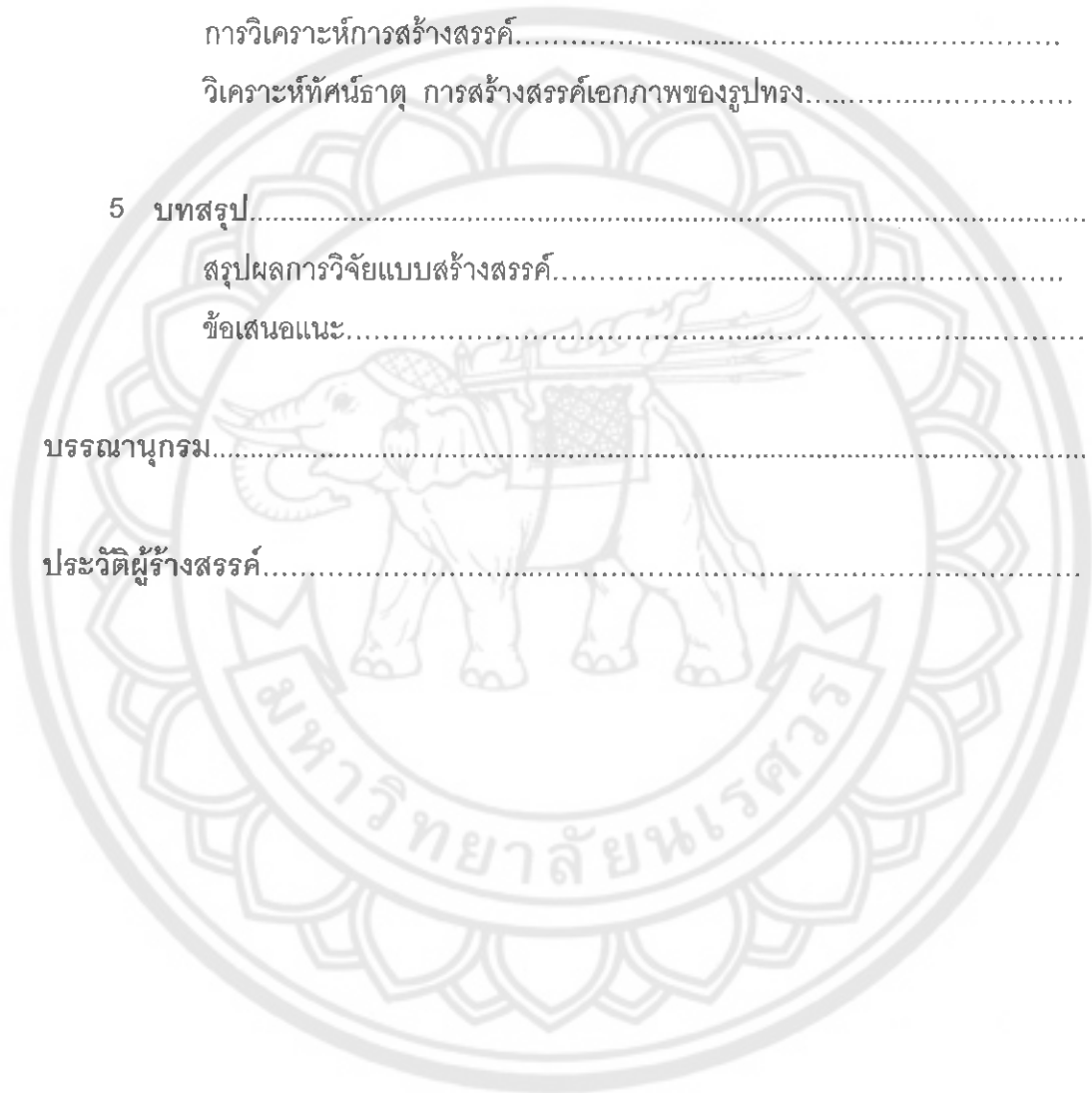
This thesis represents the esthetic through its symbolic contours. For example, field crab contour indicates the country side modus Vivendi which is used with the technology and chemicals to produce pollution and can destroy the way of life and natural environment. Especially, this process can affect the farmer. The thesis creator will provide the semi-abstract into 3 main objects: contour, line and color. These three things reflect the emotion and depression which pass through the art in the field crab contour. This goal of this project is to present human realization on their execution to the damage brought to the natural environment.

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัยแบบสร้างสรรค์.....	2
กรอบแนวคิดในการวิจัยแบบสร้างสรรค์.....	2
ขอบเขตของการวิจัยแบบสร้างสรรค์.....	4
คำสำคัญหรือคำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัยแบบสร้างสรรค์.....	4
เอกสารและข้อมูลที่เกี่ยวข้อง.....	5
วิธีการดำเนินการวิจัยแบบสร้างสรรค์.....	5
2 เอกสารและข้อมูลที่เกี่ยวข้อง.....	6
อิทธิพลและความมั่นคงใจจากประสบการณ์.....	6
อิทธิพลที่ได้รับจากลัทธิศิลปะ.....	23
อิทธิพลที่ได้รับจากผลงานของศิลปินไทย.....	27
อิทธิพลจากปรัชญา.....	29
3 ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงานสร้างสรรค์ศิลปนิพนธ์.....	30
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบบสร้างสรรค์.....	30
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	34
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	47
กระบวนการสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์.....	48

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิจัยแบบสร้างสรรค์.....	57
ช่วงระยะก่อนทำศิลปนิพนธ์.....	57
การวิเคราะห์การสร้างสรรค์.....	59
วิเคราะห์ทัศนธาตุ การสร้างสรรค์เอกภาพของรูปทรง.....	67
5 บทสรุป.....	72
สรุปผลการวิจัยแบบสร้างสรรค์.....	72
ข้อเสนอแนะ.....	73
บรรณานุกรม.....	75
ประวัติผู้สร้างสรรค์.....	77

สารบัญภาพ

ภาพ	หน้า
1 สายใยอาหาร.....	10
2 ระบบนิเวศในทุ่งนา.....	11
3 ระบบนิเวศในทุ่งนา.....	11
4 ระบบนิเวศในทุ่งนา.....	12
5 ระบบนิเวศในทุ่งนา.....	12
6 ระบบนิเวศในทุ่งนา.....	13
7 ระบบนิเวศในทุ่งนา.....	13
8 แหล่งที่อยู่อาศัยของปูนา.....	15
9 ปูนา.....	20
10 ปูนา.....	21
11 ปูนา.....	21
12 ปูนา.....	22
13 ปูนา.....	22
14 ผลงานจากลัทธิศิลปะที่ได้รับอิทธิพล.....	26
15 ผลงานจากลัทธิศิลปะที่ได้รับอิทธิพล.....	26
16 ผลงานของศิลปินไทยที่ได้รับอิทธิพล.....	27
17 ผลงานของศิลปินไทยที่ได้รับอิทธิพล.....	28
18 ผลงานของศิลปินไทยที่ได้รับอิทธิพล.....	28
19 พู่กันและผ้าเช็ดสี.....	31
20 ถังใส่น้ำ ฟ็อกกี้ฉีดน้ำ.....	32
21 สีอะครีลิค.....	32
22 สีโปสเตอร์.....	32
23 ผ้าใบแคนวาส.....	33
24 กาวลาเท็กซ์อเนกประสงค์.....	33
25 วานิชสีดำ.....	33

สารบัญภาพ(ต่อ)

ภาพ	หน้า	
26	แผนผังแสดงองค์ประกอบของศิลปะ.....	34
27	สีอะคริลิค.....	38
28	ผ้าใบ.....	39
29	แผนผังแสดงทัศนธาตุและวิธีการสร้างเอกภาพของรูปทรง.....	41
30	ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปูนาและต้นข้าว.....	44
31	ข้อมูลจากงานทัศนศิลป์.....	45
32	ข้อมูลจากงานทัศนศิลป์.....	45
33	ข้อมูลจากงานทัศนศิลป์.....	46
34	ข้อมูลจากงานทัศนศิลป์.....	46
35	อุปกรณ์สำหรับปฏิบัติงานสร้างสรรค์.....	48
36	ภาพร่างด้วยปากกาสีดําลงบนกระดาษ.....	49
37	ภาพร่างด้วยปากกาสีดําลงบนกระดาษ.....	50
38	ภาพร่างด้วยปากกาสีดําลงบนกระดาษ.....	51
39	ทดลองสร้างผิว.....	52
40	แบบร่างขยายรายละเอียดกับพื้นผิวจริง.....	52
41	ภาพสร้างพื้นผิวบนพื้นที่งาน.....	53
42	ภาพสร้างพื้นผิวบนพื้นที่งาน.....	53
43	ภาพสร้างพื้นผิวบนพื้นที่งาน.....	54
44	การปั้นรูปร่างรูปทรงของปูนา.....	54
45	การระบายสี.....	55
46	การสร้างแม่พิมพ์.....	55
47	ปูนาที่หล่อด้วยเรซิน.....	56
48	ผลงานศิลปนิพนธ์ที่เสร็จสมบูรณ์.....	56
49	ผลงานระยะก่อนทำศิลปนิพนธ์ที่ 1 ชั้นที่ 1.....	57
50	ผลงานระยะก่อนทำศิลปนิพนธ์ที่ 1 ชั้นที่ 2.....	58

สารบัญภาพ(ต่อ)

ภาพ	หน้า
51 ผลงานระยะก่อนทำศิลปนิพนธ์ที่ 2 ชั้นที่ 1.....	58
52 ผลงานระยะก่อนทำศิลปนิพนธ์ที่ 2 ชั้นที่ 2.....	59
53 วงจรสี.....	60
54 สี.....	61
55 ที่ว่าง.....	62
56 ลักษณะผิวและเส้น.....	63
57 รูปร่าง.....	64
58 รูปทรงทางวัตถุหรือวัสดุ.....	65
59 ผลงานศิลปนิพนธ์ ชั้นที่ 1.....	69
60 ผลงานศิลปนิพนธ์ ชั้นที่ 2.....	70
61 ผลงานศิลปนิพนธ์ ชั้นที่ 3.....	71

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เกษตรกรรมเป็นอาชีพที่มีความผูกพันกับสังคมไทยมาเป็นเวลาช้านาน สร้างความสมบูรณ์พูนสุข ความอึดท้อง ขนบธรรมเนียมประเพณีที่งดงามให้กับสังคมไทยหลายต่อหลายอย่าง ฟุ้งนา จึงเปรียบเสมือนขุมทรัพย์อันมีคุณค่ามหาศาลให้กับคนไทย

ในฟุ้งนาถือว่าเป็นแหล่งระบบนิเวศที่มีความหลากหลายทางชีวภาพ สิ่งมีชีวิตต่างๆไม่ว่าจะเป็นต้นข้าว ต้นหญ้า กุ้ง หอย ปู ปลา งู กบ นก แมลงและสิ่งมีชีวิตอื่นๆที่อาศัยอยู่ในฟุ้งนานั้นล้วนแต่มีความสำคัญทั้งสิ้น เกิดเป็นห่วงโซ่อาหารจนกลายเป็นสายใยอาหาร อันประกอบไปด้วยผู้ผลิต ผู้บริโภค และผู้ย่อยสลาย จนกลายเป็นวัฏจักรการดำรงชีวิตที่ปรับสมดุลด้วยตัวของมันเอง สร้างความอุดมสมบูรณ์ให้กับระบบนิเวศในฟุ้งนา

ปุ๋ยนา เป็นอีกหนึ่ง สิ่งมีชีวิตที่เรามักจะพบกาอยู่อาศัยในท้องฟุ้งนา ชาวนาส่วนใหญ่มักจะคิดว่าปุ๋ยนาเป็นศัตรูพืชที่สร้างความเสียหายให้กับท้องฟุ้งนาความจริงแล้วปุ๋ยนาไม่ได้ทำความเสียหายให้แก่ต้นข้าวเป็นไร ๆ หรือร้ายร้ายอย่างแมลงหรือหนู ในเนื้อที่ 1 ไร่ ปุ๋ยนา จะกัดกินต้นข้าวเพียง 1-3 ย่อม เท่านั้น บริเวณที่ปุ๋ยนากัดต้นข้าว คือบริเวณพื้นนาที่เป็นหลุมเป็นบ่อ มีน้ำลึกและชุ่มมากกว่าปกติ อาจเป็นมูมโต มูมหนึ่ง หรือตรงกลางผืนนาก็ได้ที่ปุ๋ยนาสามารถใช้พรางตัวหรือหลบซ่อนตัวได้ ปุ๋ยนานั้นจะช่วยผลิตปุ๋ยอินทรีย์ที่มีโคติน-โคโตซาน และจุลินทรีย์ ที่ช่วยกระตุ้นการแตก รากฝอย เพิ่มประสิทธิภาพในการดูดซับธาตุอาหาร ช่วยสร้างภูมิคุ้มกันโรคและแมลง ช่วยเพิ่มการแตกยอดและใบอ่อนของพืชผัก ไม้ผล ไม้ดอกและไม้ประดับ ทุกชนิด ช่วยเร่งการเจริญเติบโตของพืชและเร่งอายุการเก็บเกี่ยว ช่วยปรับปรุงโครงสร้างของดิน และเพิ่มปริมาณสารไนโตรเจน และสารอาหารอื่น ๆ ในดินที่พืชต้องการ (ที่มา:http://nanasarakaset.blogspot.com/2012/05/blog-post_23.html)

แต่ในปัจจุบัน ปัญหาที่เกิดขึ้นคือชาวนาขาดการตระหนักถึงระบบนิเวศดังกล่าว เปลี่ยนจากวิถีการผลิตแบบพึ่งพาตนเองที่มีเป้าหมายเพื่อการบริโภคภายในครัวเรือนและชุมชน มาสู่วิถีการผลิตเพื่อการค้าและการส่งออก โดยเน้นทำการผลิตในรูปแบบเกษตรกรรมแผนใหม่ มีการนำเทคโนโลยีการผลิต อาทิ ปุ๋ยเคมี ยาฆ่าแมลง เครื่องจักรกล มาเร่งให้ผลผลิตเป็นไปตามความต้องการของตลาดและผู้บริโภค แต่ผลพวงที่ตามมาคือกลับส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศคือการทำลายสิ่งมีชีวิตในฟุ้งนา สิ่งมีชีวิตดังกล่าวที่ข้าพเจ้าตระหนัก คือ ปุ๋ยนา ปุ๋ยนาในความหมายของผู้สร้างสรรคคือตัวแทนของความต่อสู้ดิ้นรนที่ถูกทำลายลงไปเปรียบเสมือนภาวะล่มสลายของชาวนา ดังนั้น ผู้สร้างสรรคจึงนำปุ๋ยนามาเป็นสัญลักษณ์ในการสร้างสรรคเพื่อกระตุ้นให้เกิดความ

ตระหนักถึงปัญหาการทำลายระบบนิเวศ เพื่อให้ชาวนาหันมาตระหนักรู้ในการช่วยกันปกป้องระบบนิเวศในท้องทุ่งนาให้อุดมสมบูรณ์ดังเดิม

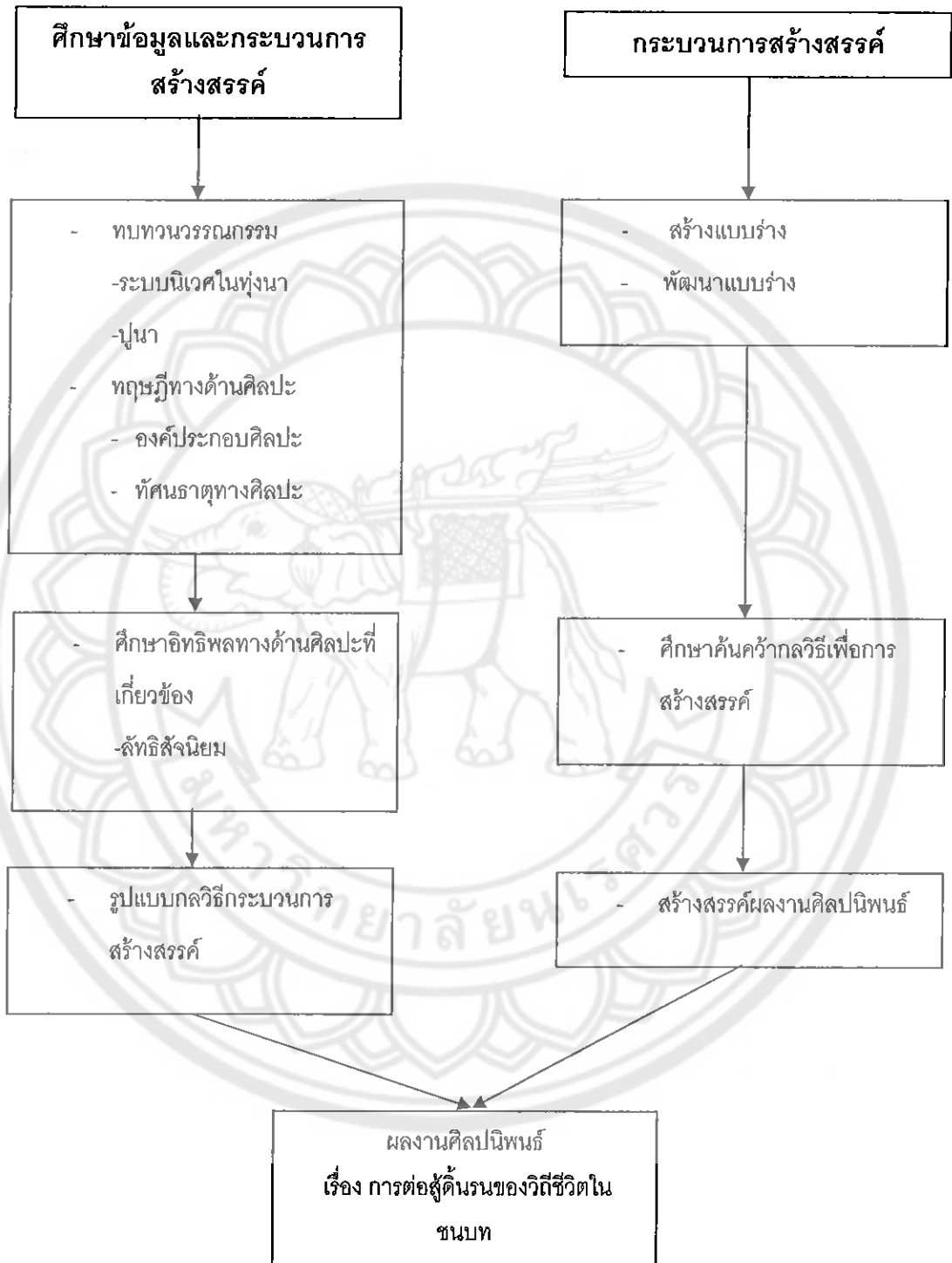
วัตถุประสงค์ของการวิจัยแบบสร้างสรรค์

1. เพื่อเป็นการศึกษาค้นคว้ากระบวนการสร้างสรรค์ผลงานทางศิลปะนำไปสู่การบันทึกผล การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะไว้อย่างเป็นระบบในรูปเอกสารภาคศิลปะนิพนธ์
2. เพื่อสร้างสรรค์ผลงานศิลปะนิพนธ์ เรื่อง การต่อสู้ดิ้นรนของวิถีชีวิตในชนบท
3. สรุป รวบรวม วิเคราะห์ ผลการสร้างสรรค์
4. เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และเข้าใจในกระบวนการการสร้างสรรค์ ตอบสนองความคิดและความรู้สึกแสดงออกออกถึงคุณค่าทางความงามในรูปแบบผลงานจิตรกรรมสร้างสรรค์

กรอบแนวคิดในการวิจัยแบบสร้างสรรค์

1. ศึกษาข้อมูลสนับสนุนแนวคิดในการสร้างสรรค์
2. กระบวนการสร้างสรรค์ศิลปะ
3. พัฒนาผลงานสร้างสรรค์
4. วิเคราะห์ผลงานสร้างสรรค์
5. สรุปรายงานผลการดำเนินงานวิจัยแบบสร้างสรรค์

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัยแบบสร้างสรรค์

ขอบเขตของการวิจัยแบบสร้างสรรค์

ในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์ เรื่องการต่อสู้ดิ้นรนของวิถีชีวิตในชนบท ผู้สร้างสรรค์ได้แบ่งขอบเขตการวิจัยเป็น 2 ส่วน ได้แก่

1. ขอบเขตด้านข้อมูลในการสร้างสรรค์
 - 1.1 ศึกษาข้อมูลทางกายภาพเกี่ยวกับวิถีชีวิตของปู
 - 1.2 ศึกษาข้อมูลทฤษฎีทางด้านศิลปะ
 - 1.3 ศึกษาข้อมูลศิลปะที่ได้รับอิทธิพล
2. ขอบเขตด้านการสร้างสรรค์ศิลปะ
 - 2.1 ศึกษาเทคนิคการสร้างสรรค์
 - 2.2 ศึกษาวัสดุเพื่อการสร้างสรรค์
 - 2.3 ศึกษาองค์ประกอบทางด้านศิลปะ
 - 2.4 พัฒนารูปแบบการสร้างสรรค์

คำสำคัญหรือคำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัยแบบสร้างสรรค์

การต่อสู้ดิ้นรน (Survival)	หมายถึง	การดิ้นรนแสวงหาเพื่อการดำรงชีวิตอยู่
วิถีชีวิต (Life)	หมายถึง	การดำเนินชีวิตโดยภาพรวมของบุคคลซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงลักษณะและค่านิยมของบุคคลนั้น

เอกสารและข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

1. ข้อมูลจากตำราหนังสือเอกสารทางวิชาการอันเป็นข้อมูลเบื้องต้นและที่มาของเทคนิคในการสร้างสรรค์ดังต่อไปนี้

หนังสือองค์ประกอบศิลปะ ผู้แต่ง ชลูด นิมเสมอ

หนังสือประวัติศาสตร์ศิลปะตะวันตก ผู้แต่ง ศุภชัย สิงห์ยะบุศย์

หนังสือภาพปลาและสัตว์น้ำของไทย ผู้แต่ง สมพร ภูริพงศ์ และสมโภชน์

อัคคะทวีวัฒน์.

เอกสารประกอบการเรียนการสอนรายวิชา 707122 พื้นฐานองค์ประกอบศิลป์

ผู้แต่ง สุรชาติ เกษประสิทธิ์

2. ข้อมูลภาพถ่ายจากวัตถุจริง

วิธีการดำเนินการวิจัยแบบสร้างสรรค์

1. ศึกษาข้อมูลเพื่อพัฒนารูปแบบศิลปะ
2. ศึกษาอิทธิพลทางศิลปะ
3. พัฒนภาพร่าง
4. กระบวนการสร้างสรรค์ศิลปะ
5. วิเคราะห์กระบวนการสร้างสรรค์
6. สรุปผลการดำเนินการวิจัยแบบสร้างสรรค์

บทที่ 2

เอกสารและข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

สิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกันไปในแต่ละพื้นที่ ไม่ว่าจะเป็นสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้นย่อมมีผลให้รูปแบบวิถีการดำเนินชีวิตของมนุษย์แตกต่างกันออกไป อิทธิพลทางความคิด และจิตใต้สำนึกของเราส่วนใหญ่มักจะเกิดจากสภาพแวดล้อมรอบข้างเช่นกัน ผู้สร้างสรรค์ได้มีชีวิตอาศัยอยู่ในพื้นที่ชนบทที่มีชีวิตผูกพันกับสิ่งแวดล้อม ท้องทุ่งนาและวิถีชีวิตเรียบง่ายแบบสังคมเกษตรกรรมมาตั้งแต่วัยเยาว์ ได้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงของวิถีชีวิต ความทุกข์ที่เกิดจากระบบทุนนิยม ภาระค่าใช้จ่ายต่างๆที่ต้องทำงานหนักแต่กลับได้ผลตอบแทนเพียงน้อยนิด ซึ่งนับวันคุณภาพชีวิต และความสุขในการดำรงชีวิตได้ลดน้อยลงไปทุกที ความทรงจำดังกล่าวอาจเป็นจิตใต้สำนึกที่รวบรวมเรื่องราวต่างๆ ตลอดจนความรู้สึกนึกคิดของผู้สร้างสรรค์ ดังนั้นในผลงานแต่ละชิ้นของผู้สร้างสรรค์ในศิลปะนิพนธ์ชุด การต่อสู้ดิ้นรนของวิถีชีวิตในชนบท ต้องการถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึกน่าเศร้าใจและสะท้อนใจของวัฏจักรวงจรชีวิตในระบบนิเวศท้องทุ่งนา ด้วยกลวิธีทางจิตรกรรมโดยผสมเทคนิคการใช้วัสดุจริงจากทุ่งนา คือ ดิน ฟางข้าว และเมล็ดข้าว มาสร้างสรรค์เพื่อสะท้อนความสัมพันธ์ของวัสดุและการนำเสนอเนื้อหาเพื่อผลเชิงความคิดสะท้อนคุณค่าความหมายในการทำงานครั้งนี้

อิทธิพลและความบันดาลใจจากประสบการณ์

ด้วยประสบการณ์ของผู้สร้างสรรค์ที่อาศัยอยู่ในชนบทจึงได้สัมผัสกับวิถีชีวิตเกษตรกรจึงได้ศึกษาระบบนิเวศในท้องทุ่งนา และเลือกใช้รูปร่างรูปทรงของสิ่งมีชีวิตที่มีความน่าสนใจมาใช้สื่อทางความคิดเป็นสัญลักษณ์ที่มีความหมายโดยนัยคือ เป็นตัวแทนชีวิตของสิ่งมีชีวิตในระบบนิเวศทุ่งนา นั่นคือ ปุ๋นหรือชื่อที่เป็นทางการเรียกว่าปุ๋นดำ

1. ระบบนิเวศ

ระบบนิเวศ (Ecosystem) หมายถึง หน่วยพื้นที่หนึ่งประกอบด้วยสังคมของสิ่งมีชีวิตกับสิ่งแวดล้อมทำหน้าที่ร่วมกับระบบนิเวศเป็นระบบที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดของสิ่งมีชีวิต และสิ่งแวดล้อม โดยการลำดับขั้นของการกินแบบต่าง ๆ ตลอดจนการหมุนเวียนของสารแร่ธาตุและการถ่ายทอดพลังงาน จนทำให้เกิดองค์ประกอบของสิ่งมีชีวิตเป็นระบบที่มีลักษณะต่างๆ กัน ระบบนิเวศเป็นกลไกควบคุมสังคมของสิ่งมีชีวิตต่างๆ ที่เกิดมาจากความสัมพันธ์ต่อกัน ทั้งส่วนที่เป็นสิ่งมีชีวิตและสิ่งไม่มีชีวิตดังนั้นระบบนิเวศประกอบไปด้วย

1. หน่วยพื้นที่
2. องค์ประกอบที่มีชีวิต (Biotic component)
3. องค์ประกอบที่ไม่มีชีวิต (Abiotic component)
4. ความสัมพันธ์ต่อกันระหว่างสิ่งมีชีวิตกับสิ่งแวดล้อม (ทั้งมีชีวิตและไม่มีชีวิต)

1.1. ประเภทของระบบนิเวศ

การจำแนกระบบนิเวศสามารถจำแนกได้เป็นหลายแบบ ขึ้นอยู่กับเกณฑ์ที่ใช้แบ่งได้แก่

1) การจำแนกโดยลักษณะทางภูมิศาสตร์เป็นเกณฑ์ สามารถแบ่งได้เป็น 2 แบบ คือ

1. ระบบนิเวศพื้นดิน (Terrestrial Ecosystem) เช่น ระบบนิเวศป่าดิบเขา, ระบบนิเวศป่าชายเลน, ระบบนิเวศป่าเต็งรัง, ระบบนิเวศทุ่งหญ้า, ระบบนิเวศทะเลทราย, ระบบนิเวศป่าดิบชื้นเขตร้อนชื้น
2. ระบบนิเวศน้ำ (Aquatic Ecosystem) เช่น ระบบนิเวศน้ำจืด, ระบบนิเวศน้ำเค็ม, ระบบนิเวศน้ำกร่อย
(ที่มา: <http://reg.ksu.ac.th/teacher/anurak/Lesson2.htm>)

2) การจำแนกโดยใช้แบบแผนของการถ่ายทอดพลังงานและสารอาหาร แบ่งออกเป็น 3 แบบ คือ

1. ระบบนิเวศอิสระ (Isolated Ecosystem) คือ ระบบนิเวศที่ไม่มีการถ่ายเทสารอาหารและพลังงานระหว่างภายในระบบนิเวศกับสิ่งแวดล้อมภายนอกเป็นระบบนิเวศที่ไม่มีในธรรมชาติ แต่นักนิเวศวิทยาพยายามคิดค้นขึ้น
2. ระบบนิเวศแบบปิด (Closed Ecosystem) คือระบบนิเวศที่มีเฉพาะการถ่ายเทพลังงาน (แสงสว่าง) แต่ไม่มีการถ่ายเทสารอาหารระหว่างภายในระบบกับ ภายนอกระบบนิเวศ เป็นระบบนิเวศที่มนุษย์สร้างขึ้น ไม่มีในธรรมชาติ เช่น ตู้ปลา
3. ระบบนิเวศแบบเปิด (Open Ecosystem) เป็นระบบนิเวศที่มีทั้งการถ่ายเทสารอาหารและพลังงานระหว่างระบบภายนอกกับระบบนิเวศภายใน เช่น สระน้ำ ทุ่งหญ้า ป่าไม้

- 3) จำแนกโดยใช้ขนาดพื้นที่ของระบบนิเวศนั้นสามารถแบ่งได้เป็น 2 ขนาด คือ
1. ระบบนิเวศขนาดใหญ่ เช่น ป่าเบญจพรรณ ทะเลสาบ มหาสมุทร หุบเขา ห้วยน้ำ เป็นต้น
 2. ระบบนิเวศขนาดเล็ก เช่น แอ่งน้ำในล้อย่างรถยนต์เก่า กิ่งไม้ผุในป่า เป็นต้น
- 4) จำแนกโดยใช้ลักษณะการนำมาประยุกต์ใช้ประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ และการดำรงชีพ สามารถแบ่งได้ดังนี้
1. ระบบนิเวศสมบูรณ์ หมายถึง ระบบนิเวศที่มีองค์ประกอบครบทั้งส่วนที่เป็นกลุ่มสิ่งมีชีวิต ซึ่งได้แก่ ผู้ผลิต ผู้บริโภค ผู้ย่อยสลาย และกลุ่มที่เป็นปัจจัยทางกายภาพ เช่น แสง ความชื้น อากาศ เป็นต้น ระบบนิเวศส่วนใหญ่ในธรรมชาติจะเป็นแบบนี้ เช่น สระน้ำ ป่าผลัดใบ
 2. ระบบนิเวศไม่สมบูรณ์ หมายถึง ระบบนิเวศที่มีองค์ประกอบไม่ครบ อาจขาดปัจจัย บางส่วนในระบบนิเวศนั้น เช่น บริเวณเขตทะเลลึกที่แสงส่องไม่ถึงในที่แสงส่องไม่ถึง พบหลายแห่งในประเทศไทย เช่น เทือกเขาบูโด จังหวัดนราธิวาส เทือกเขาในเขตอุทยานแห่งชาติทุ่งแสลงหลวง จังหวัดพิษณุโลก ถ้ำค้างคาวร้อยล้าน จังหวัดราชบุรี ถ้ำผาปู่ จังหวัดเลย เป็นต้น ในบริเวณที่เป็นระบบนิเวศ ไม่สมบูรณ์นี้ส่วนใหญ่จะไม่มีผู้ผลิต โดยเฉพาะพืช ดังนั้นการมีชีวิตรอยู่ของผู้บริโภคในเขตระบบนิเวศแบบนี้ ต้องกินซากอินทรีย์จากการตกตะกอนหรือออกไปกินในบริเวณอื่น เช่น พวกค้างคาวที่อาศัยในถ้ำ แต่ไปหากินที่อื่น เป็นต้น
- (ที่มา: <http://reg.ksu.ac.th/teacher/anurak/Lesson2.htm>)

1.2 บทบาทของสิ่งมีชีวิตในระบบนิเวศ

ในระบบนิเวศสิ่งมีชีวิตจะมีบทบาทแตกต่างกัน ซึ่งสิ่งมีชีวิตในระบบนิเวศแบ่งได้เป็น 3 กลุ่ม คือ

1) ผู้ผลิต (Producer) เป็นสิ่งมีชีวิตที่สามารถสร้างอาหารได้ เช่น พืชที่มีสารสีในการสังเคราะห์แสง (คลอโรฟิลล์ แคโรทีน แซนโทฟิลล์) เรียกสิ่งมีชีวิตกลุ่มที่สามารถสร้างอาหารได้เองนี้ว่า ออโตโทรฟ (Autotroph) เช่น แผลงตอนพืช แบคทีเรียบางชนิดที่สังเคราะห์แสงได้ พืชทุกชนิด สิ่งมีชีวิตเหล่านี้โดยเฉพาะพืชใบเขียว สร้างอาหารขึ้นมาจากสารประกอบอนินทรีย์โมเลกุลเล็ก ให้เป็นสารประกอบที่มีพลังงานสูง พวก

คาร์โบไฮเดรตและสารอื่น ๆ โดยกลไกจากการสังเคราะห์แสง ผลผลิตที่ได้จากกระบวนการสังเคราะห์แสงนี้ คือ คาร์โบไฮเดรต จะเป็นสารอาหารที่ให้พลังงานแก่สิ่งมีชีวิตอื่นที่ได้รับเข้าไปในรูปของอาหาร และก๊าซออกซิเจนจากปฏิกิริยานี้จะเป็นก๊าซที่คายออกทางปากใบของพืชแล้วแพร่ไปในบรรยากาศ ซึ่งมีประโยชน์ทั้งต่อมนุษย์และระบบนิเวศในหลายกรณี

2) ผู้บริโภค (Consumer) เป็นสิ่งมีชีวิตที่ไม่สามารถสร้างอาหารได้เอง ต้องได้รับอาหารโดยกินผู้ผลิต เรียกสิ่งมีชีวิตกลุ่มนี้ว่า เฮเทโรโทรฟ (Heterotroph) เช่น แผลงตอน สัตว์ สัตว์ต่าง ๆ ทั้งช้าง ม้า วัว ควาย หมู นก ฝูเลื้อย ฯลฯ เนื่องจากสิ่งมีชีวิตที่เป็นผู้บริโภคนี้มีจำนวนมากและแต่ละชนิดก็มีลักษณะการบริโภคที่แตกต่างกัน ดังนั้นเราจึงสามารถแบ่งผู้บริโภคออกเป็นกลุ่ม ๆ โดยยึดชนิดของอาหารที่กินเป็นเกณฑ์ ซึ่งจำแนกผู้บริโภคได้เป็น 3 กลุ่ม คือพวกกินพืช (Herbivore) เช่น กระต่าย วัว ม้า ช้าง ฝูเลื้อย เลียงผาพวกกินสัตว์ (Carnivore) เช่น เสือ หยียว กบ ลิ่น นกแล้วพวกกินทั้งพืชและสัตว์ (Omnivore) เช่น นกบางชนิดที่กินทั้งแมลงและเมล็ดพืชได้แก่ นกหัวขวาน นกกระทาทูง

3) ผู้ย่อยสลาย (Decomposer) เป็นสิ่งมีชีวิตที่ดำรงชีวิตและได้พลังงานมาใช้ด้วยการย่อยสลายอินทรีย์สารแล้วดูดซึมเข้าสู่ร่างกาย เช่น พวกสิ่งมีชีวิตในกลุ่มเห็ดรา (Fungi) และแบคทีเรียที่สร้างอาหารเองไม่ได้

(ที่มา: <http://reg.ksu.ac.th/teacher/anurak/Lesson2.htm>)

ในระบบนิเวศธรรมชาติสิ่งมีชีวิตทั้งกลุ่มผู้ผลิต กลุ่มผู้บริโภคและผู้ย่อยสลายทำให้เกิดกลไกความสัมพันธ์ต่อกันในเชิงระบบ ระหว่างสิ่งมีชีวิตกับสิ่งแวดล้อมซึ่งสามารถอธิบายความสัมพันธ์ที่มีต่อกันนั้นได้โดยผ่านทางกลไก 3 ประการ ได้แก่

1. ห่วงโซ่อาหาร คือ การกินกันอย่างเป็นลำดับขั้น เรียกแต่ละลำดับขั้นนั้นว่า ระดับอาหาร และจะมีลำดับการกินต่อกันเป็นทอด ๆ สามารถแสดงความสัมพันธ์ของแต่ละระดับอาหารที่กินกันเป็นทอด ๆ นี้ได้โดยห่วงโซ่อาหาร (Food chain) และสายใยอาหาร (Food web)

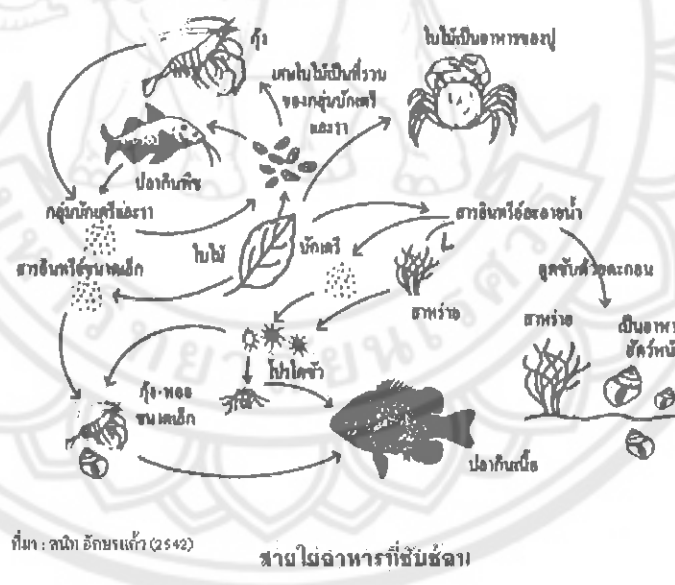
2. การถ่ายทอดพลังงาน คือ การถ่ายทอดพลังงานจากอาหารการกินกันอย่างเป็นลำดับขั้นพลังงานที่ถ่ายทอดไปตามระดับอาหาร การถ่ายทอดพลังงานจากระดับอาหารต้นไปสู่ระดับอาหารทำยนั้นระดับพลังงานจะลดน้อยลงไปเรื่อย ๆ ตามลำดับการกิน

3. วัฏจักรสารอาหารในระบบนิเวศ คือ ผลพวงที่เกิดมาจากการย่อยสลายของกลุ่มผู้ย่อยสลายในระบบนิเวศ ทำให้เกิดการหมุนเวียนถ่ายเทสารอาหารที่จำเป็นสำหรับสิ่งมีชีวิตในระบบนิเวศ ซึ่งจะปรากฏในรูปแบบของการหมุนเวียนของธาตุต่าง ๆ โดยแต่ละธาตุมีการหมุนเวียน

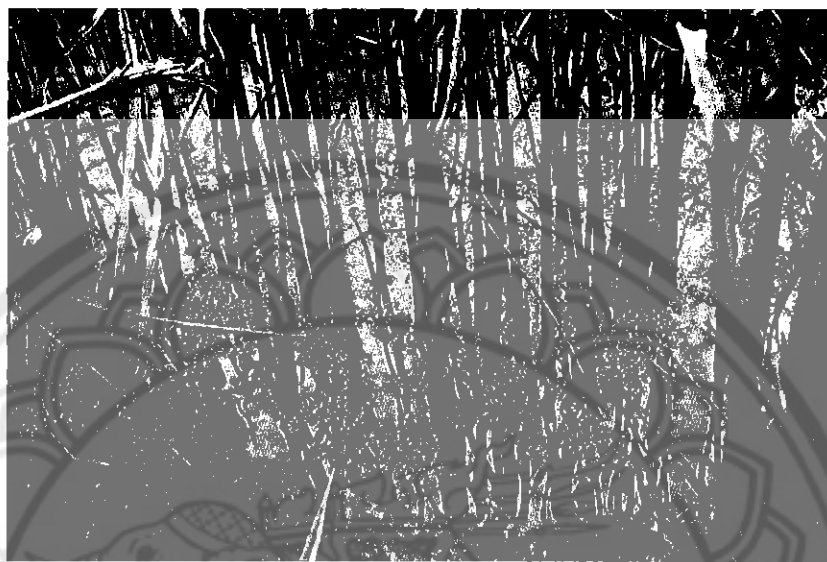
แตกต่างกัน โดยวัฏจักรสารอาหารสามารถแบ่งเป็น 3 กลุ่มคือ

- 3.1 การหมุนเวียนของสารประกอบ ได้แก่ วงจรของน้ำ
- 3.2 การหมุนเวียนของธาตุที่เป็นก๊าซ ได้แก่ ไฮโดรเจน ออกซิเจน ไนโตรเจน
- 3.3 การหมุนเวียนของธาตุที่สะสมอยู่บนผิวโลกพบในลักษณะการตกตะกอนการละลาย การสะสมในรูปแบบต่าง ๆ และถูกปล่อยออกมาด้วยกระบวนการกัดกร่อน ได้แก่ ฟอสฟอรัส ซัลเฟอร์ โพแทสเซียม ฯลฯ

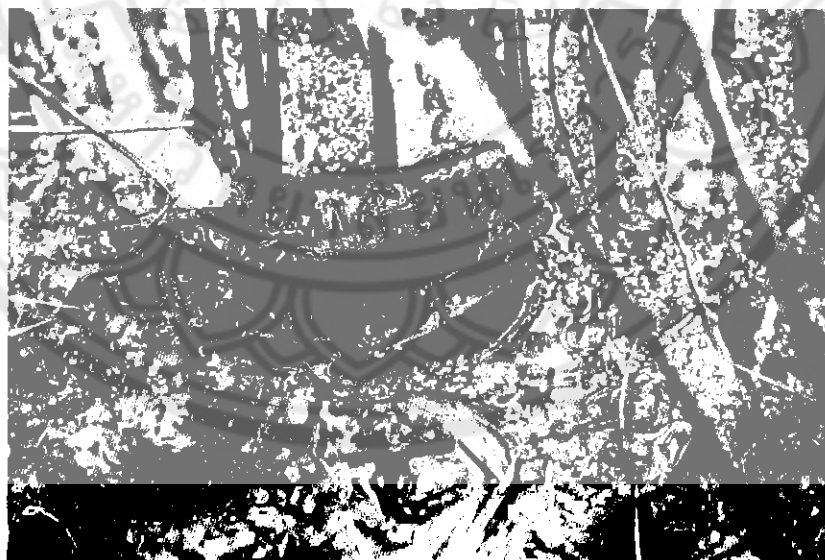
ระบบนิเวศในท้องทุ่งนาจะประกอบไปด้วยห่วงโซ่อาหาร คือ การกินกันอย่างเป็นลำดับขั้น เรียกแต่ละลำดับขั้นนั้นว่า ระดับอาหารและจะมีลำดับการกินต่อกันเป็นทอดๆเช่น ผู้ผลิตเป็นต้นข้าว ถูกกิ้งก่ากิน กิ้งก่าถูกปลาบกิน ปลาถูกปูบกิน ปูถูกย่อยสลายเป็นสารอินทรีย์ และต้นข้าวก็นำสารอินทรีย์ไปหล่อเลี้ยงลำต้นให้เจริญเติบโตแข็งแรง กลายเป็นห่วงโซ่อาหาร (Food chain) และเมื่อห่วงโซ่อาหารหลายห่วงโซ่มารวมกันก็จะกลายเป็นสายใยอาหาร (Food web)

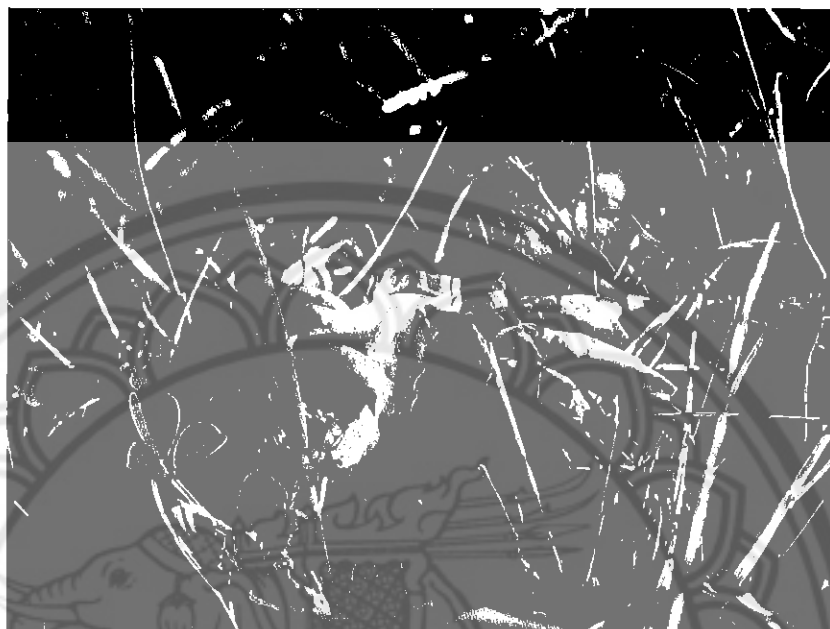
ภาพประกอบที่ 1 สายใยอาหาร

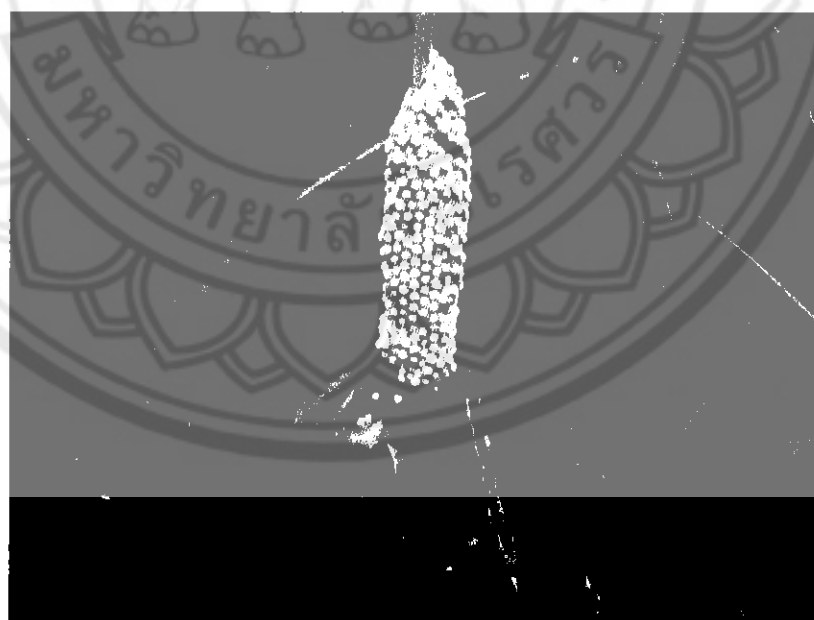
ภาพประกอบที่ 2 ระบบนิเวศในทุ่งนา

ภาพประกอบที่ 3 ระบบนิเวศในทุ่งนา

ภาพประกอบที่ 4 ระบบนิเวศในทุ่งนา

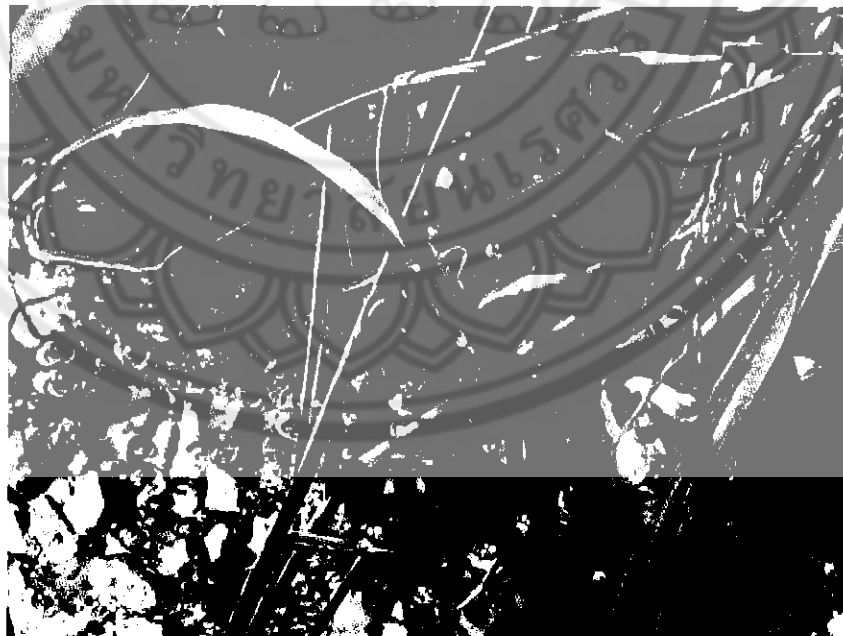

ภาพประกอบที่ 5 ระบบนิเวศในทุ่งนา

ที่มา http://www.ktkrating.com/images/column_1327898268/Image_aspx.jpg

ภาพประกอบที่ 6 ระบบนิเวศในทุ่งนา
 ที่มา http://www.oknation.net/blog/home/blog_data/673/8673/images/Nakornsawan/BeungBorapetB03.jpg

ภาพประกอบที่ 7 ระบบนิเวศในทุ่งนา
 ที่มา http://www.oknation.net/blog/home/blog_data/425/2425/images/Nongkradon11.jpg

2 ปูนา

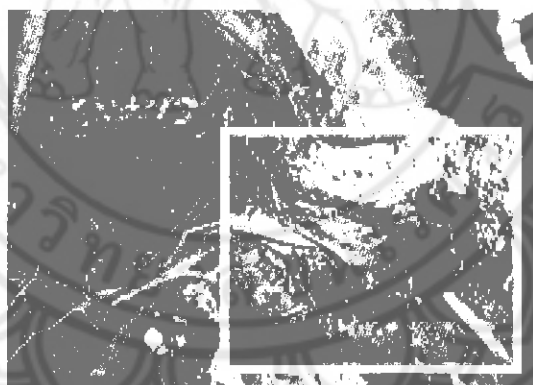
กรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2530, หน้า 254) "ปูนาดำ (Black rice crab) ลักษณะทั่วไป เป็นปูน้ำจืด ซึ่งกระดองเป็นรูปหกเหลี่ยมมีขอบ 6 ด้านอยู่ระหว่างเขี้ยว ตาอยู่ตรงข้ามกับขอบหลัง อีกสองขอบอยู่ถัดจากตา ขอบทั้งสองริมหยักเป็นฟันเลื่อยข้างละ 4 ซี่ ส่วนอีก 2 ขอบเรียบ ส่วนโคนสอบเข้าหากัน นัยน์ตามีขนาดเล็กอยู่บนก้านสั้นๆ สามารถขยับเคลื่อนไหว..."

ปูนาเป็นปูน้ำจืดที่พบมีอยู่ทั่วไปตามทุ่งนาและในที่ลุ่มของประเทศไทย เป็นกลุ่มปูที่มีวิถีชีวิต มีระบบนิเวศน์และถิ่นที่อยู่อาศัย แตกต่างไปจากปูลำห้วย (creek crab) ปูน้ำตก (waterfall crab หรือ stream crab) และปูป่า (land crab) ด้วยเหตุนี้นักอนุกรมวิธานจึงได้แยกปูนาออกจากปู 3 กลุ่มข้างต้น และจัดให้อยู่ในวงศ์ Parathelphusidae ในประเทศไทยพบมี 8 ชนิด ในภาคต่างๆ ดังนี้ :

- 1) *Somanniathelphusa germaini* พบใน 27 จังหวัดคือ คือ ภาคกลาง 22 จังหวัด ภาค ตะวันตก 2 จังหวัด ภาคตะวันออก 1 จังหวัด ภาคใต้ 1 จังหวัดและภาคเหนือ 1 จังหวัด
- 2) *S. bangkokensis* พบใน 18 จังหวัดคือ คือ ภาคกลาง 8 จังหวัด ภาคตะวันตก 4 จังหวัด ภาคตะวันออก 2 จังหวัด และภาคใต้ 13 จังหวัด
- 3) *S. sexpunctata* พบใน 19 จังหวัดคือ คือ ภาคกลาง 1 จังหวัด ภาคตะวันตก 1 จังหวัด ภาคตะวันออก 4 จังหวัด และภาคใต้ 13 จังหวัด
- 4) *S. maehongsonensis* เป็นปูชนิดใหม่ที่พบในแห่งเดียวในจังหวัดแม่ฮ่องสอน
- 5) *S. fangensis* เป็นปูชนิดใหม่ที่พบใน จังหวัดลำปางและเชียงใหม่
- 6) *S. denchaii* เป็นปูชนิดใหม่ที่พบใน จังหวัดแพร่
- 7) *S. nani* เป็นปูชนิดใหม่ล่าสุดที่พบใน จังหวัดน่าน และ
- 8) *S. dugasti* (*Esanthelephusa dugasti*) พบใน ภาคกลาง 10 จังหวัด ภาค ตะวันตก 3 จังหวัด ภาคตะวันออก 3 จังหวัด และภาคเหนือ 9 จังหวัด และภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ 16 จังหวัด

2.1 แหล่งที่อยู่อาศัยของปูนา

ปูนาชอบขุดรูอาศัยอยู่ตามทุ่งนา คับนา บริเวณชายคลอง คันคู และคันคลองชลประทานต่าง ๆ โดยมีแหล่งอาหารและน้ำเป็นปัจจัยหลัก ลักษณะและตำแหน่งของรูปูนาจะแตกต่างกันตามสภาพของพื้นที่ ดินฟ้าอากาศและน้ำซึ่งเป็นปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิต บริเวณที่มีน้ำปูจะขุดรูในที่ ๆ น้ำท่วมไม่ถึง รูปูจะเฉียงเล็กน้อยและไม่ลึกนัก ปากรูจะอยู่เหนือน้ำ หรือต่ำกว่าระดับน้ำเล็กน้อย เพื่อความสะดวกในการเข้าออก รูปูส่วนใหญ่จะเป็นแนวเฉียง 30-60 องศา กับแนวระดับ รูจะตรง ไม่คดเคี้ยว ในที่ ๆ มีความชื้นสูงหรือบริเวณที่มีระดับน้ำตื้นมาก รูปูจะไม่ลึกและมีรูขนาดไปกับ พื้นดิน ตามทุ่งนาที่มีน้ำเฉอะแฉะ เช่นระยะหลังการเก็บเกี่ยว ปูจะขุดรูอาศัยอยู่ตามพื้นนาที่มีความลึกประมาณ 1 เมตร ในฤดูแล้งช่วงเดือนมีนาคม-พฤษภาคม พื้นนาแห้ง ดินขาดน้ำ ระดับน้ำใต้ดินลึก ปูจะขุดรูทำมุมกับแนวระดับลึกมาก และจะลึกที่สุดในช่วงเดือนพฤษภาคมและใช้ดินปิดปากรูเพื่อรักษาความชุ่มชื้น ภายในรู หรือไม่ก็อพยพจากที่องนาไปยังหนองน้ำใกล้เคียง ในกรณีที่เกิดฝนตก เกิดอุทกภัย น้ำท่วมคับนา ปูจะหลบอาศัยเกาะอยู่ตามกอหญ้าริม ๆ น้ำ โดยใช้ก้ามเกาะต้นหญ้าพยุงตัวลอยอยู่ในน้ำ

ภาพประกอบที่ 8 แหล่งที่อยู่อาศัยของปูนา

ที่มา <http://www.nfc.or.th/index.php/2013-03-09-09-40-56/686-2013-03-23-06-41-19/3468->

2013-04-08-16-29-34 เข้าถึงเมื่อ: 5 มกราคม 2557

2.2 การผสมพันธุ์

เมื่อปูเริ่มเข้าสู่วัยเจริญพันธุ์ขนาดประมาณ 20 มิลลิเมตร อายุ 90 วัน หรือลอกคราบประมาณ 7-9 ครั้ง ปูเพศผู้จะมีก้ามซ้ายใหญ่กว่าก้ามขวาอย่างเห็นได้ชัด ส่วนท้องที่เรียกว่าจับปิ้งจะมีฐานกว้างปลายเรียวแหลมคล้ายตัวที่ ส่วนเพศเมียมีก้ามเล็ก ก้ามทั้งสองมีความแตกต่างกันไม่มาก จับปิ้งที่มีลักษณะเล็กเรียวยาวในระยะที่ยังไม่สมบูรณ์เพศ (ที่เรียกว่าปูกะเทย) ก็จะขยายเป็นแผ่นกว้างครึ่งวงกลมเกือบเต็มส่วนท้อง ปลายมน ที่ขอบมีขนละเอียดเพื่อประโยชน์ในการอุ้มไข่ เมื่อเปรียบเทียบขนาด ถ้าอายุเท่ากันปูเพศผู้จะมีขนาดใหญ่กว่าปูเพศเมียเสมอ

เมื่อ เข้าฤดูฝนปูจะออกจากรูเพื่อหาอาหาร ตามแหล่งน้ำ และผสมพันธุ์ ในฤดูผสมพันธุ์ปูเพศเมียจะมีพฤติกรรมก้าวร้าว ดู เมื่อตัวผู้เข้าใกล้ ปูเพศผู้จะมีปฏิกิริยาตอบสนองโดยแสดงอาการปกป้องตัวเองพร้อมกับไล่ปูเพศเมีย เป็นระยะ ๆ เมื่อได้จังหวะ ปูเพศผู้ตัวจะขึ้นคร่อมและใช้ขาเดินคู่ที่ 2-4 พยุงปูเพศเมียไว้ข้างล่าง การจับคู่ในลักษณะนี้จะดำเนินต่อเนื่องกันประมาณ 3-4 วัน จนกระทั่งปูเพศเมียลอกคราบ ในช่วงที่ปูเพศเมียกระดองนิ่มนี้ ปูเพศผู้จะทำหน้าพะยุงปูเพศเมียไว้ เพื่อไม่ให้ปูเพศเมียที่ตัวนิ่มและบอบบางนั้นได้รับอันตราย ทำหน้าที่ปกป้องถ้ามีศัตรูเข้าใกล้ เมื่อจะผสมพันธุ์ ปูเพศผู้จะจับปูเพศเมียหางกลับเอาด้านท้องขึ้น และสอดตัวเข้าไประหว่างจับปิ้งของปูเพศเมีย เพื่อสอดอวัยวะสืบพันธุ์ ที่อยู่บริเวณโคนขาคู่ที่ 4 ข้างละ 1 คู่ คู่บนมีลักษณะ เรียวแหลมและ เล็ก ทำหน้าที่เป็นท่อทางเดินของน้ำเชื้อเพศผู้ ส่วนคู่ล่างหนามที่โคนจะทำหน้าที่ยึดให้หน้าท้องของปูเพศผู้ติดกับปูเพศเมีย และมีกลไกสำหรับฉีดน้ำเชื้อผ่านอวัยวะคู่บนเข้าสู่รูเปิดของปูเพศเมีย (gonopore) ที่บริเวณหน้าอก (ใกล้โคนขาคู่ที่สาม) ได้จับปิ้งซึ่งมีสองรู เพื่อไปเก็บไว้ในถุงน้ำเชื้อ (spermatophore) ที่อยู่บริเวณปลายสุดของรูเปิดของปูเพศเมีย ขั้นตอนการผสมพันธุ์นี้จะกินเวลาประมาณ 3 ชั่วโมง น้ำเชื้อของปูเพศผู้ที่เก็บไว้ในปูเพศเมียจะมีสามารถมีชีวิตประมาณ 3-4 เดือน

ปู เพศเมียเมื่อได้รับน้ำเชื้อเพศผู้เรียบร้อยแล้วก็จะกลับตัวอยู่ในท่าปกติ ปูเพศผู้ยังคงเกาะหลังปูเพศเมียต่อไปอีกประมาณ 2-3 วัน เพื่อให้ความคุ้มครองปูเพศเมียจนกว่าปูเพศเมียจะแข็งแรงและสามารถดำรงชีวิต ได้ตามปรกติ จึงจะจากปูเพศเมียออกไปหากินตามแหล่งน้ำหาอาหาร เพื่อสร้างความสมบูรณ์ให้แก่ตัวเอง เพื่อเตรียมตัวพร้อมสำหรับเผชิญกับชีวิตในช่วงเดือน พฤศจิกายน-ธันวาคมซึ่งอากาศเย็นและมีอาหารจำกัด วิธีที่ปูนาใช้ปฏิบัติและได้ผลดีจึงกลายเป็นกิจกรรมหนึ่งในวิถีชีวิตของปูนา คือการลงรูจำศีลในช่วง

เดือน พฤศจิกายน-ธันวาคม ในช่วงนี้ปุ๋ยมิกินอาหารและไม่เคลื่อนไหวถ้าไม่จำเป็นเพื่อประหยัดพลังงาน ที่มีอยู่จำกัด ปุจะขึ้นจากรูออกมาหากินอีกครั้งหนึ่งเมื่อ เมื่อระดับน้ำลด ปุ ซึ่งเป็นช่วงที่มีอาหารอุดมสมบูรณ์ วัชพืชต่าง ๆ ออกงาม และจะเริ่มผสมพันธุ์อีกครั้งหนึ่งในช่วงต้นฤดูฝนตามวิธีชีวิตปูนาต่อไป

2.3 ฤดูวางไข่

ปูนาจะวางไข่ปีละครั้งในช่วง เดือนกุมภาพันธ์-กรกฎาคม โดยมีน้ำเป็นปัจจัยสำคัญ ไม่ว่าน้ำนั้นจะมาจากน้ำฝนหรือจากชลประทาน ปุเพศเมียเมื่อผสมพันธุ์แล้วจะขุดรูใหม่หรือซ่อมรูเก่าที่มีอยู่ตามคันนาสูง จากระดับน้ำ หรือตามทุ่งนาที่น้ำไม่ขัง เพื่อเตรียมอุ้มไข่ และจะไม่ลอกคราบจนกว่าไข่จะฟักเป็นตัว

2.4 การพัฒนาของไข่

เมื่อได้รับการผสมจากปูเพศผู้แล้ว ไข่จะเริ่มพัฒนาอยู่ภายในช่องว่างภายในตัว ระหว่างกระดอง การพัฒนาของไข่แบ่งได้เป็น 3 ระยะดังนี้คือ

ระยะที่ 1 ไข่ยังไม่พัฒนา มีลักษณะเป็นเส้นยาวแบน 2 เส้นแยกอยู่ระหว่างช่องว่าง ภายในลำตัว ตามขอบกระดองด้านบน

ระยะที่ 2 ไข่ขยายใหญ่ คลุมช่องว่างภายในลำตัวประมาณร้อยละ 10-20 ไข่เริ่มมีสีครีม หรือเหลืองอ่อน

ระยะที่ 3 ไข่เริ่มขยายตัว ขดไปตามช่องว่างภายในลำตัวคลุมพื้นที่ประมาณร้อยละ 20-70 ไข่มีสีเหลืองอ่อน

ระยะที่ 4 ไข่พัฒนาสมบูรณ์เต็มที่ แผ่เต็มช่องว่างภายในลำตัว ผิวมันวาว แยกเป็นเม็ดมีสีเหลืองแก่ หรือส้ม

ไข่เมื่อพัฒนาสมบูรณ์เต็มที่ เมื่อแยกเป็นเม็ดแล้วจะถูกส่งออกไปตามท่อหน้าไข่เพื่อผสมกับน้ำเชื้อเพศผู้ ที่จะถูกขับออกมาจากถุงเก็บน้ำเชื้อ ไข่ที่ผสมแล้วจะถูกขับออกมาทางรูเปิดที่หน้าอก ทรายครั้งที่ 2-5 จะผลิตสารเหนียวออกมายึดไข่ติดไว้กับขนของทรายครั้งที่สี่ คู่ ที่มีลักษณะเป็นแผงคล้ายขนนก ที่จับปิ้งหน้าท้อง ปุแต่ละแม่จะมีไข่ประมาณ 65-2,440 ฟอง ขึ้นอยู่กับขนาดปู แม่ปูขนาดกระดองกว้างประมาณ 30-50 มิลลิเมตรจะมีไข่โดยเฉลี่ยประมาณ 700 ฟอง ประมาณ 10-12 วัน ไข่ที่ผสมแล้วที่ติดกับจับปิ้งในบริเวณหน้าอกก็จะฟักเป็นลูกปูขนาดเล็ก แต่ลูกปูเหล่านี้คงเกาะอาศัยอยู่กับจับปิ้งอยู่ โดยแม่ปูจะใช้ทรายครั้งที่ บริเวณหน้าท้องโบกพัดกระแสน้ำมีอาหารและออกซิเจนมา เลี้ยงตัวอ่อน ประมาณ 20-23

วัน ลูกปูก็จะลอกคราบ เป็นลูกปูวัยอ่อนที่มีลักษณะครบถ้วนเหมือนพ่อและแม่ เมื่อแม่ปูเห็นว่าลูกปูแข็งแรงพอที่จะดำรงชีวิตด้วยตัวเองแล้ว ก็จะใช้ก้ามเขี่ยลูกปูให้หลุดออกจากจับปิ้ง แต่ถ้าสภาวะแวดล้อมไม่เหมาะสม เช่นไม่มีน้ำ หรือแห้งเกินไป การพัฒนาของลูกปูในช่วงนี้อาจจะช้า บางครั้งอาจจะยืดเวลาอีก 1-2 เดือน ถึงจะลอกคราบ แม่ปูถึงจะเขี่ยออกจากจับปิ้ง

2.5 การลอกคราบ

ปูที่จะลอกคราบสังเกตได้จากรอยต่อทางส่วนท้ายของกระดองจะกว้างมากกว่าปกติ เมื่อใกล้จะลอกคราบปูจะนิ่งและเหยียดขาออกไปทั้งสองข้าง จากนั้นรอยต่อทางส่วนท้ายของกระดองก็จะเปิดออก ส่วนท้ายพร้อมกับขาเดินคู่สุดท้ายจะออกมาก่อน ขาคู่ถัดมาจะค่อย ๆ ไต่ออกมาตามลำดับ ส่วนก้ามคู่แรกจะไต่ออกมาเป็นอันดับสุดท้าย ระยะเวลาที่ใช้เวลาลอกคราบทั้งหมดประมาณ 1 ชั่วโมง

2.6 การกินอาหาร

ปูนากินอาหารทุกชนิด ตั้งแต่สารอินทรีย์ในดินจนกระทั่งพืชหรือสัตว์ที่มีชีวิตและตายแล้ว ด้วยเหตุนี้ปราชญ์ชาวบ้านในภาคอีสานจึงมีความเชื่ออย่างสนิทใจว่า ปูนามีบทบาทสำคัญและมีส่วนช่วยทำให้ระบบนิเวศในแผ่นดินอีสานเกิดความ สมบูรณ์ เพราะปูนามีระบบย่อยอาหารที่สามารถดูดซึมสารอินทรีย์จากดินได้ ดังนั้นปูนาสามารถกินดินที่มีสารอินทรีย์ที่เน่าเปื่อยได้โดยตรง สัตว์ที่เป็นอาหารของปูนาในธรรมชาติได้แก่ ไร่น้ำ ลูกน้ำ กุ้งฝอย ลูกหอย ปลาขนาดเล็ก และตัวอ่อนของแมลงที่เจริญเติบโตในน้ำ รวมทั้งปูด้วยกันที่มีขนาดเล็กหรือที่กำลังลอกคราบ สำหรับพืชปูจะกินพืชที่มีลำต้นอ่อน เช่นต้นข้าว หญ้าและวัชพืชน้ำต่าง ๆ ปูนาส่วนใหญ่จะออกหากินในเวลากลางคืน

2.7 การทำลายต้นข้าว

ความจริงแล้วปูนาไม่ได้ทำความเสียหายให้แก่ต้นข้าวเป็นไร ๆ หรือร้ายไร้อย่างแมลงหรือหนู ในเนื้อที่ 1 ไร่ ปูนา จะกัดกินต้นข้าวเพียง 1-3 ย่อม คิดเป็นเนื้อที่ประมาณ 2-3 ตารางเมตรเท่านั้น บริเวณที่ปูชอบกัดต้นข้าว คือบริเวณพื้นที่นาที่เป็นหลุมเป็นบ่อ มีน้ำลึกและชุ่มมากกว่าปกติ อาจเป็นมุมใด มุมหนึ่ง หรือตรงกลางผืนนาก็ได้ที่ปูสามารถใช้พรางตัวหรือหลบซ่อนตัวได้

ลักษณะการกัดกินต้นข้าว ส่วนมากปูจะกัดต้นข้าวในระดับสูงจากพื้นดิน ประมาณ 2 ซม. โดยจะใช้ก้ามทำหน้าที่ยึดและโน้มต้นข้าวเข้าปาก และใช้ ขากรรไกร (mandible) กัดต้นข้าว ปูไม่กินต้นข้าวทุกต้นที่ปักดี ปูขนาดเล็กที่กำลังเจริญเติบโตจะกัดต้นข้าวมากกว่าปูเต็มวัย ปูจะทำลายต้นข้าวได้ตลอดวัน ยกเว้นช่วงเวลาแดดร้อนจัด ปูชอบอากาศเย็น โดยเฉพาะตอนหัวค่ำที่ฝนตกพริ้ว ๆ ส่วนปูเพศไหนกัดทำลายต้นข้าวมากกว่ากันนั้นยังไม่ทราบแน่ชัด แต่ก็ยังเป็นคำถามที่ปราชญ์ชาวบ้านต้องการคำตอบเหมือนกัน ในบรรดาระบบการทำนาของไทยในปัจจุบัน ปูจะทำความเสียหายให้แก่นาดำมากที่สุด และจะกัดกินต้นข้าวในช่วง 7 วันแรกหลังจากปักดำเท่านั้น เมื่อต้นข้าวตั้งตัวได้ ลำต้นแข็งแล้วปูนา ก็จะหยุดกัดต้นข้าว ในนาหว่านพบว่าปูนาทำลายต้นข้าวน้อยมาก โดยเฉพาะข้าวที่งอกจากตอซังของการปลูกในระบบล้มตอซังจะมีขนาดใหญ่และต้นแข็ง ปูนาไม่ชอบและไม่กัดกินตอซังอย่างไร

2.8 การจับปูนาเพื่อการบริโภค

การจับปูนาสำหรับนำมาบริโภคนั้นมีหลายวิธี วิธีหนึ่งที่นิยมก็คือใช้ลอบหรือเครื่องมือจับปลาชนิดใดชนิดหนึ่งดักในที่ ๆ น้ำไหล หรือใช้วิธีขุดดินฝังปับ หรือไห หรือภาชนะที่มีผิวเรียบภายใน ที่มีความลึกประมาณ 30 ซม. ข้างคันนาที่เป็นโคลนตม ให้ขอบภาชนะอยู่ระดับเดียวกับดิน จากนั้นใช้ปลาร้า กะปิ หรือปลาก้างเน่า ที่มีกลิ่นแรง ๆ เป็นเหยื่อล่อ ปูเมื่อได้กลิ่นอาหารก็เดินหาและตกลงไปในไห ขึ้นมาไม่ได้ วิธีนี้สามารถจับปูได้ครั้งละมาก ๆ การใช้แร้วดักจากรู ก็เป็นอีกวิธีหนึ่ง นิยมใช้เหมือนกัน เพราะเป็นวิธีที่สามารถจับปูได้เป็น ๆ โดยปูไม่ซ้า

2.9 ประโยชน์ของปูนา

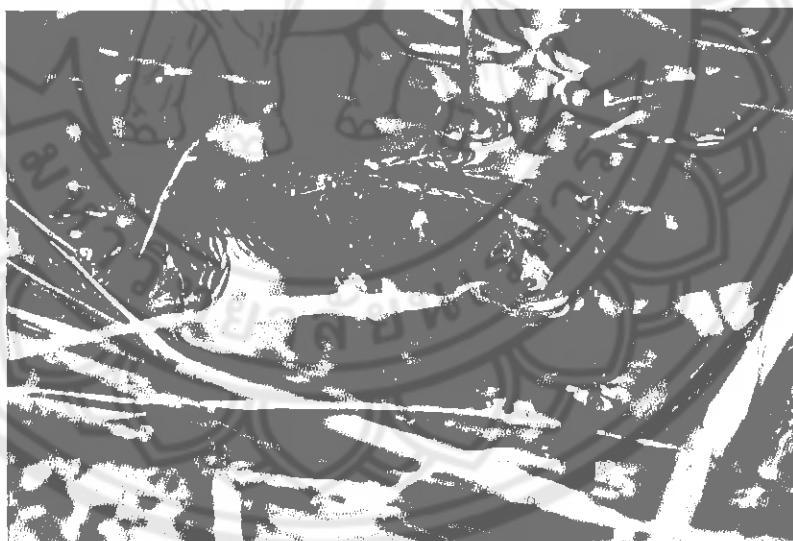
ปูนามีประโยชน์ทั้งในการช่วยปรับสมดุลทางระบบนิเวศและเป็นแหล่งสารอาหารให้กับมนุษย์มากมายดังต่อไปนี้

- 1) เป็นแหล่งอาหารโปรตีนราคาถูก ที่สามารถจับหรือแสวงหาจากธรรมชาติ ไม่ต้องซื้อหา ปูนาสามารถนำมาประกอบอาหารได้หลายชนิด นอกจากนำไปเผา ต้ม นึ่ง ทอด แกงส้ม แกงป่า อ่อมปูนา น้ำปู น้ำพริกปูและยำ ปูก็ยังสามารถนำไปประกอบได้อีกหลายชนิด เช่น นำไปตำให้ละเอียดใส่แป้งและไข่ทอดเป็นแผ่นแบบทอดมัน จิ้มกับน้ำจิ้ม ถ้าเป็นปูขนาดเล็กก็ชุบแป้งทอดทั้งตัว ทางจังหวัดนครพนมนำไปปรุงเป็นลาบปู ผัดปู ส่วนจังหวัด

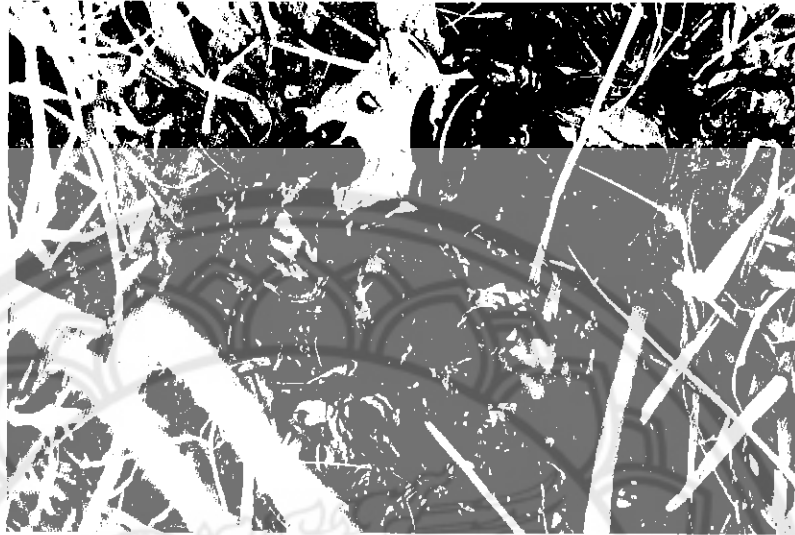
อุตรธานี นำไปทำน้ำยาปุ๋ยมักกับขมจีน ปุ๋วยังนำไปดองเค็ม เพื่อนำไปปรุงเป็นส่วนประกอบของส้มตำ

2) สามารถบริโภคได้ทั้งตัว มีปริมาณแคลเซียมและโคตินต่อน้ำหนัก 1 กรัมสูง เมื่อเปรียบเทียบกับปุ๋นทั้งหมดที่ยังไม่ลอกคราบ เหมาะสำหรับสตรี หรือผู้สูงอายุที่ต้องการแคลเซียม โคตินและโคโตซานไปช่วยเสริมกระดูก สะดวกต่อการนำไปปรุงอาหาร

3) การนำปุ๋นมาผลิตปุ๋ยอินทรีย์ เนื่องจากปุ๋นมีสารโคตินสูงก็จะได้ปุ๋ยอินทรีย์ที่มีโคติน-โคโตซาน และจุลินทรีย์ ที่ช่วยกระตุ้นการแตกรากฝอย เพิ่มประสิทธิภาพในการดูดซับธาตุอาหาร ช่วยสร้างภูมิคุ้มกันโรคและแมลง ช่วยเพิ่มการแตกยอดและใบอ่อนของพืชผัก ไม้ผล ไม้ดอกและไม้ประดับ ทุกชนิด ช่วยเร่งการเจริญเติบโตของพืชและร่นอายุการเก็บเกี่ยว ช่วยปรับปรุงโครงสร้างของดิน และเพิ่มปริมาณสารไนโตรเจน และสารอาหารอื่น ๆ ในดินที่พืชต้องการ (ที่มา: http://nanasarakaset.blogspot.com/2012/05/blog-post_23.html)

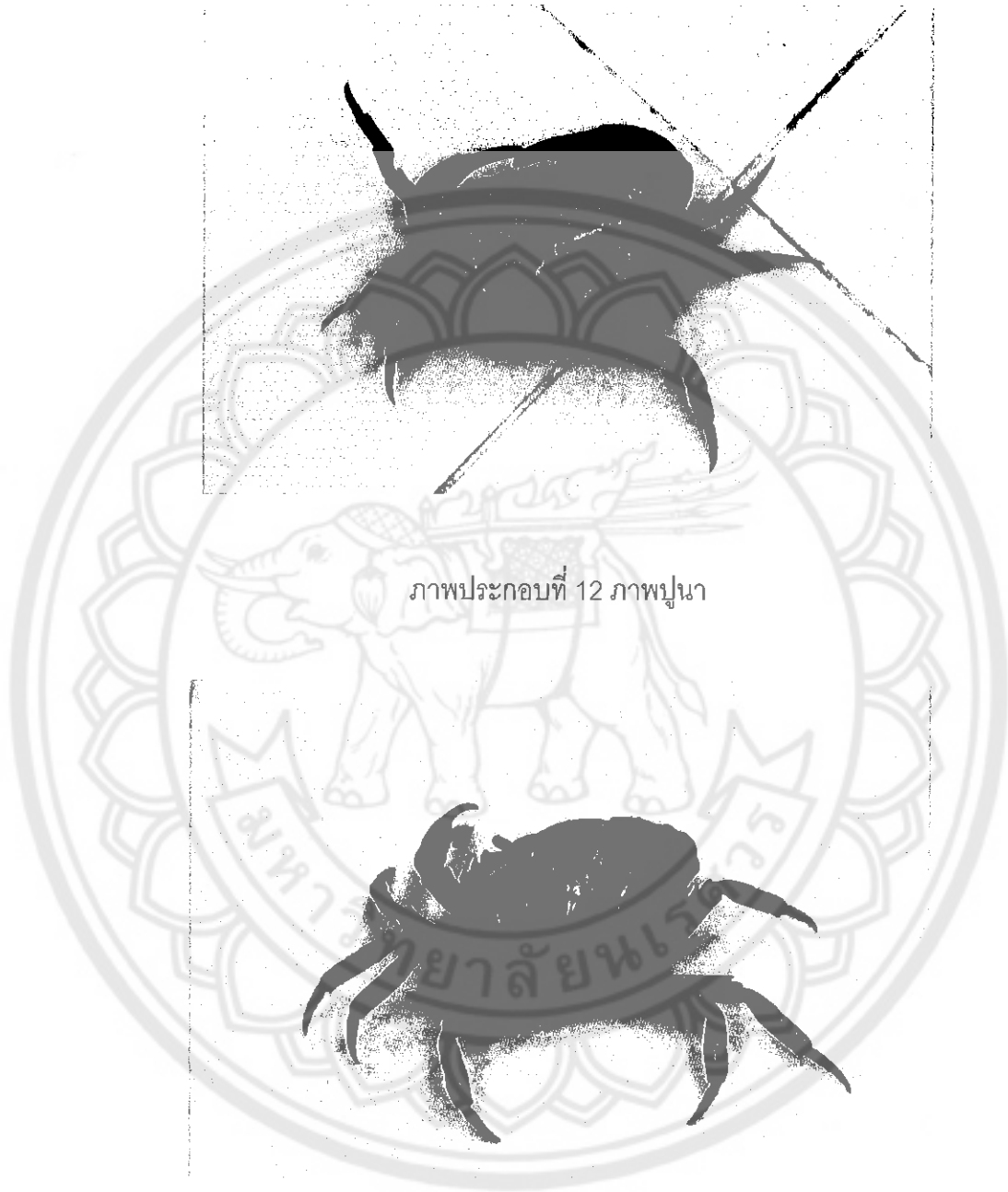
ภาพประกอบที่ 9 ภาพปุ๋น

ภาพประกอบที่ 10 ภาพปูนา

ภาพประกอบที่ 11 ภาพปูนา

ภาพประกอบที่ 12 ภาพปูนา

ภาพประกอบที่ 13 ภาพปูนา

อิทธิพลที่ได้รับจากลัทธิศิลปะ

ลัทธิสัจนิยม (Realism)

ศิลปินกลุ่มนี้มีความเห็นว่า การที่จะวาดสิ่งใดก็ตาม ต้องเคยเห็นสิ่งนั้นมาก่อน การสร้างสรรค์ทัศนศิลป์ให้เกิดคุณค่าต้องเกิดจากการมองเห็นของศิลปินในแต่ละวัน มนุษย์ทำงานมีกิเลส ความอยาก มีดีมีเลวในสังคม ดังนั้น เหตุการณ์เหล่านี้ศิลปินต้องสัมผัสพบเห็น แล้วถ่ายทอดออกมาเป็นทัศนศิลป์ให้ละเอียดและเหมือนกับสิ่งที่ตนมองเห็น ดังนี้

งานจิตรกรรม จะแสดงออกที่เกี่ยวกับเรื่องความเป็นจริงในชีวิตประจำวัน ไม่ แสด ดง อ อ ก ด้วยความเพ้อฝันหรือหนีความจริง เรื่องราวเกี่ยวกับความอดอยาก และความน่าเกลียด สาเหตุการสร้างงานทัศนศิลป์ลัทธิสัจนิยม ได้แก่

- 1) ตอบสนองด้านจิตใจของผู้ชมและผู้สร้าง
- 2) ความเชื่อว่าศิลปะต้องเกิดจากความเป็นจริงทางเรื่องราวในชีวิตประจำวันและเหมือนเรื่องราวจากธรรมชาติ
- 3) เชื่อว่าทัศนศิลป์ให้ประโยชน์ต่อสังคม ปลุกกระดมให้ตระหนักถึงสิทธิเสรีภาพ สุนทรียภาพทางทัศนศิลป์ลัทธิสัจนิยม คือ
 - 1) แสดงรูปทรงธรรมชาติ และเรขาคณิต เหมือนจริงตามที่ตามองเห็น
 - 2) ศิลปินกลุ่มนี้ขอवादภาพเป็นจนๆ และคนชั้นต่ำ
 - 3) ขอवादภาพล้อเลียนสังคม แสดงรูปทรงและโครงสร้างของสิรูปทรง และแสดงพื้นผิวเรียบให้สมจริง
 - 4) เรื่องราวเกี่ยวกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชีวิตประจำวัน เช่น การทำสงคราม การประกอบอาชีพต่างๆ
 - 5) รูปแบบรูปธรรม มีตัวตนให้มองเห็นว่ามีรูปทรงประเภทใด

(ที่มา: http://www.cpss.ac.th/learnonline/art_bun_52/Art/Less_6_0-13.html)

ศิลปะเรียลลิสม์ (Realism) หรือ ศิลปะสัจนิยม โดยทั่วไปหมายถึง การสร้างงานที่เหมือนจริงดังที่ปรากฏอยู่ในธรรมชาติ รวมถึง การสร้างสรรค์ภาพงานในเชิงวิพากษ์วิจารณ์สังคม (socially critical images) ภาพเกี่ยวกับชีวิตของคนเมืองและชนบท พวกเขาไร้อาวนาในช่วงยุคสมัย ปฏิเสธเนื้อหาเรื่องราวในแบบคลาสสิกและเชิงเปรียบเทียบที่แฝงความหมาย ขณะที่ทางสุนทรียศาสตร์ หมายถึง คตินิยมทางศิลปะที่ยึดถือหลักการสร้างงานให้เหมือนจริงและเป็นจริงดังที่สายตาเห็นอยู่ บางครั้งมีความหมายใกล้เคียงกับคำธรรมชาตินิยม จะแตกต่างกันบ้างตรงที่ธรรมชาตินิยมเน้นไปที่ธรรมชาติทั่วไป สัจนิยมเน้นชีวิตความเป็นอยู่ของมนุษย์ โดยเห็นว่าในความ

จริงนั้นมีความงามอย่างสมบูรณ์อยู่แล้ว ซึ่งมีความหมายตรงข้ามกับศิลปะอุดมคติ ผลงานของ โอนอเร โดมีย์เยร์

ศิลปะเรียลลิสม์เกิดขึ้นประมาณกลางคริสต์ศตวรรษที่ 19 จนถึงปลายคริสต์ศตวรรษที่ 19 (ค.ศ. 1850-1880) มีจุดเริ่มต้นในประเทศฝรั่งเศส โดยกลุ่มศิลปินที่ไม่เห็นด้วยกับการทำงานของกลุ่ม นีโอ-คลาสสิกอิสม์ (คลาสสิกใหม่ คือความเคลื่อนไหวทางศิลปะซึ่งมีสุนทรียภาพแบบกรีกและโรมัน) และ กลุ่มโรแมนติคอิสม์ (จินตนิยม) ที่ยึดถือประเพณีหรือตัวตนเป็นหลัก หรือแสดงความคิดฝันเอาตามใจตนเอง ศิลปินเรียลลิสม์เห็นว่าศิลปะทั้งสองไม่ได้แสดงความกลมกลืนของชีวิต ยังคงลักษณะความเป็นอุดมคติอยู่ หาใช่ความจริงไม่ ด้วยความเห็นที่ว่า ศิลปะควรตั้งอยู่บนพื้นฐานของความจริงตามธรรมชาติ ปฏิเสธเรื่องราวเกี่ยวกับความกล้าหาญ ความรุนแรงแบบโรแมนติคอิสม์ มาแสดงออกในรูปแบบง่าย ๆ ในชีวิตประจำวัน การใส่อารมณ์ตนเองถูกสลัดทิ้งออกไป เป็นลักษณะของการยึดวัตถุและการรู้จักสังเกตธรรมชาติ สร้างงานตามสภาพความเป็นจริง ซึ่งศิลปินเชื่อว่าความงามอยู่ในทุกหนทุกแห่ง ไม่ว่าจะในพระราชวังหรือที่ตามชนบทผลงานของ ฌอง-ฟร็องซัว มิเลต์ อีกทั้งยังเชื่อกันว่าศิลปะนั้นสอนกันไม่ได้ เป็นเรื่องเฉพาะตัวที่แต่ละคนมีความสามารถต่างกัน ศิลปะคือการเลียนแบบตามตาเห็น ศิลปินควรบันทึกเหตุการณ์ที่เป็นความจริงในยุคสมัยของตนเอาไว้ ไม่ใช่สร้างงานแบบโบราณนิยม เป็นการปฏิเสธแนวคลาสสิกและโรแมนติคอย่างสิ้นเชิง ค.ศ. 1855 มีการจัดนิทรรศการศิลปะสังคมนิยมครั้งที่ 1 ขึ้น นำโดย กุสตาฟ กูร์เบต์ นิทรรศการเสมือนแทนการประท้วงและเป็นปฏิปักษ์ต่อหลักสุนทรียภาพของกลุ่มจินตนิยม ซึ่งมีอิทธิพลอย่างกว้างขวางในขณะนั้น รวมทั้งคัดค้านกลุ่มคตินิยมวิชาการด้วย นอกจากนี้กูร์เบต์จิตรกรร่วมแนวคิดคนสำคัญ ยังมี ฌอง-ฟร็องซัว มิเลต์ และ โอนอเร โดมีย์เยร์ ทั้งนี้ ศิลปะเรียลลิสม์ในเวลาต่อมาได้ให้แนวทางกับศิลปะอิมเพรสชันนิสม์ กล่าวคือ ศิลปินเริ่มเรียนรู้แสงสีประกอบในวัตถุ รู้จักสังเกตแสงสีตามบรรยากาศต่างๆ ศิลปะเรียลลิสม์นอกจากเกิดขึ้นจากความไม่เห็นด้วยกับศิลปะดังกล่าวแล้ว ยังได้รับแรงผลักดันจากสภาพวิถีชีวิตความเป็นอยู่ในขณะนั้น ผลพวงจากการปฏิวัติอุตสาหกรรมได้สร้างปัญหาแก่สังคมและเศรษฐกิจมากมาย มีคนจน ชนชั้นกรรมาชีพเพิ่มขึ้น ศิลปินเรียลลิสม์ต้องการนำเสนอปัญหาในงานศิลปะเพื่อนำความจริงตีแผ่ให้เพื่อนมนุษย์ได้รับรู้ โดยมักปฏิเสธเรื่องราวเกี่ยวกับคนชั้นสูงหรือคนรวย แต่เลือกสะท้อนภาพความลำบากของชนชั้นล่าง แสดงให้เห็นถึงความเหลื่อมล้ำในสังคมตามพันธกิจซึ่งพวกเขาเห็นว่าภาระหน้าที่ของศิลปินคือการถ่ายทอดเรื่องราวที่สอดคล้องกับสภาพสังคม และสอดคล้องกับชีวิตความเป็นอยู่ร่วมสมัย

1. 673361X

สำนักหอสมุด
ม.ค. ๒๕๕๓

แม้ว่าสไตล์ นี้มีการใช้กันอย่างแพร่หลายมาก่อนแล้วโดยเน้นไปที่การสังเกตธรรมชาติ การเขียนความจริงที่เกิดขึ้น และการวิพากษ์วิจารณ์เรื่องการเมืองอย่างตรงไปตรงมา ศิลปินในกลุ่มนี้ต่อต้านการนำเอาเรื่องราวของตำนานหรือประวัติศาสตร์กรีกโรมันมาเขียนเป็นภาพเพราะเชื่อว่าไม่ใช่สิ่งที่ศิลปินประสบพบเจอด้วยตนเองจึงไม่สามารถถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกทั้งหมดออกมาได้ ทั้งหมด ภาพเขียนของกลุ่มสำนึกนิยมจึงเน้นการวาดภาพและการใช้ สีที่อ้างอิงจากความเป็นจริง ไม่มีการเสริมแต่งให้ ดูเกินจริงเหมือนกับกลุ่มโรแมนติคศิลปิน

1. มิลเลท์(Jean-Francois Millet) ศิลปินชาวฝรั่งเศส เขาชอบเขียนผลงานเกี่ยวกับชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะชาวนา ผลงานที่มีชื่อเสียงของเขาคือภาพ คนเก็บข้าว(The Gleaners) ซึ่งถือว่าเป็นผลงานที่แสดงให้เห็นการเปลี่ยนแปลงจากยุคโรแมนติคเข้าสู่เรียลลิสต์

2. คูร์เบต์ (Gustave Courbet) เป็นศิลปินชาวฝรั่งเศสเกิดในครอบครัวของชาวนาที่ปารีส เมื่อโตขึ้นมีความใฝ่ฝันที่จะเป็นศิลปิน เขาจึงเริ่มศึกษาศิลปะด้วยการฝึกลอกงานของศิลปินที่มีชื่อเสียงโดยเฉพาะงานของเรมบรานท์ที่เขาชื่นชอบ เมื่อเขาเริ่มเติบโตในวงการศิลปะจึงได้ประกาศความเชื่อทางศิลปะของตนว่า "จิตรกรรมควรจะต้องประกอบด้วยสิ่งที่เป็นจริงและนำเสนอสิ่งที่เกิดขึ้นจริงๆ" ดังนั้นจิตรกรรมหรือการสร้างงานศิลปกรรมใดๆศิลปินจะต้องพยายามถ่ายทอดสิ่งที่ เป็นจริงทางสังคมขณะนั้นให้ปรากฏอย่างเคารพ

จากความเชื่อทางศิลปะดังกล่าวทำให้คูร์เบต์ ปฏิเสธผลงานลักษณะนี้โอคลาสสิกและโรแมนติคที่กำลังมีบทบาทในขณะนั้น พร้อมกับให้เหตุผลว่าเป็นศิลปะที่ไร้สาระไม่สามารถตอบสนองต่อการแก้ปัญหาของสังคมที่อัปลักษณ์ นอกจากการวาดภาพแล้ว คูร์เบต์ยังมีความสนใจในกิจกรรมทางสังคมและการเมือง เขาจึงเน้นไปเขียนภาพเกี่ยวกับวิถีชีวิตในชนบทและชีวิตชนชั้นต่ำ เช่น กรรมกรทูปหิน เพื่อที่จะใช้ผลงานศิลปะนำเสนอปัญหาทางสังคมโดยมีความเชื่อว่า ศิลปะจะเป็นตัวกระตุ้นในการพยายามลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมซึ่งเขาเป็นศิลปินที่ประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของตนที่ใช้ผลงานเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิรูปสังคม และผลงานของเขาก็ได้ส่งอิทธิพลต่อศิลปินรุ่นหลังหลายคน โดยเฉพาะมาเนท์เป็นอย่างมากและในทางประวัติศาสตร์ศิลปะถือว่าคูร์เบต์เป็นศิลปินที่ เป็นผู้เริ่มต้นสร้างสรรค์งานศิลปะลัทธิเรียลลิสต์อย่างแท้จริง(รศ.ศุภชัย สิงห์ยะบุศย์,2547,หน้า 152)

ภาพประกอบที่ 14 ผลงานจากลัทธิศิลปะที่ได้รับอิทธิพล

ชื่อภาพ The Stone Breakers

ที่มา : http://en.wikipedia.org/wiki/The_Stone_Breakers

ภาพประกอบที่ 15 ผลงานจากลัทธิศิลปะที่ได้รับอิทธิพล

ชื่อภาพ The Glerners

ที่มา : http://th.wikipedia.org/wiki/%E0%B8%AA%E0%B8%81%E0%B8%B8%

[E0%B8%A5%E0%B8%A8%E0%B8%B4%E0%B8%A5%E0%B8%9B%E0%B8%](http://th.wikipedia.org/wiki/%E0%B8%B4%E0%B8%A5%E0%B8%9B%E0%B8%B0%E0%B8%9A%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B9%8C%E0%B8%9A%E0%B8%B4%E0%B8%8B%E0%B8%87)

[B0%E0%B8%9A%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B9%8C%E0%B8%9A%E0%](http://th.wikipedia.org/wiki/%E0%B8%B4%E0%B8%8B%E0%B8%87)

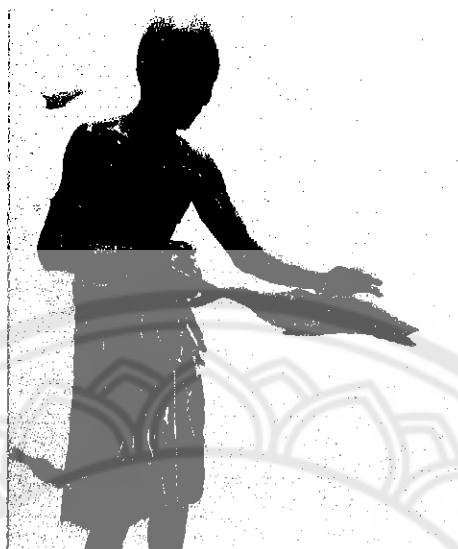
[B8%B4%E0%B8%8B%E0%B8%87](http://th.wikipedia.org/wiki/%E0%B8%B4%E0%B8%8B%E0%B8%87)

อิทธิพลที่ได้รับจากผลงานของศิลปินไทย

ข้าพเจ้ามีความชื่นชอบในกลวิธีการสร้างสรรค์งานจิตรกรรมของ ชัยรัตน์ แสงทอง ซึ่งเป็นจิตรกรที่สร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมแนวเหมือนจริงอันละเอียดอ่อนงดงามได้อย่างละเมียดละไม ภาพของเขามีลักษณะพิเศษอยู่ที่ความสมจริง เอกลักษณะอันน่าสนใจประการหนึ่งในผลงานของชัยรัตน์ คือ การเว้นพื้นที่สีขาวของผืนผ้าใบไว้เป็นฉากหลังของภาพ เรื่องราวเนื้อหาในผลงานของชัยรัตน์เป็นเพียงเรื่องราวกิจกรรมธรรมดาที่ปราศจากคุณค่าใดๆในสายตาคนเมือง เป็นวิถีชีวิตอันเรียบง่ายในสภาพแวดล้อมใกล้ชิดกับธรรมชาติ

ภาพประกอบที่ 16 ผลงานของศิลปินไทยที่ได้รับอิทธิพล
ชื่อภาพ ชั่วฟ้าดินสลาย ศิลปิน ชัยรัตน์ แสงทอง
กลวิธี acrylic on canvas

ภาพประกอบที่ 17 ผลงานของศิลปินไทยที่ได้รับอิทธิพล
ชื่อภาพ ปลาตัวใหญ่ ศิลปิน ชัยรัตน์ แสงทอง
กลวิธี acrylic on canvas

ภาพประกอบที่ 18 ผลงานของศิลปินไทยที่ได้รับอิทธิพล
ชื่อภาพ ความหวังอันสุดท้าย ศิลปิน ชัยรัตน์ แสงทอง
กลวิธี acrylic on canvas

อิทธิพลจากปรัชญา

ก่าจร สุนพงษ์ศรี(2555,หน้า 113) เพลโต (Plato,ก่อน ค.ศ. 427-347) นักปรัชญาชาวกรีก ได้ให้ความเห็นว่า "(งาน)ศิลปะ คือการถ่ายแบบจาก (งาน) ศิลปะในอุดมคติ(ideal)...ความงามที่พบเห็นอยู่บนโลกไม่ใช่ความงามระดับสูงสุด หากมีได้ก็อยู่ในโลกแห่งอุดมคติ(world of idea) เท่านั้น ซึ่งเป็นความงามนิรันดร์"

ก่าจร สุนพงษ์ศรี(2555,หน้า 122) ศิลปะคือการลอกเลียนแบบธรรมชาติ หรือการลอกแบบ หรือถ่ายแบบหรือเอาอย่างจากธรรมชาติ(Artisimitation of Nature or Artasrepresentation of Nature)ทฤษฎีนี้เป็นแนวคิดหลักในปรัชญาศิลปะการสร้างงานที่เก่าแก่มีมาแต่โบราณ เป็นปรัชญาสำคัญมาแต่เดิมของทัศนศิลป์ มาจากหลักการของอริสโตเติล ประชาณูชาวกรีกโบราณได้นำเสนอ ซึ่งในเวลานั้นยังไม่มีอุปกรณ์ เช่น กล้องถ่ายภายอย่างในปัจจุบัน การวาดภาพให้เหมือนกับที่ปรากฏในธรรมชาติ จึงเป็นวิธีเดียวเท่านั้นที่มนุษย์พึงกระทำการสื่อสารได้ ศิลปินได้ยึดถือปฏิบัติกันเรื่อยมาเป็นเวลานานนาน ในนามของลัทธิธรรมชาตินิยม และได้พัฒนามาเป็นศิลปะที่ไม่ได้เลียนแบบธรรมชาติอย่างเสทอนจริง(realistic) หากเป็นการแสดงออกถึงความจริงที่เป็นแก่นแท้ สารสำคัญของวิทยาศาสตร์ธรรมชาติเข้าไปผสมผสานด้วย เช่น พวก อิมเพรสชันนิสต์ เป็นต้น

ปรัชญาดังกล่าวส่งผลให้เกิด อิทธิพล ทางความคิดให้แก่ผู้สร้างสรรค์ที่ว่า ศิลปะคือการเลียนแบบจากธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรอบข้าง ซึ่งผู้สร้างสรรค์ได้สังเกตและนำมาสร้างสรรค์เป็นผลงานที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตน

จากปรัชญาของ เพลโต ส่งผลให้เกิด อิทธิพล ทางความคิดให้แก่ผู้สร้างสรรค์ที่ว่า ศิลปะคือการเลียนแบบ และจากประสบการณ์ในการดำรงชีวิตในชนบทของผู้สร้างสรรค์จึงเป็นจุดเริ่มต้นของการเกิดเป็นความบังนดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์ชุดนี้โดยมีรูปแบบงานที่ได้รับอิทธิพลจากศิลปะลัทธิสัจนิยม (Realism) ที่นิยามว่าศิลปะคือสิ่งที่ข้องกับชีวิตความเป็นอยู่ของมนุษย์ ตามที่มนุษย์มีชีวิตจริงๆ มิใช่การจินตนาการ เกิดเป็นรูปแบบงานในเชิงสัญลักษณ์ที่เป็นอัตลักษณ์ให้แก่ผู้สร้างสรรค์

บทที่ 3

วิธีดำเนินงานวิจัยแบบสร้างสรรค์

การสร้างสรรคศิลป์นิพนธ์ชุด การต่อสู้อัตนชนของวิถีชีวิตในชนบทนี้ ผู้สร้างสรรคมีจุดมุ่งหมายเพื่อ นำเสนอเนื้อหาการต่อสู้อัตนชนของวิถีชีวิตคนในชนบทโดยการใช้รูปทรงของปูนามาเป็นสัญลักษณ์เพื่อใช้สื่อความหมาย เป็นการสร้างรูปทรงให้สัมพันธ์กับส่วนเนื้อหาจนเป็นเอกภาพ โดยการประสานทัศนธาตุทางศิลปะต่างๆเข้าด้วยกัน ด้วยกลวิธีเฉพาะของผู้สร้างสรรค โดยกระบวนการสร้างสรรค ได้กำหนดเป็นลำดับขั้นตอนคือเริ่มจากการรวบรวมข้อมูลการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลจัดทำภาพแบบร่างและปรับปรุงแก้ไข ขยายภาพผลงานจริงจากภาพแบบร่าง และปฏิบัติงานจริงจนเสร็จสมบูรณ์

กระบวนการสร้างสรรคศิลป์นิพนธ์ชุดนี้ เป็นการศึกษา การค้นคว้า ทดลองการสร้างสรรคศิลปะ ในเชิงวิชาการ จึงจำเป็นอย่างยิ่งในการบันทึกข้อมูลการค้นคว้า และผลสำเร็จต่างๆที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงานดังกล่าว เพื่อเป็นแนวความรู้สำหรับนำไปพัฒนาการสร้างสรรคศิลปะต่อไป

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบบสร้างสรรค์

1. พู่กัน เป็นอุปกรณ์ที่มีส่วนช่วยให้งานศิลปะ ได้แสดงออกมาอย่างเต็มที่ การเลือกพู่กันที่ดี ที่ถูกต้องเหมาะสมกับสีจะทำให้สามารถสนองตอบความรู้สึก อารมณ์ ของศิลปิน พู่กันแต่ละชนิดมีลักษณะเฉพาะตัวซึ่งพู่กันที่ดี (Raphael และ Pyramid) จะได้รับความพึงพิถันในการเลือกขนเพื่อมาทำพู่กัน ให้เหมาะสมกับพู่กันแต่ละประเภท

(ที่มา: <http://www.hhkint.com/knowledge/14/>)

2. ผ้าเช็ดสี เป็นอุปกรณ์ที่ใช้ทำความสะอาดพู่กันหลังจากใช้เสร็จแล้ว เพื่อให้พู่กันมีอายุการใช้งานที่ยาวนาน ควรทำความสะอาดทุกครั้งหลังจากระบายสีเสร็จ

3. ถังใส่น้ำ เป็นอุปกรณ์สำหรับใส่น้ำไว้ใช้ในการล้างพู่กันหลังจากใช้งานเสร็จแล้ว

4. พือกี้ฉีดน้ำ เป็นอุปกรณ์ที่ใช้ในการฉีดน้ำใส่เฟรมผ้าใบในการเตรียมพื้นผิวของงาน และใช้ในการฉีดน้ำใส่กระปุกสีที่ผสมไว้ไม่ให้สีแห้ง

5. สีอะคริลิก เป็นสีที่มีส่วนผสมของสารพลาสติกโพลีเมอร์ (Polymer) จำพวก อะคริลิก (Acrylic) หรือ ไวนิล (Vinyl) เป็นสีที่มีการผลิตขึ้นมาใหม่ล่าสุด ว่าจะใช้น้ำมาผสมกับน้ำ ใช้งานได้เหมือนกับสีน้ำ และสีน้ำมัน มีทั้งแบบโปร่งแสง และทึบแสง แต่จะแห้งเร็วกว่าสีน้ำมัน 1 - 6 ชั่วโมง เมื่อแห้งแล้วจะมี คุณสมบัติกันน้ำได้และเป็นสีที่ติดแน่นทนนาน คงทนต่อสภาพดินฟ้าอากาศ สามารถเก็บไว้ได้นานๆ ยืดเกาะติดผิวหน้าวัตถุได้ดี เมื่อระบายสีแล้วอาจใช้น้ำยาวาณิช

(Vanish) เคลือบผิวหน้าเพื่อป้องกัน การขีดขีด เพื่อให้คงทนมากยิ่งขึ้น สีอะคริลิกที่ใช้วาดภาพ บรรจุในหลอด (ที่มา: http://www.thaigoodview.com/library/teachershow/bangkok/pimolnut_v/art/sec02p08.html)

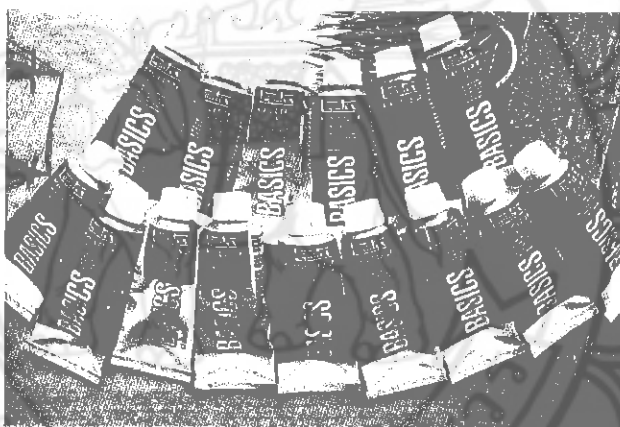
6. สีโป้เคมี เป็นผงยิปซัมผสมกาว ไร้อุตรอยแตกผนังปูน ใช้ในการสร้างพื้นผิว
7. ผ้าใบแคนวาส คือ ผ้าที่ถูกลอกให้มีความหนาแน่นมาก ส่วนใหญ่ถูกนำมาใช้ในการสร้างงานจิตรกรรม สีน้ำมัน สีอะคริลิก ได้รับการทารองพื้นสีขาว หรือขาวครีม ด้วยเกสโซ (GESSO) เพื่อป้องกันการดูดซึมของสีเมื่อสร้างงาน และลบร่องรอยพื้นผิวขรุขระของลายเนื้อผ้า
8. วานิชสีดำ เป็นน้ำนาเคมีที่ทำจากยางเหนียวของปิโตรเลียม ใช้เป็นอุปกรณ์ในการสร้างพื้นผิวเพื่อทำให้เกิดความสีดำ

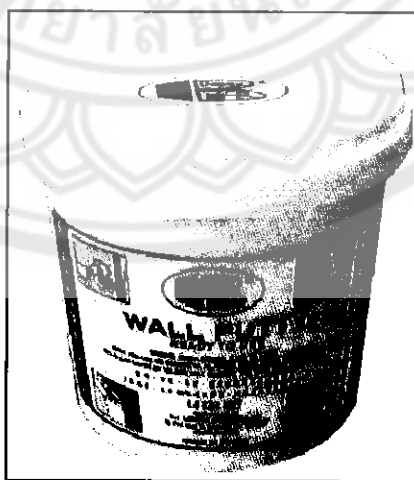
ภาพประกอบที่ 19 พู่กันและผ้าเช็ดสี

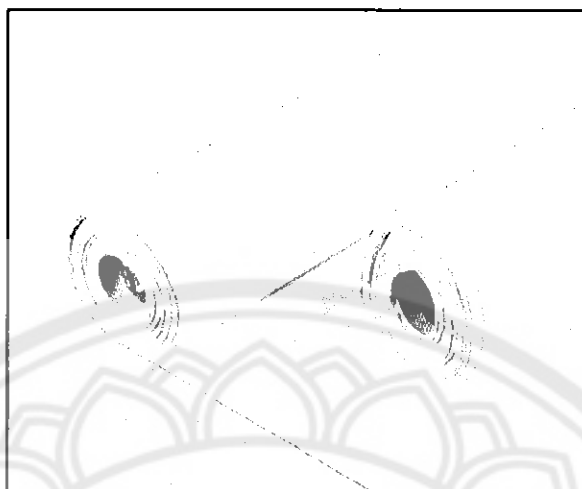
ภาพประกอบที่ 20 ถังใส่น้ำ พือกี้ฉีดน้ำ

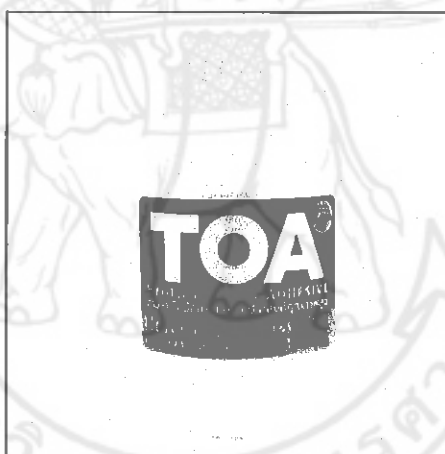
ภาพประกอบที่ 21 สีอะครีลิค

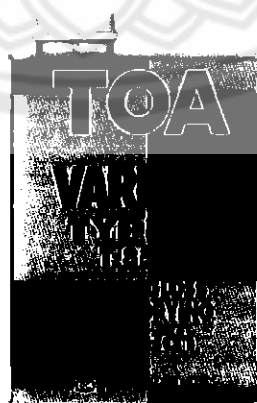
ภาพประกอบที่ 22 สีโป้เคมี

ภาพประกอบที่ 23 ผ้าใบแคนวาส

ภาพประกอบที่ 24 กาวลาเท็กซ์อเนกประสงค์

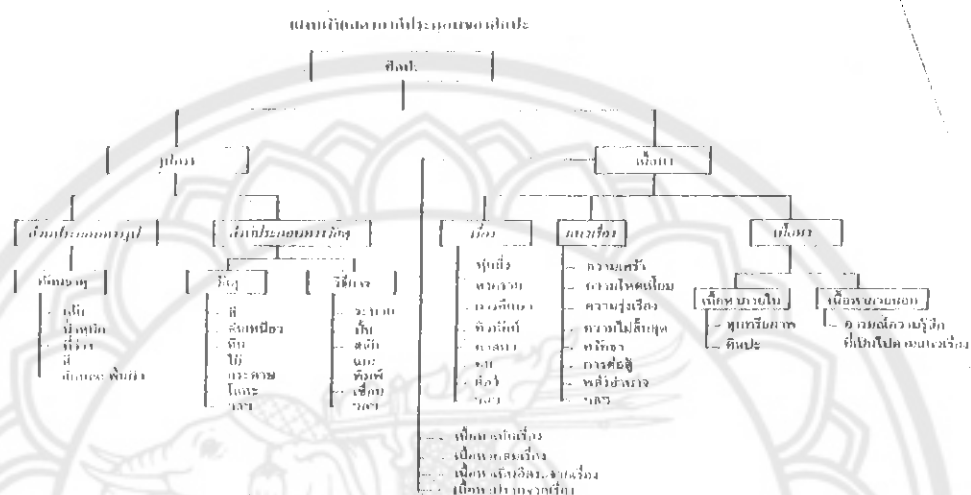

ภาพประกอบที่ 25 วานิชสีดำ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขั้นตอนการศึกษาและค้นคว้าหาข้อมูล

1.1 หลักการและแผนผังแสดงองค์ประกอบของศิลปะ

ภาพประกอบที่ 26 แผนผังแสดงองค์ประกอบของศิลปะ

ที่มา : องค์ประกอบของศิลปะ, ชลูด นิมเมสมอ(2530:26)

ศิลปะคือสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อแสดงขึ้นเพื่อแสดงออกซึ่งอารมณ์ความรู้สึก ความคิด หรือความงาม ก็จะได้เห็นว่าศิลปะนั้นมีองค์ประกอบที่สำคัญอยู่ 2 ส่วน คือ ส่วนที่มนุษย์สร้างขึ้น ซึ่งได้แก่โครงสร้างทางวัตถุที่มองเห็นได้ หรือรับรู้ได้ด้วยประสาทสัมผัส ส่วนหนึ่ง กับส่วนที่เป็นการแสดงออกอันเป็นผลที่เกิดจากโครงสร้างทางวัตถุนั้นอีกส่วนหนึ่ง เราเรียกว่าองค์ประกอบส่วนแรกว่า รูปทรง (Form) หรือ องค์ประกอบทางรูปธรรม และส่วนหลังเรียกว่า เนื้อหา (Content) หรือองค์ประกอบทางนามธรรม ดังนั้น องค์ประกอบที่เป็นโครงสร้างหลักการของศิลปะ ก็คือ รูปทรง กับเนื้อหา

1.1.1 รูปทรง

รูปทรง (Form) คือสิ่งที่มองเห็นได้ในทัศนศิลป์ เป็นส่วนที่ผู้สร้างสรรค์สร้างขึ้นด้วยการประสานกันอย่างมีเอกภาพของทัศนธาตุ (Visual Elements) ให้ความพึงพอใจต่อความรู้สึกสัมผัส เป็นความสุขทางตา พร้อมกันนั้นก็สร้างเนื้อหาให้กับตัวรูปทรงเอง และเป็นสัญลักษณ์ให้แก่อารมณ์ ความรู้สึก หรือปัญญาความคิดที่เกิดขึ้นในจิตด้วย

รูปทรงมีองค์ประกอบสำคัญ 2 ส่วนคือ ส่วนที่เป็นโครงสร้างทางรูป และส่วนที่เป็นโครงสร้างทางวัตถุ ส่วนที่เป็นโครงสร้างทางรูปได้แก่ทัศนธาตุที่รวมตัวกันอย่างมีเอกภาพ ส่วนที่เป็นโครงสร้างทางวัตถุ ได้แก่ วัสดุที่ใช้ในการสร้างรูปแบบ เช่น สี ดินเหนียว หิน ไม้ กระดาษ ผ้า โลหะ ฯลฯ และกลวิธีที่ใช้กับวัสดุนั้น เช่น การระบาย การปั้น การสลัก การแกะ การตัดปะ การเชื่อมต่อ ฯลฯ เป็นส่วนที่ เกี่ยวข้องกับความคงทนถาวรของ ผลงาน และความแนบเนียนของฝีมือ

โครงสร้างทางรูป

ทัศนธาตุ (Visual Elements) เป็นสื่อสุนทรียภาพที่ ศิลปินจะนำมาประกอบกันเข้า ให้เป็นรูปทรง เพื่อสื่อความหมายตามแนวเรื่องหรือ แนวความคิดที่เป็นจุดหมายนั้น การ ประกอบกัน หรือการจัดระเบียบ หรือการประสานกันเข้าของทัศนธาตุ จึงเป็นปัญหา สำคัญที่สุดในอันดับต่อมา และจำเป็นต้องมีกฎเกณฑ์ของเอกภาพเป็นสิ่งยึดเหนี่ยวให้วัสดุ เหล่านี้รวมตัวเข้าด้วยกันอย่างสมบูรณ์เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เป็นสิ่งใหม่ที่มีชีวิตมี ความหมายในตัวเอง ทัศนธาตุทางศิลปะประกอบด้วยดังต่อไปนี้

1) จุด (Dot/Point) หมายถึง ธาตุเบื้องต้น ซึ่งเล็กที่สุดของการเห็น และมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะถือว่าจุด เป็นการเริ่มต้นที่ไปสู่การเกิดของทัศนธาตุอื่นๆ ที่ สำคัญต่อไป อาทิเช่น เส้น เกิดจากการนำจุดมาเรียงกันจนเกิดความยาว หรือน้ำหนักเกิด จากการนำจุดมาวางเรียงทับซ้อนกันจำนวนมาก เป็นต้น

2) เส้น (Line) หมายถึง ผลจากการนำจุดหลายๆจุดมาเรียงติดต่อกันออกไปจน เกิดเป็นความยาวซึ่งเป็นมิติเดียวของเส้น และเส้นเป็นรากฐานของ โครงสร้างของงาน ทัศนศิลป์ทุกประเภท อีกทั้งเส้นสามารถแสดงความรู้สึกได้ด้วยตัว ของมันเอง และด้วยการนำมาประกอบกันให้ปรากฏเป็นรูปทรงต่างๆได้ ซึ่งเส้นแต่ละชนิดก็ให้ความหมาย และความรู้สึกกันออกไป

เส้นโครงสร้าง (Structural Line) คือเส้นที่มองไม่เห็นด้วยตาเป็นเส้นใน จินตนาการที่ผู้ดูจะรู้สึกหรือปะติดปะต่อเชื่อมโยงจากจุดหนึ่งไปอีกจุดหนึ่ง เส้นชนิดนี้ เดินทางด้วยความรู้สึก ไม่ใช่ด้วยการเห็นเป็นเส้นที่มีความสำคัญมากในศิลปะ เส้น โครงสร้างมีอยู่ด้วยกัน 6 ประเภทคือ

- เส้นแกนของรูปทรง เช่น เส้นศูนย์ถ่วงของคน เส้นแกนของผลไม้
- เส้นรูปนอกของกลุ่มรูปทรง
- เส้นที่ลากด้วยจินตนาการจากจุดหนึ่งไปจุดหนึ่ง เช่น ดาวหมี ดาว จระเข้

- เส้นที่แสดงความเคลื่อนไหวของที่ว่าง
- เส้นโครงสร้างของปริมาตร
- เส้นโครงสร้างขององค์ประกอบ เช่น คนยืนจะเป็นเส้นตั้ง ภูเขาจะเป็นเส้นแนวนอน

เส้นแบบคาลิกราฟิค (Calligraphic Line) เป็นเส้นที่เกิดจากร่องรองของการตวัดพู่กัน ปากกา ดินสอ ที่สื่อสัญลักษณ์ของอารมณ์แสดงจังหวะความเคลื่อนไหวและแสดงถึงบุคลิกภาพของศิลปินเกิดความงาม ความรู้สึกในตัวของมันเอง

3) น้ำหนัก (Tone) หมายถึง ความอ่อนแก่ของบริเวณที่ถูกแสงสว่าง และบริเวณที่เป็นเงาของวัตถุ หรือการระบายสีให้มีผลเป็นความอ่อนความแก่ของสีหนึ่ง หรือหลายสี หรือบริเวณที่มีสีขาว สีเทา และสีดำ ในความเข้มระดับต่างๆในงานชิ้นหนึ่งน้ำหนักที่ใช้ตามลักษณะของแสงเงาในธรรมชาติจะทำให้เกิดปริมาตรของรูปทรง นอกจากนี้จะให้ปริมาตรและความแน่นแก่รูปทรงแล้ว น้ำหนักยังให้ความรู้สึกและอารมณ์ด้วยการประสานความอ่อนแก่ในตัวของมันเองอีกด้วย

หน้าที่ของน้ำหนัก

- ให้ความแตกต่างรูปกับพื้น หรือรูปทรงกับที่ว่าง
- ให้ความรู้สึกเคลื่อนไหวด้วยการนำสายตาของผู้ดูบริเวณที่น้ำหนักตัดกัน จะดึงดูดความสนใจ และถ้ามีบริเวณที่มีน้ำหนักตัดกันหลายแห่งจะนำสายตาให้เคลื่อนจากบริเวณหนึ่งไปอีกบริเวณหนึ่งตามจังหวะที่ศิลปินกำหนดไว้ ซึ่งอาจกลมกลืนสม่ำเสมอ หรือกระแทกกระทั้นรุนแรง

4) ที่ว่าง (Space) หมายถึง ที่ว่างที่ถูกกำหนดด้วยเส้นให้มี รูปร่างขึ้น ได้แก่ แผ่นของน้ำหนัก แผ่นราบที่มี 2 มิติ หรือประกอบกันเป็น 3 มิติ และบริเวณที่ว่างที่เป็นบวกเป็นลบลักษณะของที่ว่างมีลักษณะดังต่อไปนี้

ที่ว่างจริง (Physical Space) หมายถึง ที่ว่างของงานสถาปัตยกรรมและประติมากรรมเป็นที่ว่างจริงๆ ที่สามารถสัมผัสได้ เรียกว่า ที่ว่างจริงหรือที่ว่างกายภาพ

ที่ว่างลวงตา (Pictorial Space) หมายถึง ส่วนที่ว่างในงานจิตรกรรมหรือภาพพิมพ์ที่แสดงความลึกตื้น เป็นที่ว่างลวงตาที่เกิดขึ้นจากกรรมวิธีทางจิตรกรรม หรือการประกอบกันของ ทศนธาตุ เราเรียกที่ว่างชนิดนี้ว่า ที่ว่างลวงตาหรือที่ว่างแบบรูปภาพ

5) สี (Color) หมายถึง ทัศนธาตุที่มีคุณลักษณะของทัศนธาตุทั้งหลายรวมกันครบถ้วน คือ มีเส้น น้ำหนัก ที่ว่าง และลักษณะพื้นผิว นอกจากนี้ยังมีคุณลักษณะพิเศษเพิ่มขึ้นอีก 3 ประการ คือ ความเป็นสี น้ำหนักของสีและความจัดของสี

ความเป็นสี (Hue) หมายถึงว่าเป็นสีอะไร เช่น แดง เหลือง เขียว ฯลฯ ตามวงสีธรรมชาติ

น้ำหนักของสี (Value) หมายถึง ความสว่างหรือความมืดของสี ถ้าเราผสมสีขาวเข้าไปในสีหนึ่ง สีนั้นจะสว่างขึ้น หรือมีน้ำหนักอ่อนลง และถ้าเราเพิ่มสีขาวเข้าไปทีละน้อยๆ เป็นลำดับเราจะได้อาของสีหรือน้ำหนักของสีที่เรียงลำดับจากแก่สุดไปจนอ่อนที่สุด

ความจัดของสี (Intensity) หมายถึง ความสดหรือความบริสุทธิ์ของสีหนึ่ง สีที่ถูกผสมด้วยสีดำจะหม่นลง ความจัดหรือความบริสุทธิ์จะลดลง ความจัดของสีจะเรียงลำดับจากจัดที่สุดไปจนหม่นที่สุดได้หลายลำดับ ด้วยการค่อยๆ เพิ่มปริมาณของสีดำที่ผสมเข้าไปทีละน้อยๆ จนถึงลำดับที่ความจัดของสีที่มีน้อยที่สุด คือ เกือบดำ

สีทำหน้าที่ เช่นเดียวกับน้ำหนักทุกประการ แต่เพิ่มหน้าที่พิเศษที่สำคัญที่สุดขึ้นอีกประการคือ ให้ อารมณ์ความรู้สึกด้วยตัวเองโดยตรง

6) ลักษณะผิว (Texture) หมายถึง ลักษณะบริเวณพื้นผิวของสิ่งต่างๆ ที่เมื่อสัมผัสจับต้องหรือเมื่อเห็นแล้วรู้สึกได้ว่าหยาบ ละเอียดย่น มั่น ด้าน ขรุขระ เป็นเส้น เป็นจุด เป็นก้ำมะหยี่ ฯลฯ ลักษณะพื้นผิวมี 2 ชนิด คือ

- ลักษณะผิวที่เราจับต้องได้ เช่น กระดาษทราย ผิวสัมผัส แก้ว ฯลฯ
- ลักษณะผิวที่ทำเทียมขึ้น เมื่อมองดูจะรู้สึกหยาบหรือ ละเอียดย่น แต่เมื่อสัมผัสจับต้องเข้าจริงกลับเป็นพื้นผิวเรียบๆ เช่น วัสดุสังเคราะห์ที่ทำผิวเป็นลายไม้ ลายหินอ่อน หรือการใช้รอยฟูกันในงาน จิตรกรรมบางชิ้น

โครงสร้างทางวัตถุ

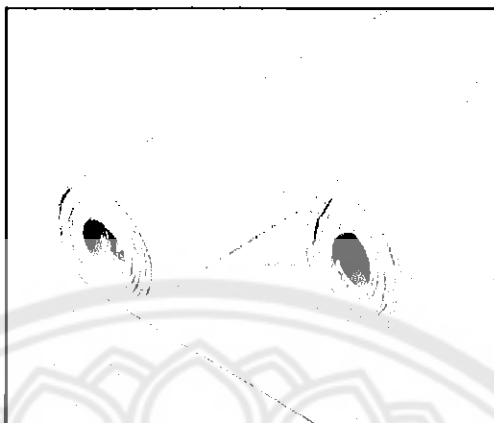
วัสดุ (material) หมายถึง วัสดุที่ใช้ในการสร้างรูปแบบ เช่น สี ดินเหนียว ไม้ กระดาษ ผ้า โลหะ ฯลฯ ในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์ ชุด ต่อสู้คืนกรรณของวิถีชีวิตในชนบทวัสดุที่ผู้สร้างสรรค์ได้เลือกใช้ในการสร้างสรรค์ผลงาน คือ สีอะคริลิก และผ้าใบ(Canvas)

1) สีอะคริลิก (Acrylic color) เป็นสีสังเคราะห์ ลักษณะเหมือนสีน้ำมัน แต่จะเข้มข้นและใสกว่า เนื้อสีไม่อมเหลือง เวลาแห้งจะเหมือนกับแผ่นฟิล์ม ระยะเวลาแห้งสั้น ใช้น้ำเป็นตัวทำละลาย สีอะคริลิกสามารถระบายให้บางจน คล้ายสีน้ำได้ และหากใช้ Acrylic thickeners เป็นตัวผสมจะทำให้ระบาย ด้วย เทคนิคสีหนาๆ

ภาพประกอบที่ 27 สีอะคริลิก (Acrylic color)

2) ผ้าใบ (Canvas) คือ ผ้าที่ถูกทอให้มีความหนาแน่นมาก ส่วนใหญ่ถูก นำมาใช้ในการสร้างงานจิตรกรรม สีน้ำมัน สีอะครายลิด ได้รับการทารองพื้นสี ขาว หรือขาวครีม ด้วยเกสโซ (GESSO) เพื่อป้องกันการดูดซึมของสีเมื่อสร้าง งาน และลบร่องรอยพื้นผิวขรุขระของลายเนื้อผ้า

ภาพประกอบที่ 28 ผ้าใบ (Canvas)

กลวิธี (technic) หมายถึง วิธีการเฉพาะในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ เช่น การระบายสี การปั้น การสลัก การแกะ การตัดปะ การเชื่อมต่อ ฯลฯ กลวิธีที่ผู้สร้างสรรค์ได้เลือกใช้ในการสร้างสรรค์ผลงาน คือ การระบายสี การระบายสี (paint) เป็นการนำสีมาระบายผสมกลมกลืนให้เกิดน้ำหนัก แสงเงา และสีส้มตามที่ต้องการ การวาดภาพระบายสียังรวมไปถึงการสร้างภาพ เช่น การหยดสี สลักสี เป่าสี ฆูดสี พับสี ฯลฯ

1.1.2 เนื้อหา

เนื้อหา(Content) คือองค์ประกอบที่เป็นนามธรรม หรือโครงสร้างทางจิต ตรงกันข้ามกับส่วนที่เป็นรูปทรง หมายถึง ผลที่ได้รับจากงานศิลปะ ส่วนที่เป็นนามธรรมนี้ นอกจากเนื้อหาแล้วยังมี เรื่อง (Subject) และแนวเรื่อง(Theme) รวมอยู่ด้วย ทั้ง 3 ส่วนนี้ต่างก็มีความเชื่อมโยงและซ้อนทับกันอยู่

1) เรื่อง หมายถึง สิ่งที่ศิลปินสรรหามาเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างสรรค์ชิ้นงานศิลปะแบบรูปธรรม เช่น คน สัตว์ สิ่งของ ศาสนา ฯลฯ หรือหมายถึง "ภาพนี้เกี่ยวกับอะไร"

2) แนวเรื่อง หมายถึง เป็นส่วนหนึ่งขององค์ประกอบทางด้านนามธรรมของงานศิลปะที่เน้นความคิด (Concept) ของศิลปินที่มีต่อเรื่องหรือรูปทรง เป็นเนื้อหาสาระหรือ

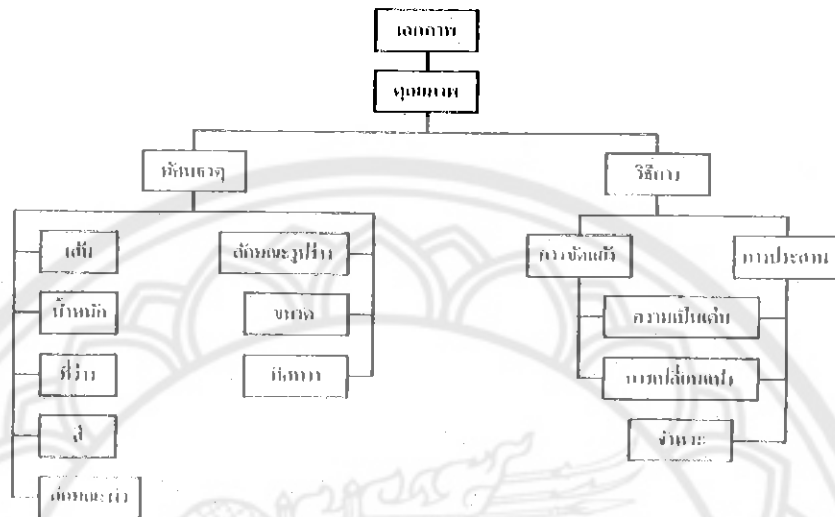
แนวทางของการสร้างสรรค์มากกว่าเนื้อเรื่อง เช่น ความเศร้า ศรัทธา การต่อสู้ดิ้นรน ความรัก ฯลฯ

3) เนื้อหา คือ ความหมายของงานศิลปะที่แสดงออกผ่านรูปทรงทางศิลปะ (Artistic Form) เนื้อหาของงานศิลปะแบบรูปธรรม เกิดจากการประสานกันอย่างมีเอกภาพของเรื่อง แนวเรื่อง และรูปทรง

เนื้อหาอาจแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

- เนื้อหาภายใน หรือเนื้อหาทางรูปทรง เป็นเนื้อหาที่เกิดจากการประสานกันอย่างมีเอกภาพของทัศนธาตุในรูปทรงเป็นเนื้อหาของรูปทรงโดยตรง เนื้อหาประเภทนี้จะให้อารมณ์ทางสุนทรียภาพแก่ผู้ดูเป็นอารมณ์ทางศิลปะที่บริสุทธิ์ ไม่มีอารมณ์อื่นๆในประสบการณ์ของมนุษย์มาเกี่ยวข้องด้วย เป็นลักษณะจิตวิทยาของศิลปิน เป็นพลังความรู้สึกส่วนตัวเป็นบุคลิกภาพหรือรูปแบบของการแสดงออกของศิลปิน
- เนื้อหาภายนอก ซึ่งมีอยู่เฉพาะในงานศิลปะแบบรูปธรรมที่มีเรื่อง เช่น คน สัตว์ สิ่งของ หรือเหตุการณ์นั้นเป็นเนื้อหาที่เป็นผลสืบเนื่องจากเนื้อหาภายใน เป็นความหมายของเรื่องและแนว เรื่องที่แปลออกมาโดยรูปทรง

1.2 หลักการและแผนผังแสดงทัศนธาตุและวิธีการสร้างเอกภาพของรูปทรง

ภาพประกอบที่ 29 แผนผังแสดงทัศนธาตุและวิธีการสร้างเอกภาพของรูปทรง

ที่มา : หนังสือองค์ประกอบของศิลปะ, ชลูด นิยมเสมอ(2530:208)

การสร้างสรรคดีศิลป์นิพนธ์ เรื่อง ภาพสัญลักษณ์การต่อสู้ดิ้นรนของวิถีในชีวิต ชนบท ชุดนี้ผู้สร้างสรรคดีได้สร้างผลงานจิตรกรรมให้เกิดเอกภาพ ซึ่งมีหลักองค์ประกอบ และวิธีการสร้างดังต่อไปนี้

1.2.1 เอกภาพ

เอกภาพ หมายถึง การประสานหรือการจัดระเบียบของส่วนต่างๆให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันขึ้น เพื่อผลรวมอันหนึ่งที่ไม่อาจแบ่งแยกได้ ซึ่งผู้สร้างสรรคดีได้กำหนดเอกภาพด้วยการสร้างเนื้อหาที่เป็นนามธรรมและรูปทรงที่เป็นรูปธรรมเข้าไว้ด้วยกัน

1.2.2 ดุลยภาพ

ดุลยภาพ หมายถึง การถ่วงน้ำหนักที่เท่ากันทั้งสองข้างของสิ่งหรือรูปทรง เกิดจากการถ่วงดุลของสิ่งที่ขัดแย้งกัน และจากการรวมตัว หรือการซ้ำของสิ่งที่เหมือนกันทั้ง 2 ข้าง ดุลยภาพกำหนดได้ 2 รูปแบบ คือ ดุลยภาพแบบสมมาตร (Symmetry Balance) หรือ ความสมดุลแบบซ้ายขวาเหมือนกัน และดุลยภาพแบบอสมมาตร (Asymmetry Balance) หรือ ความสมดุลแบบซ้ายขวาไม่เหมือนกัน ผู้สร้างสรรคดีได้เลือกใช้ดุลยภาพแบบอสมมาตรเพื่อให้รู้สึกถึงเคลื่อนไหวเพื่อตอบสนองความรู้สึกถึงการต่อสู้ดิ้นรนโดยการให้ค่าน้ำหนัก เส้น และรูปทรงที่ไม่เท่ากัน

1.2.3 การขัดแย้ง

การขัดแย้ง (Opposition) มีอยู่ 4 ลักษณะ คือ

- 1) การขัดแย้งขององค์ประกอบทางศิลปะแต่ละชนิด และรวมถึงการขัดแย้งขัดของ องค์ประกอบต่างชนิดกันด้วย
- 2) การขัดแย้งของขนาด
- 3) การขัดแย้งของทิศทาง
- 4) การขัดแย้งของที่ว่างหรือ จังหวะ

1.2.4 การประสาน

การประสาน (Transition) คือ การทำให้เกิดความกลมกลืน ให้สิ่งต่าง ๆ เข้ากันได้ อย่างสนิท เป็นการสร้างเอกภาพจากการรวมตัวของสิ่งที่มีเหมือนกันเข้าด้วยกัน การประสานมีอยู่ 2 วิธี คือ

- 1) การเป็นตัวกลาง (Transition) คือ การทำสิ่งที่ขัดแย้งกันให้กลมกลืนกัน ด้วยการเป็นตัวกลางเข้าไปประสาน เช่น สีขาว กับสีดำ ซึ่งมีความแตกต่าง ขัดแย้งกันสามารถ ทำให้อยู่ร่วมกันได้อย่างมีเอกภาพ ด้วยการใช้สีเทาเข้าไปประสาน ทำให้เกิดความกลมกลืนกัน มากขึ้น
- 2) การซ้ำ (Repetition) คือ การจัดวางหน่วยที่เหมือนกันตั้งแต่ 2 หน่วยขึ้นไป เป็นการสร้างเอกภาพที่ง่ายที่สุด แต่ก็ทำให้ดูจืดชืด น่าเบื่อที่สุด

1.2.5 ความเป็นเด่น

ความเป็นเด่น (Dominance) ซึ่งมี 2 ลักษณะ คือ

- 1) ความเป็นเด่นที่เกิดจากการขัดแย้ง ด้วยการเพิ่ม หรือลดความสำคัญ ความน่าสนใจในหน่วยใดหน่วยหนึ่งของคู่ที่ ขัดแย้งกัน
- 2) ความเป็นเด่นที่เกิดจากการประสาน

1.2.6 การแปรเปลี่ยน

การแปรเปลี่ยน (Variation) คือ การเพิ่มความขัดแย้งลงในหน่วยที่ซ้ำกัน เพื่อป้องกัน ความจืดชืด น่าเบื่อ ซึ่งจะช่วยให้มีความน่าสนใจมากขึ้น การเปลี่ยนแปลงรูปลักษณะจะต้องรักษาคุณลักษณะของการซ้ำไว้ ถ้ารูปมีการเปลี่ยนแปลง ไปมาก การซ้ำก็จะหมดไป กลายเป็นการขัดแย้งเข้ามาแทน และถ้าหน่วยหนึ่งมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีความแตกต่างจากหน่วยอื่น ๆ มากจะกลายเป็นความเป็นเด่นเป็นการสร้างเอกภาพด้วยความขัดแย้งการเปลี่ยนแปลงมี 4 ลักษณะ คือ

- 1) การเปลี่ยนแปลงของรูปลักษณะ
- 2) การเปลี่ยนแปลงของขนาด
- 3) การเปลี่ยนแปลงของทิศทาง
- 4) การเปลี่ยนแปลงของจังหวะ

1.2.7 จังหวะ

จังหวะ (Rhythm) หมายถึง การซ้ำที่เป็นระเบียบ จากระเบียบง่าย ๆ ซ้ำซ้อนขึ้นจนเกิดเป็นรูปทรงของศิลปะ ซึ่งจังหวะในงานศิลปะ คือ การเน้นการผ่อนคลายเป็นสลับกันของทัศนธาตุต่างๆ เพื่อให้เกิดเอกภาพที่มีชีวิตชีวา การเกิดจังหวะมี 2 ลักษณะ คือ เกิดจากการซ้ำของหน่วยหรือสลับกันของหน่วยกับช่องไฟ และเกิดจากการเคลื่อนไหวที่ต่อเนื่องของเส้น น้ำหนัก สี และรูปทรง

2. การกำหนดรูปแบบและขั้นตอนกระบวนการสร้างสรรค์ศิลปะนิพนธ์

2.1 การศึกษาค้นคว้า ข้อมูล เอกสาร และภาพถ่าย

2.1.1 ข้อมูลภาคเอกสารหนังสือ

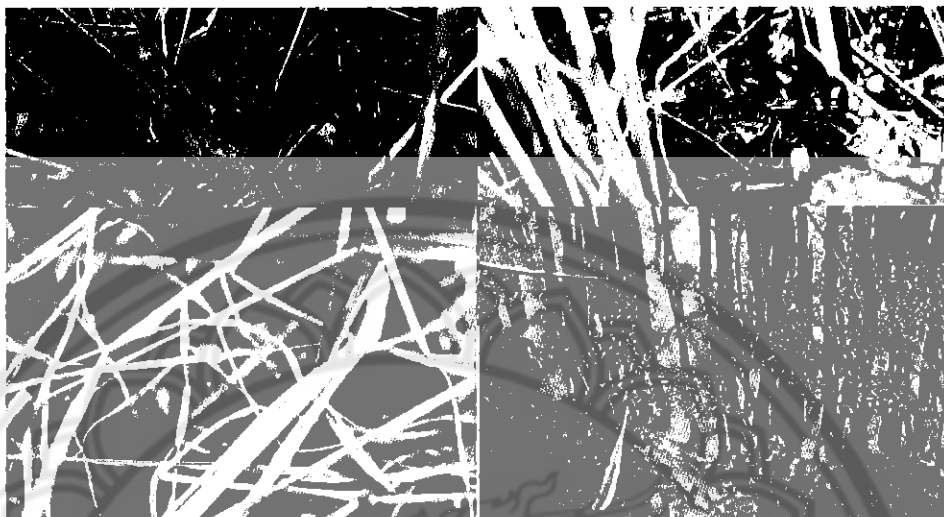
ผู้สร้างสรรค์ได้ค้นคว้าข้อมูลจากตำราหนังสือเอกสารทางวิชาการอันเป็นข้อมูลเบื้องต้นและที่มาของเทคนิคในการสร้างสรรค์ดังต่อไปนี้

- 1) หนังสือองค์ประกอบศิลปะ ผู้แต่ง ชลูด นิยมเสมอ
- 2) หนังสือประวัติศาสตร์ศิลป์ตะวันตกผู้แต่ง ศุภชัย สิงห์ยะบุศย์
- 3) หนังสือภาพปลาและสัตว์น้ำของไทย ผู้แต่ง สมพร ภูริพงศ์ และสมโภชน์ อัครกะทิววิวัฒน์.
- 4) เอกสารประกอบการเรียนการสอนรายวิชา 707122 พื้นฐานองค์ประกอบศิลป์ ผู้แต่ง สุรชาติ เกษประสิทธิ์

2.1.2 ข้อมูลภาพถ่าย และผลงานศิลปะลัทธิ ศิลปินต่างๆ

1) ข้อมูลภาพถ่าย

ผู้สร้างสรรค์ได้ใช้ข้อมูลภาพถ่ายของปูและสภาพแวดล้อมที่อาศัยอยู่จริงตามท้องทุ่งนาในชนบท เพื่อใช้เป็นต้นแบบกำหนดรูปร่างทางสัญลักษณ์ ในการสื่อความหมายของการต่อสู้ดิ้นรนของวิถีชีวิตในชนบทได้แก่ภาพ ต้นข้าว ภาพปูนาภาพท้องทุ่งนา เป็นต้น

ภาพประกอบที่ 30 ข้อมูลเกี่ยวกับ ปูนา และต้นข้าว
แสดงลักษณะถึง วิถีชีวิตและสภาพแวดล้อมในชนบท

2) ข้อมูลจากงานทัศนศิลป์

ผู้สร้างสรรค์ได้ศึกษางานทัศนศิลป์ทั้งของศิลปินตะวันตก และ
ตะวันออก ที่แสดงออกถึงลักษณะวิถีชีวิตการดำรงนวมถึงการแสดงออก
ทางรูปทรงของศิลปะ เทคนิค และกระบวนการ

ภาพประกอบที่ 31 ข้อมูลจากงานทัศนศิลป์

ชื่อภาพ The Stone Breakers ศิลปิน Gustave Courbet.

กลวิธี oil on canvas

เป็นภาพเกี่ยวกับการทขุดหินของชาวบ้านธรรมดาที่ศิลปินต้องการถ่ายทอดความงามของศิลปะและสุนทรีย์ภาพที่เป็นจริงมากกว่าจินตนาการ

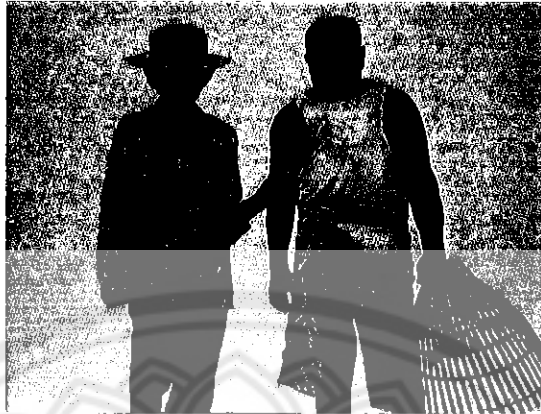

ภาพประกอบที่ 32 ข้อมูลจากงานทัศนศิลป์

ชื่อภาพ The Gleaners ศิลปิน Jean-Francois Millet

กลวิธี oil on canvas

เป็นภาพเกี่ยวกับคนในชนบทกำลังเก็บเกี่ยวข้าวในท้องทุ่งนา ศิลปินต้องการถ่ายทอดความงามของศิลปะและสุนทรีย์ภาพที่เป็นจริงมากกว่าจินตนาการ

ภาพประกอบที่ 33 ข้อมูลจากงานทัศนศิลป์

ชื่อภาพ ชั่วฟ้าดินสลาย

ศิลปิน ชัยรัตน์ แสงทอง

กลวิธี acrylic on canvas

เป็นภาพเกี่ยวกับสามภรรยาในวัยชราคู่หนึ่งศิลปินต้องการถ่ายทอดความงามและแนวความคิดอันเรียบง่าย ผ่านรูปแบบความสัมพันธ์และวิถีชีวิตของชาวบ้านพื้นถิ่นในชนบท ซึ่งเต็มเปี่ยมไปด้วยวิถีวัฒนธรรมอันงดงาม สืบสานความผูกพันในครอบครัวจากรุ่นสู่รุ่นด้วยความเอื้ออาทรต่อกัน

ภาพประกอบที่ 34 ข้อมูลจากงานทัศนศิลป์

ชื่อภาพ ปลาตัวใหญ่

ศิลปิน ชัยรัตน์ แสงทอง

กลวิธี acrylic on canvas

เป็นภาพเกี่ยวกับชายชราที่กำลังจับปลา ศิลปินต้องการถ่ายทอดความงามและแนวความคิดอันเรียบง่าย ผ่านรูปแบบความสัมพันธ์และวิถีชีวิตของชาวบ้านพื้นถิ่นในชนบท ซึ่งเต็มเปี่ยมไปด้วยวิถีวัฒนธรรมอันงดงาม สืบสานความผูกพันในครอบครัวจากรุ่นสู่รุ่นด้วยความเอื้ออาทรต่อกัน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลส่วนเนื้อหา

การสร้างสรรคศิลปะนิพนธ์ชุดการต่อสู้ดิ้นรนของวิถีชีวิตในชนบทผู้สร้างสรรคได้หยิบยก รูปารงรูปทรงของปูนาที่อาศัยอยู่ตามท้องทุ่งนามาเป็นสัญลักษณ์แสดงเนื้อหาภายนอกและเนื้อหา ภายในที่ใช้ทัศนธาตุเรื่องของรูปารง รูปทรง พื้นผิว เส้นและสีสะท้อนอารมณ์ และความรู้สึกการ ต่อสู้ดิ้นรนของวิถีชีวิตในชนบท

2. วิเคราะห์ข้อมูลส่วนรูปทรง

การสร้างสรรคศิลปะนิพนธ์ชุด การต่อสู้ดิ้นรนของวิถีชีวิตใน ชนบท ผู้สร้างสรรคได้ใช้ ทัศนธาตุและวิธีการดังต่อไปนี้

2.1 เส้น ในงานของผู้สร้างสรรคลักษณะของเส้นที่นำมาใช้ในงาน คือ

เส้นโครงสร้างขององค์ประกอบทำหน้าที่กำหนดทิศทาง การเคลื่อนไหว ภายในภาพได้แก่ เส้นเส้นโครงสร้างของรูปทรงปูนา และฟางข้าวที่มีลักษณะ แนวนอน สร้างจังหวะเชื่อมโยงเป็นเอกภาพ

2.2 สี ในงานผู้สร้างสรรคมีที่ใช้สีดังต่อไปนี้

2.2.1 ความเป็นสี (Hue) ผู้สร้างสรรคได้กำหนดการใช้สีผลงานโดยรวมให้ แสดงความรู้สึกถึงความมีเลือดเนื้อมีชีวิตชีวาและความเคลื่อนไหว โดยใช้สี วรรณะอุ่น 100% ได้แก่ สีแดง สีส้ม น้ำตาล สีส้ม สีเหลือง สีม่วง

2.2.2 น้ำหนักของสี (Value) เกิดจากการใช้สีของแสงมาผสมทำให้สีดูอ่อนลง เพื่อกำหนดค่าน้ำหนักของส่วนที่ถูกแสงกระทบกำหนดมิติ ความลึกตื้นใกล้ไกล และสร้างบรรยากาศของภาพ

2.3 พื้นผิว ลักษณะพื้นผิวที่นำสร้งสรรคภายในผลงานคือลักษณะผิวที่ทำเทียมขึ้น ใน ส่วนที่เป็นพื้นดินที่ขรุขระและส่วนที่เป็นกระดองของปูที่มีลักษณะแข็งและรู้สึกมันวาว

2.4 ที่ว่าง ผู้สร้างสรรคได้กำหนดส่วนที่ว่าง 30 % คือส่วนที่ต้องการแสดงพื้นผิวที่สร้ง ไว้เพื่อให้องค์ประกอบของภาพแลดูแล้วไม่เกิดความรู้สึกอึดอัด

2.5 รูปารง ในผลงานของผู้สร้างสรรคใช้รูปารงอินทรีย์รูปและรูปารงอิสระในกาสร้งสรรค ให้ประสานกลมกลืนกันเป็นเอกภาพ รูปารงอินทรีย์รูปได้แก่ ปูนา ฟางข้าว เมล็ดข้าว รูปารงอิสระได้แก่ ส่วนที่เป็นคราบที่เกิดจากการสร้งพื้นผิว

2.6 ขนาด ผู้สร้างสรรค้ได้กำหนดขนาดเล็กใหญ่ของรูปทรงปูนาเพื่อสร้างมิติใกล้ไกลในผลงาน

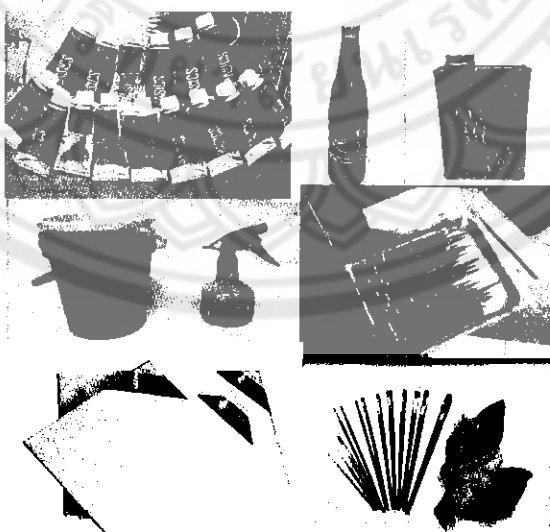
2.7 ทิศทาง ในผลงานของผู้สร้างสรรค้เกิดจากการจัดวางรูปร่างรูปทรงของปูนาที่มีทิศทางเคลื่อนไหวไปมาโดยการกระจายทั่วชิ้นผลงาน

จากการที่ผู้สร้างสรรค้ได้ศึกษาค้นคว้าข้อมูลในส่วนที่เป็นเอกสาร รูปภาพ และผลงานทางทัศนศิลป์ทั้งตะวันตกและศิลปินไทย เพื่อนำมาเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการสร้างสรรค้ผลงานที่เป็นอัตลักษณ์ให้แก่ผู้สร้างสรรค้ ทำให้ผู้สร้างสรรค้รู้และเข้าใจทฤษฎีทางศิลปะทั้งในส่วนที่เป็นรูปทรงและเนื้อหาอันเป็นองค์ประกอบหลักที่สำคัญของศิลปะ และนำมาตอบสนองแนวความคิดเพื่อสร้างสรรค้ผลงานศิลปะนิพนธ์ชุด การต่อสู้ดิ้นรนของวิถีชีวิตในชนบท

กระบวนการสร้างสรรค้ผลงานศิลปะนิพนธ์ 4 ขั้นตอนดังนี้

1. การจัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ สำหรับปฏิบัติงานสร้างสรรค้

อุปกรณ์เครื่องเขียนรูป ได้แก่ ดินสอวาดเส้นสีดำ EE 6B ยางลบ มีดคัตเตอร์ กรรไกร ปากกาลูกกลิ้ง ปากกาหมึกซึม (ยี่ห้อLAMY) กระจกฉีดน้ำฟร็อกกี้ กระดาษพิมพ์สีขาว ขนาด A 4 กระดาษวาดเขียน สมุดสเกตซ์ภาพ สมุดบันทึกข้อมูล พู่กันเขียนรูประบายสี ขนาดต่างๆ สีประเภทต่างๆ ได้แก่ ดินสอไม้ สีอะครายลิก กรอบ เฟรมผ้าใบเขียนรูปขนาดต่างๆ ตามความเหมาะสม

ภาพประกอบที่ 35 อุปกรณ์ สำหรับปฏิบัติงานสร้างสรรค้

2. กระบวนการจัดทำภาพแบบร่าง(sketch)การสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์

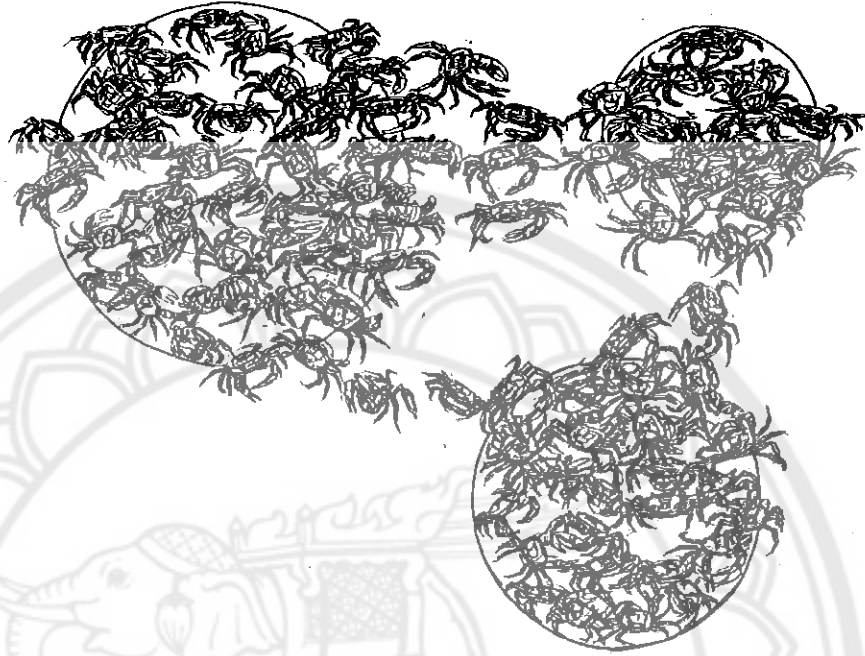
เมื่อรวบรวมข้อมูลที่เป็นรูปธรรม เช่น ภาพถ่าย และผลงานทัศนศิลป์ของศิลปินที่ได้รับบันดาลใจแล้ว นำมาเดินการการสร้างภาพร่าง โดยการนำมาจัดวางให้ได้ องค์ประกอบและพัฒนาภาพร่างจนได้องค์ประกอบที่สมบูรณ์เพื่อให้ได้ภาพร่างตาม แนวคิดและความรู้สึกที่ต้องการจะแสดงออก อันมีขั้นตอนการทำดังต่อไปนี้

1) สร้างภาพร่างด้วยปากกาสีดำลงบนกระดาษ

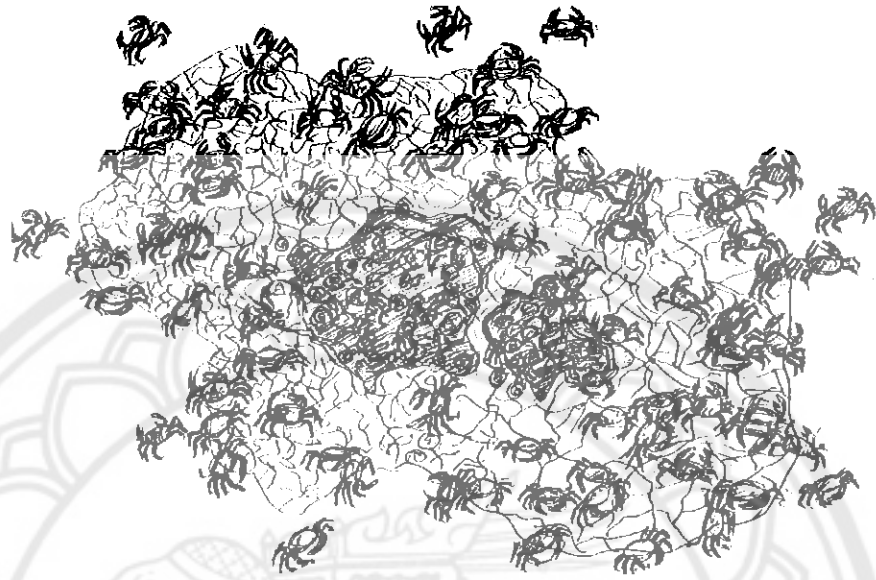
ภาพประกอบที่ 36 ภาพร่างด้วยปากกาสีดำลงบนกระดาษ

ภาพร่างผลงานศิลปนิพนธ์ชิ้นที่ 1 สร้างภาพร่างโดยกำหนดรูปร่างผลงานเป็นสี่เหลี่ยมผืนผ้าคล้ายกับแปลงนา คำนี้ถึงองค์ประกอบแบบเน้นการซ้ำของรูปร่างรูปทรงของปูนา โดยการจัดเรียงให้มีทิศทางซับซ้อนไปมาเพื่อสื่อความถึงการต่อสู้ดิ้นรน มีเส้นที่เกิดจากการสร้างพื้นผิวสร้างจังหวะและมีทิศทางเคลื่อนไหวให้กับผลงานด้วยวิธีการเว้นพื้นที่ว่าง

ภาพประกอบที่ 37 ภาพร่างด้วยปากกาสีดำลงบนกระดาษ

ภาพร่างผลงานศิลปนิพนธ์ชิ้นที่ 2 สร้างภาพร่างโดยกำหนดลักษณะรูปร่างของผลงานให้มีรูปร่างวงกลม 3 วง เพื่อสื่อความคิดถึงวัฏจักรในระบบนิเวศอันประกอบไปด้วย ผู้ผลิต ผู้บริโภค และผู้ย่อยสลาย คำนึงถึงองค์ประกอบแบบเน้นการซ้ำของรูปร่างรูปทรงของปูนา โดยการจัดเรียงให้มีทิศทางซับซ้อนไปมาเพื่อสื่อ ความหมายถึงการต่อสู้ดิ้นรน และมีการพัฒนารูปทรงปูนาให้มีลักษณะเป็น 3 มิติ ก่อให้เกิดระยะ จังหวะและมิติให้กับผลงานและปล่อยให้บริเวณรอบข้างเป็นพื้นที่ว่าง

ภาพประกอบที่ 38 ภาพร่างด้วยปากกาสีดำลงบนกระดาษ

ภาพร่างผลงานศิลปนิพนธ์ชิ้นที่ 3 สร้างภาพร่างโดยกำหนดลักษณะรูปร่างของผลงานให้มีรูปร่างอิสระคล้ายกับโนนพื้นดินที่ ค้ำเนื่องถึงองค์ประกอบแบบเน้นการซ้ำของ รูปร่างรูปทรงของปูนา โดยการจัดเรียงให้มีทิศทางซับซ้อนไปมาเพื่อสื่อความหมายถึงการ ต่อสู้ดิ้นรน และมีการพัฒนา รูปทรงปูนาให้มีลักษณะเป็น 3 มิติ ก่อให้เกิดระยะ จังหวะและมิติให้กับผลงาน มีเส้นที่เกิดจากการสร้างพื้นผิวสร้างความกลมกลืนทั่วทั้งผลงาน ปลอ่ยให้บริเวณรอบข้างเป็นพื้นที่ว่าง

2) ทดลองสร้างพื้นผิวแล้วเลือกกลวิธีพื้นผิวที่เหมาะสมกับผลงานที่ได้ทำภาพแบบร่างไว้เพื่อให้ได้ลักษณะพื้นผิวที่สื่อความหมายสอดคล้องตามแนวคิดของผู้สร้างสรรค์อย่าง ลักษณะคราบสีดำที่เกิดจากวานิช ใช้สื่อถึงคราบสารเคมีที่ทำลายระบบนิเวศ

ภาพประกอบที่ 39 ทดลองสร้างพื้นผิว

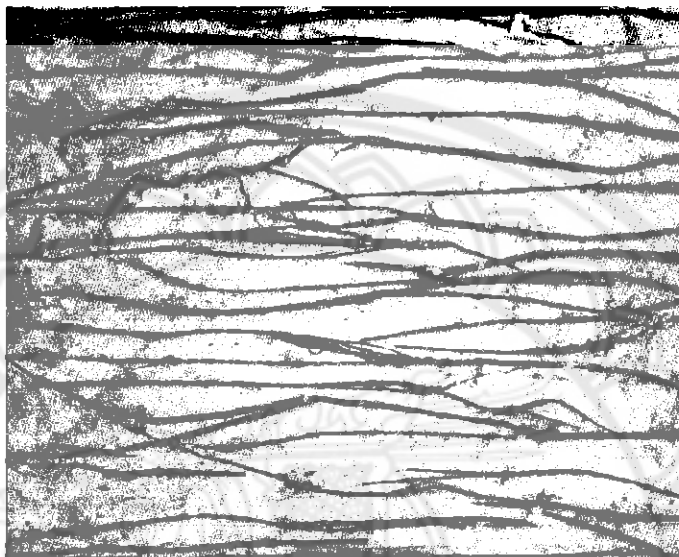
3) นำภาพแบบร่างมาขยายลายละเอียดกับพื้นผิวจริง

ภาพประกอบที่ 40 แบบร่างขยายลายละเอียดกับพื้นผิวจริง

3. รูปแบบกลวิธีและกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์

- 1) ผู้สร้างสรรค์ได้ใช้วิธีการสร้างพื้นผิวบนพื้นที่งานโดยใช้ ฟางข้าวแปะด้วยกาวลาเท็ก

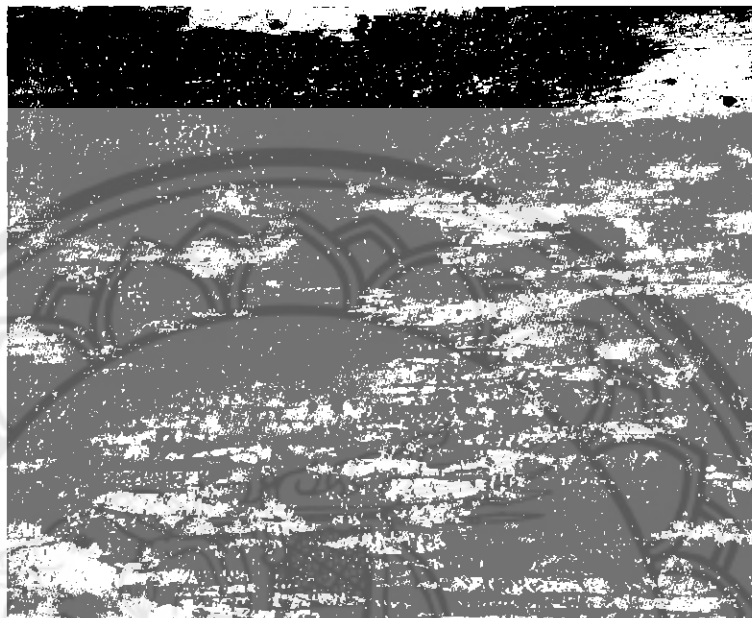
ภาพประกอบที่ 41 ภาพสร้างพื้นผิวบนพื้นที่งาน

- 2) ใช้ดินจากนาผสมเข้ากับสีโปสเตอร์และกาวลาเท็ก เทราดทับฝางข้าว

ภาพประกอบที่ 42 สร้างพื้นผิวบนพื้นที่งาน

- 3) เมื่อดินที่เทราดทิ้งไว้แห้งสนิทแล้วใช้น้ำราดให้ทั่วแล้วใช้วานิชดำที่ผสมกับน้ำมันสนเทราดทับ แล้วปล่อยให้แห้ง

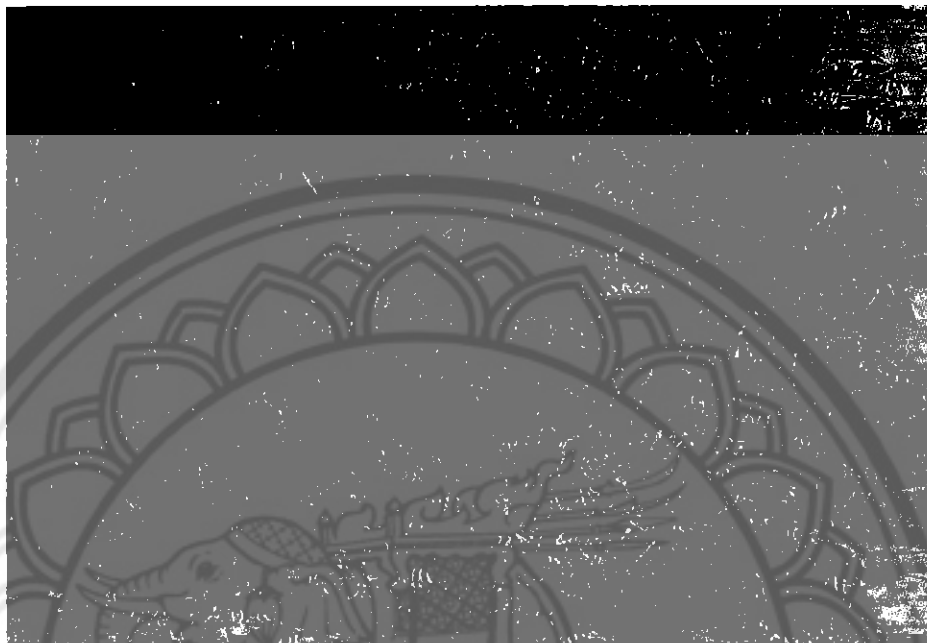
ภาพประกอบที่ 43 สร้างพื้นผิวบนพื้นทำงาน

- 4) ใช้สีโปะเคมีปั้นรูปร่างทรงของปูนาขึ้น แล้วปล่อยให้แห้ง

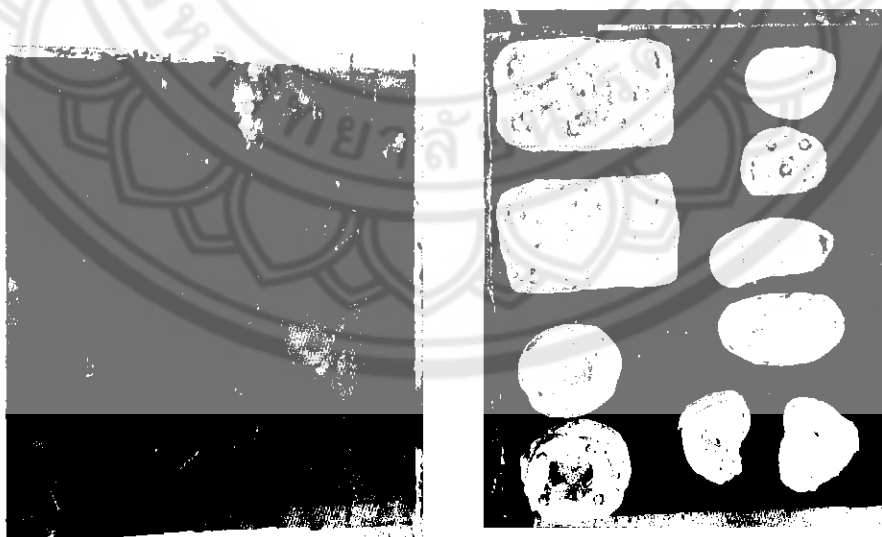
ภาพประกอบที่ 44 การปั้นรูปร่างทรงของปูนา

5) ใช้สีอะครีลิคระบายสีลงรูปร่างทรงที่ปั้นไว้

ภาพประกอบที่ 45 การระบายสี

6) ถอดพิมพ์จากปูนาดด้วยยางชีลีโคน

ภาพประกอบที่ 46 การสร้างแม่พิมพ์

7) หล่อด้วยเรซินและทำสีด้วยสีอะคริลิก

ภาพประกอบที่ 47 ปูนาที่หล่อด้วยเรซิน

8) นำมาจัดวางบนชิ้นงานที่เราทำไว้แล้วประสานเข้ากันด้วยกาวร้อนและตกแต่งรายละเอียดให้งานสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ภาพประกอบที่ 48 ผลงานศิลปนิพนธ์ที่เสร็จสมบูรณ์

บทที่ 4

ผลการวิจัยแบบสร้างสรรค์

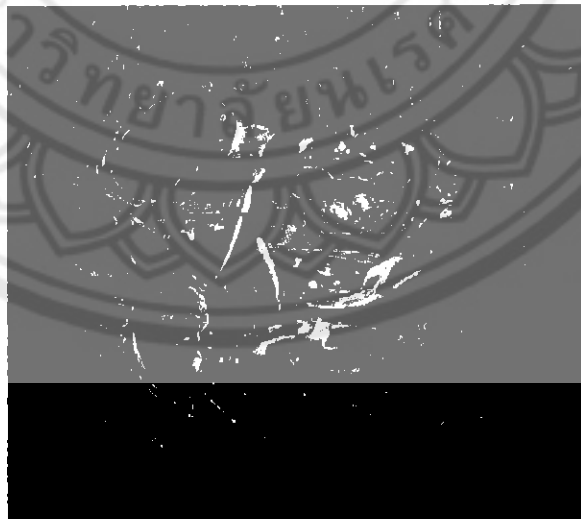
จากการศึกษาค้นคว้าและทดลองในกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์ชุด ภาพสัญลักษณ์การต่อสู้ดิ้นรนของวิถีชีวิตในชนบท ก่อให้เกิดทั้งส่วนดีและส่วนที่บกพร่อง เพื่อที่จะได้นำไปปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาให้ก้าวหน้าต่อไป ฉะนั้นเมื่อผลงานสร้างสรรค์ศิลปนิพนธ์ได้สำเร็จเป็นที่น่าพอใจแล้ว ก็ให้นำมาสู่กระบวนการวิเคราะห์ วิจัยร่วมกับอาจารย์ผู้ควบคุมศิลปนิพนธ์ และคณาจารย์ผู้สอน

ช่วงระยะก่อนทำศิลปนิพนธ์

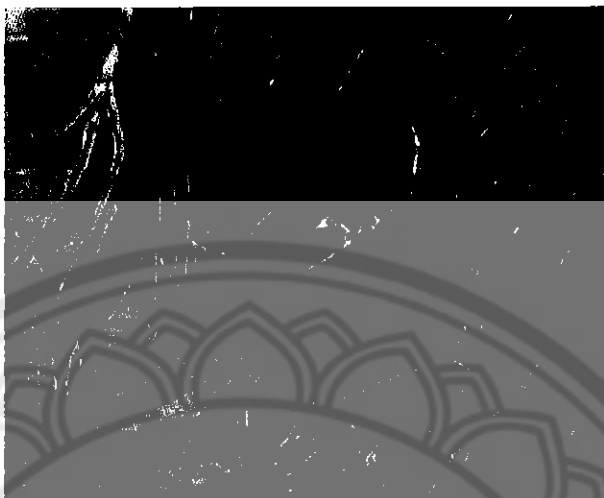
การสร้างสรรค์ผลงานในช่วงก่อนทำศิลปนิพนธ์ ผู้สร้างสรรค์พยายามค้นหารูปแบบกลวิธีต่างๆ เพื่อต้องการนำมาเป็นสัญลักษณ์ใช้ในการสื่อความหมาย โดยสามารถแบ่งออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะก่อนทำศิลปนิพนธ์ที่ 1

ผู้สร้างสรรค์ได้ใช้กลวิธีระบายสีลงผ้าใบแคนวาสด้วยสีอะคริลิค โดยต้องการจะสื่อความหมายในผลงานด้วยการสะท้อนสภาพล้อมในผลงานนั้นคือห้องนาที่มีรูปทรงปูนาเป็นจุดเด่นตรงกลางของภาพมีลักษณะท่าทางที่ต่อสู้ดิ้นรนจากสภาพแวดล้อมที่เป็นมลพิษ

ภาพประกอบที่ 49 ผลงานระยะก่อนทำศิลปนิพนธ์ที่ 1 ชั้นที่ 1

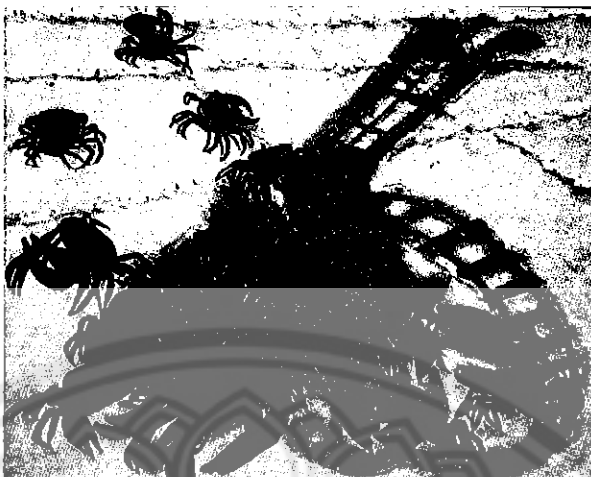
ภาพประกอบที่ 50 ผลงานระยะก่อนทำศิลปนิพนธ์ที่ 1 ชั้นที่ 2

ระยะก่อนทำศิลปนิพนธ์ที่ 2

จากปัญหาการสื่อความหมายในระยะก่อนทำศิลปนิพนธ์ที่ 2 ในการสร้างสรรค์ผลงานให้สื่อความหมายได้ชัดเจน ผู้สร้างสรรค์จึงได้ทดลองค้นหาเทคนิคในการสร้างพื้นผิวและนำรูปทรงของเครื่องจักรกลมาเป็นสื่อทางความคิดถึงระบบทุนนิยมและสารเคมีที่เข้ามามีอิทธิพลในการดำรงชีวิตในชนบทจนสร้างความสมดุลทางธรรมชาติและทำลายระบบนิเวศในท้องถิ่น จัดองค์ประกอบโดยการให้รูปร่างรูปทรงเงาของเครื่องจักรกลเป็นจุดเด่นที่กำลังขับไล่รูปร่างรูปทรงปูนาวิ้งไกลาหลทั่วทั้งผลงาน มีการจำลองพื้นที่สภาพแวดล้อมขึ้นมาใหม่เปรียบเสมือนพื้นที่ในปัจจุบันที่มนุษย์พยายามควบคุมให้มีสภาพแวดล้อม แร่ธาตุ ต่างๆตามต้องการ ผู้สร้างสรรค์จึงได้กำหนดสภาพแวดล้อมดังกล่าวเป็นพื้นที่สีขาว

ภาพประกอบที่ 51 ผลงานระยะก่อนทำศิลปนิพนธ์ที่ 2 ชั้นที่ 1

ภาพประกอบที่ 52 ผลงานระยะก่อนทำศิลปนิพนธ์ที่ 2 ชั้นที่ 2

การวิเคราะห์การสร้างสรรค

1. ทักษะและการสร้างเอกภาพ

ในการสร้างสรรคศิลปนิพนธ์ชุดนี้ ผู้สร้างสรรคได้ใช้ทัศนธาตุ (Visual Elements) โดยใช้เส้น (Line) เป็นทัศนธาตุหลักในการสร้างสรรค ซึ่งประกอบไปด้วยเส้นที่เกิดจากร้อยรอยลักษณะผิว (Texture) ในส่วนพื้นดินที่เป็นที่ว่าง (Space) ของผลงาน และส่วนที่เกิดจากการระบายโดยการ ใช้ สี (Color) วรรณะอุ่น (Warm Tone) อันได้แก่ สีแดง สีส้ม สีน้ำตาล และสีเหลือง สีน้ำตาล เป็น ต้น จนเกิดเป็นรูปทรง (Form) ที่มีทั้งน้ำหนักอ่อนแก่ของแสงและเงา (Tone) ให้เกิดเป็นปริมาตร มิติ เพื่อให้เกิดทัศนะทางรูปทรงที่เป็นนัยยะเชิงสัญลักษณ์ขึ้นมาแสดง อารมณ์ ความสะเทือนใจที่ สอดคล้องกับเนื้อหา (Content)

การสร้างเอกภาพ (Unity) ในผลงานสร้างสรรคศิลปนิพนธ์ชุดนี้ผู้สร้างสรรคได้สร้าง เอกภาพด้วยการใช้รูปทรงธรรมชาติ (Organic form) ของปูนา และกลุ่มสีวรรณะร้อน (Warm Tone) ที่ให้ความรู้สึกการต่อสู้อันมีความมีเลือดเนื้อมาประสานกลมกลืนกันด้วยประสาน กลมกลืน (Transition) ด้วยการซ้ำของรูปทรงปูนาแต่สร้างความแตกต่างกันโดยการ แปรเปลี่ยน (Gradation) ลักษณะทิศทางและการเคลื่อนไหวของปูนา เพื่อให้เกิดความขัดแย้ง (Opposition) และจัดวางกลุ่มรูปทรงปูนาให้เกิดเป็นจังหวะ (Rhythm) ด้วยระยะและขนาดของ รูปทรงเล็กใหญ่ไม่เท่ากันเกิดเป็นความการเคลื่อนไหวและมิติให้แก่ผลงาน

2. องค์ประกอบของศิลปะ ในส่วนของรูปทรง (Form) กับเนื้อหา (Content)

งานสร้างสรรค์ศิลปะนิพนธ์ชุดนี้เป็นผลงานจิตรกรรม ซึ่งเป็นศิลปะแขนงหนึ่งที่เป็นองค์ประกอบของทัศนศิลป์ สามารถสัมผัสรับรู้ด้วยการมองเห็นทางตา ในส่วนนี้ประเด็นที่จะกล่าวถึงคือ องค์ประกอบของศิลปะที่เป็นโครงสร้างสำคัญอันประกอบไปด้วยส่วนที่เป็นรูปทรง (Form) และส่วนที่เป็นเนื้อหา (Content)

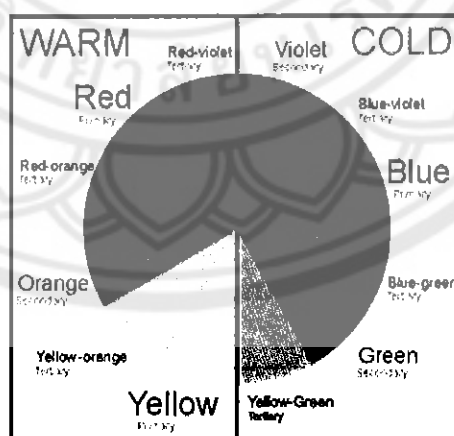
2.1 รูปทรง (Form)

2.1.1 รูปทรงที่เป็นสัญลักษณ์ทางศิลปะ(Artistic Form)

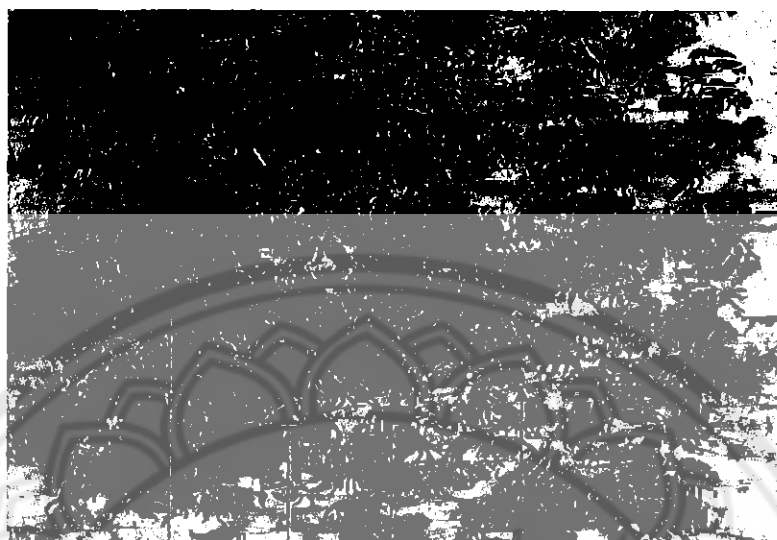
ในการสร้างสรรค์ศิลปะนิพนธ์ชุดนี้ ผู้สร้างสรรค์ได้ใช้รูปทรงธรรมชาติ (Organic form) คือรูปทรงของปูนา และรูปทรงอิสระ (free form) ด้วยวิธีการประสานกันของทัศนธาตุทางศิลปะดังต่อไปนี้

1) สีและน้ำหนักอ่อนแก่ของแสงเงา (Color & Tone)

ในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะนิพนธ์ ชุดนี้ผู้สร้างสรรค์ต้องการจะสื่อถึงอารมณ์การต่อสู้ดิ้นรน และความน่ากลัวความเป็นพิษเป็นภัยของเครื่องจักรกลและเทคโนโลยีที่รุกรานวิถีชีวิตจึงได้แสดงออกด้วยสีและน้ำหนักเพื่อให้สอดคล้องกับลักษณะของรูปทรงที่ใช้ในการสื่ออารมณ์ทางความคิดอันประกอบไปด้วยสีดังต่อไปนี้

ภาพประกอบที่ 53 วงจรสี

สีดำ สีแดง สีม่วง สีเทา

ภาพประกอบที่ 54 สี

สีแดง แสดงความรู้สึก ความมีเลือดเนื้อ มีชีวิต

สีม่วง แสดงความรู้สึก ความทุกข์โศก ระทมทุกข์

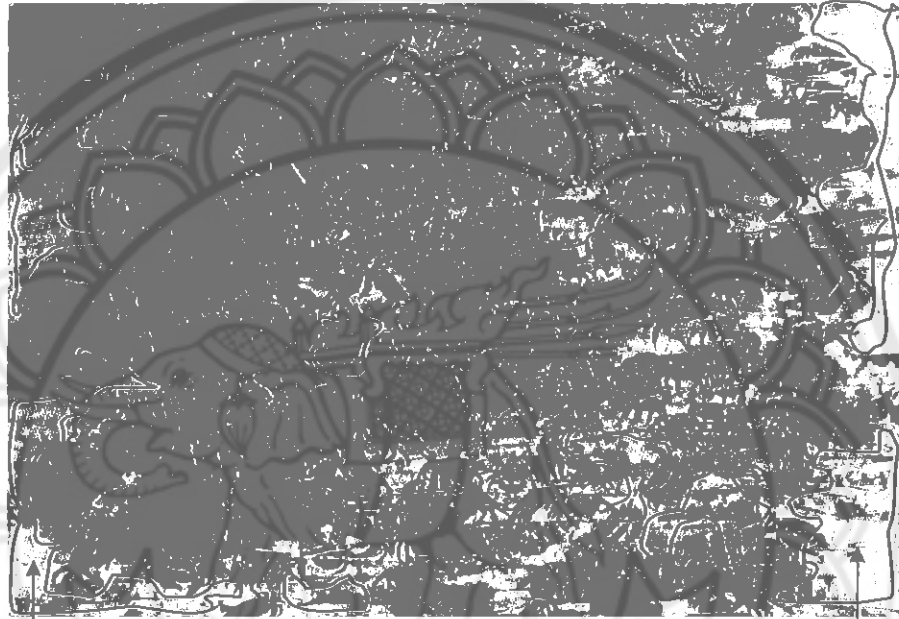
สีดำ แสดงความรู้สึกความตาย ความเศร้า ระทมทุกข์ น่ากลัว

สีเทา แสดงความรู้สึก หดหู่ คลุมเครือ ซ่อนเร้น ลึกลับ น่ากลัว

ลักษณะกลุ่มสีดังกล่าว ผู้สร้างสรรค์ได้นำมาประสานกลมกลืนกันเป็น
เอกภาพให้กลมกลืนกันด้วยโทนสีและขัดแย้งกันด้วยค่าน้ำหนักอ่อนแก่ของสี

2) ที่ว่าง (Space)

ในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะชนิดนี้ ได้กำหนดที่ว่างคือส่วนที่เกิดจากพื้นที่รอบข้างคราบสีที่เป็นพื้นผิวกระจายอยู่ทั่วทั้งภาพผลงาน

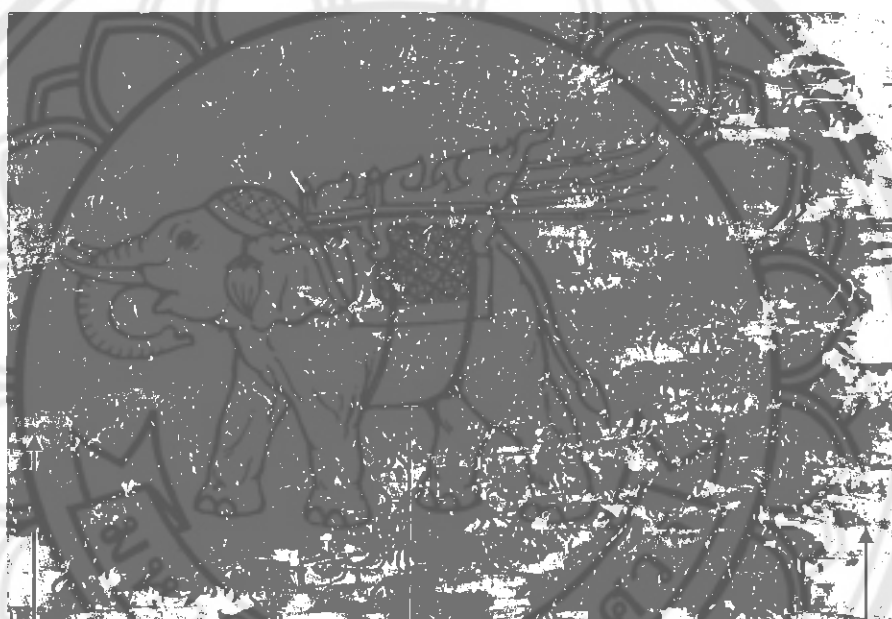
ที่ว่าง

ที่ว่าง

ภาพประกอบที่ 55 ที่ว่าง

3) ลักษณะผิว(Texture)และเส้น (Line)

ในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์ ชุดนี้ผู้สร้างสรรค์ได้สร้างพื้นผิว
 เทียมขึ้นมาเพื่อสร้างความรู้สึกลึกลับ ขรุขระ และแตกกระแหงเหมือนดินในพื้นที่
 แห้งแล้ง โดยการใช้ สีโปสเตอร์ผสมกับกาวและน้ำ ภาดลงบนเฟรมผ้าใบแคนวาส
 ก่อให้เกิดเป็นเส้นอิสระที่เป็นรอยแตกคดเคี้ยวไปมาและประสานกันเกิดเป็นความ
 กลมกลืนทั่วทั้งผลงาน

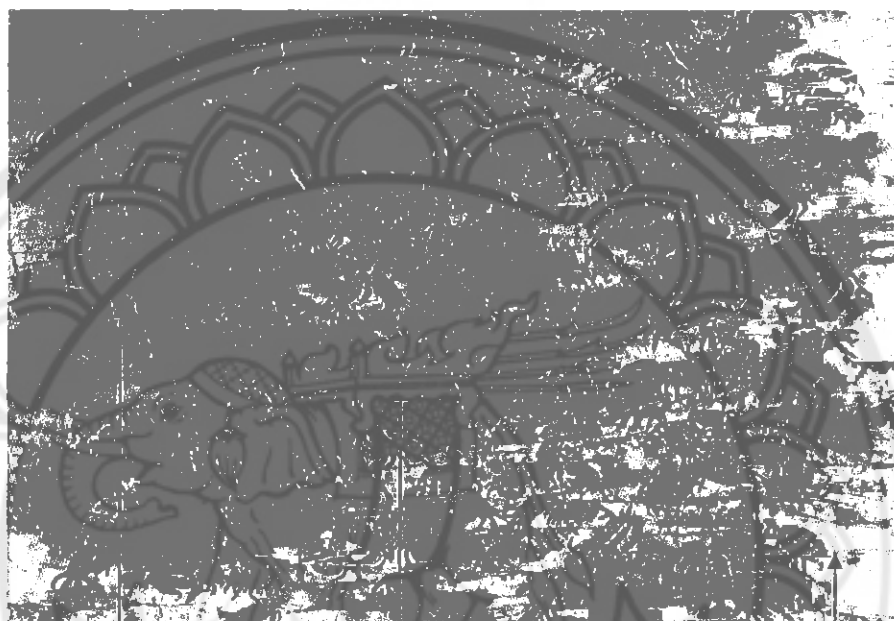
ลักษณะผิว

ลักษณะผิว

เส้น

ภาพประกอบที่ 56 ลักษณะผิวและเส้น

4) รูปร่าง ในผลงานของผู้สร้างสรรคืใช้รูปร่างอินทรีย์รูปและรูปร่างอิสระในการ
สร้างสรรคืให้ประสานกลมกลืนกันเป็นเอกภาพ รูปร่างอินทรีย์รูปได้แก่ ปูนา ต้นข้าว ฟาง
ข้าว รูปร่างอิสระได้แก่ ส่วนเกิดจากการสร้างคราบสีพื้นผิว

รูปร่างปูนา

รูปร่างอิสระ

รูปร่างฟางข้าว

ภาพประกอบที่ 57 รูปร่าง

2.1.2 รูปทรงทางวัตถุหรือวัสดุ(Material Form)

ในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะปะนิพนธ์ชุดนี้ วัสดุที่ผู้สร้างสรรค์ได้เลือกใช้ในการสร้างสรรค์ผลงาน คือ สีอะคริลิก และผ้าใบ (Canvas)

ภาพประกอบที่ 58 รูปทรงทางวัตถุหรือวัสดุ

2.2 เนื้อหา (Content)

2.2.1 เรื่อง (Subject) หมายถึงสิ่งที่ผู้สร้างสรรคงานศิลปะ นำมาเป็นจุดเริ่มต้น ในการสร้างสรรค์รูปทรงสัญลักษณ์ทางศิลปะ เพื่อแสดงออกถึงความรู้สึก นึกคิด อารมณ์ ความสะเทือนใจ อันลึกซึ้งอันเป็นจินตภาพภายใน

ในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะปะนิพนธ์ชุดนี้ เป็นเรื่องเกี่ยวกับการสะท้อนวิถีชีวิตของคนในชนบท ที่บริโภคเทคโนโลยี และสารเคมีมากเกินไปจนเกิดความความพอดีจนก่อให้เกิดพิษภัย รุกราน และทำลายวิถีชีวิตและสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ เกิดเป็นความสะเทือนใจทำให้ผู้สร้างสรรคนำมาเป็นแนวคิดและแรงบันดาลใจในการศึกษา ค้นคว้า และสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมสื่อผสมที่มีรูปแบบเป็นอัตลักษณ์เฉพาะตน

2.2.2 แนวเรื่อง (Theme) หมายถึง เป็นส่วนหนึ่งขององค์ประกอบทางด้านนามธรรมของงานศิลปะที่เน้นความคิด (Concept) ของศิลปินที่มีต่อเรื่องหรือรูปทรง เป็นเนื้อหาสาระหรือแนวทางของการสร้างสรรค์มากกว่าเนื้อเรื่อง เช่น ความเศร้า ศรัทธา การต่อสู้ดิ้นรน ความรัก

ในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะปะนิพนธ์ชุดนี้ มีแนวเรื่อง คือ การต่อสู้ดิ้นรนเพื่อความอยู่รอดที่เกิดจากการบริโภคเทคโนโลยีเกินความพอดี

2.2.3 เนื้อหา(Content) คือ ความหมายของงานศิลปะที่แสดงออกผ่านรูปทรงทางศิลปะ (Artistic Form) เนื้อหาของงานศิลปะแบบรูปธรรม เกิดจากการประสานกันอย่างมีเอกภาพของเรื่อง แนวเรื่อง และรูปทรง เนื้อหาอาจแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

1) เนื้อหาภายใน หรือเนื้อหาทางรูปทรง เป็นเนื้อหาที่เกิดจากการประสานกันอย่างมีเอกภาพของทัศนธาตุในรูปทรงเป็นเนื้อหาของรูปทรงโดยตรง การแสดงออกในผลงาน สร้างสรรค์ศิลปนิพนธ์ชุดนี้ มีเนื้อหาภายในคือ ความไกลหลด การหนี และต่อสู้ดิ้นรน ที่เกิดจากการประสานของขนาดรูปทรงและทิศทาง และความน่ากลัว การรุกราน ของสารเคมีที่ทำลายระบบนิเวศ

2) เนื้อหาภายนอก ซึ่งมีอยู่เฉพาะในงานศิลปะแบบรูปธรรมที่มีเรื่อง เป็นเนื้อหาที่เป็นผลสืบเนื่องจากเนื้อหาภายใน เป็นความหมายของเรื่องและแนวเรื่องที่เปลือออกมาโดยรูปทรง การแสดงออกในผลงานสร้างสรรค์ศิลปนิพนธ์ชุดนี้ มีเนื้อหาภายนอกเป็นลักษณะงานแบบกึ่งนามธรรม (Semi-Abstract) โดยใช้สัญลักษณ์ในการสื่อความหมาย กล่าวคือ รูปทรงที่ปรากฏในผลงานสร้างสรรค์ยังคงมีเรื่องและแนวเรื่องบ่งบอกให้เข้าใจได้ว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับการต่อสู้ดิ้นรนของวิถีชีวิตในชนบท อย่าง ปูนา

วิเคราะห์ทัศนธาตุ การสร้างสรรค์เอกภาพของรูปทรง และองค์ประกอบของศิลปะ

1. ทัศนธาตุที่ใช้ในผลงานสร้างสรรค์

1.1 เส้น ในงานของผู้สร้างสรรค์ลักษณะของเส้นที่นำมาใช้ในงานมี 2 ประเภท คือ

เส้นโครงสร้างขององค์ประกอบทำหน้าที่กำหนดทิศทางและการเคลื่อนไหวภายในภาพได้แก่ เส้นเส้นโครงสร้างของรูปทรงปูนา และฟางข้าวที่มีลักษณะแนวนอน สร้างความขัดแย้งด้วยเส้นการเคลื่อนไหวไปมา แล้วประสานกันด้วยเส้นโครงสร้างของขาปูที่เฉียงไปมา สร้างจังหวะเชื่อมโยงเป็นเอกภาพ

1.2 สี ในงานผู้สร้างสรรค์มีที่ใช้สีดังต่อไปนี้

1) ความเป็นสี (Hue) ผู้สร้างสรรค์ได้กำหนดการใช้สีผลงานโดยรวมให้แสดงความรู้สึกถึงความมีเลือดเนื้อมีชีวิตชีวาและความเคลื่อนไหว โดยให้สีวรรณะอุ่น ได้แก่ สีแดง สีน้ำตาล สีส้ม สีเหลือง และสีม่วง

2) น้ำหนักของสี (Value) เกิดจากการใช้สีของแสงมาผสมทำให้สีดูอ่อนลงเพื่อกำหนดค่าน้ำหนักของส่วนที่ถูกแสงกระทบ เกิดเป็นลักษณะผิวของวัตถุอย่างปูนาให้รู้สึกเป็นมันวาว และกำหนดมิติความลึกตื้นใกล้ไกลในภาพ

1.3 พื้นผิว ลักษณะพื้นผิวที่นำสร้างสรรค์ภายในผลงานคือลักษณะผิวที่ทำเทียมขึ้น ในส่วนที่เป็นพื้นดินที่ขรุขระและส่วนที่เป็นกระดองของปูที่มีลักษณะแข็งและรู้สึกมันวาว

1.4 ที่ว่าง ผู้สร้างสรรค์ได้กำหนดส่วนที่ว่าง 20 % คือส่วนที่เป็นพื้นดินที่ปล่อยทิ้งไว้โดยเป็นลักษณะรูปร่างอิสระเล็กๆกระจายไปทั่วภาพให้ความรู้สึกเคลื่อนไหวและให้องค์ประกอบของภาพแลดูไม่อึดอัด

1.5 รูปร่าง ในผลงานของผู้สร้างสรรค์ใช้รูปร่างอินทรีย์รูปและรูปร่างอิสระในการสร้างสรรค์ให้ประสานกลมกลืนกันเป็นเอกภาพ รูปร่างอินทรีย์รูปได้แก่ ปูนา ต้นข้าว ฟางข้าว รูปร่างอิสระได้แก่ ส่วนเกิดจากการสร้างคราบสีพื้นผิว

1.6 ขนาด ผู้สร้างสรรค์ได้กำหนดขนาดเล็กใหญ่ของรูปทรงปูนาที่ไม่เท่ากันเพื่อสร้างเพื่อสร้างจังหวะให้เกิดขึ้นในงาน

1.7 ทิศทาง ในผลงานของผู้สร้างสรรค์เกิดจากเส้นของรูปทรงของโครงสร้างปูนา และต้นข้าว มีทิศทางทั้งแนวนอนแนวตั้ง แนวเฉียง

2. หลักการจัดองค์ประกอบศิลปะ

ในผลงานศิลปะนิพนธ์ชุดนี้ ผู้สร้างสรรค์สร้างเอกภาพ (Unity) ด้วยการใช้รูปทรงธรรมชาติ โดยใช้สีวรรณะร้อน (Warm Tone) ประสานกลมกลืน (Transition) กันด้วยการซ้ำของรูปทรงและเส้นทิศทางของรูปทรงปูนา และแปรเปลี่ยน (Gradation) ไปด้วยขนาดเล็กลงใหญ่ของรูปทรงเพื่อให้เกิดความขัดแย้ง (Opposition) ก่อให้เกิดเป็นจังหวะ (Rhythm) การเคลื่อนไหว ซึ่งในภาพสร้างความเด่น (Dominance) ด้วยลักษณะผลงานที่สร้างความกระจายของรูปร่างรูปทรงและสี ทั่วทั้งผลงาน

3. หลักการวิเคราะห์รูปทรง

ในผลงานศิลปะนิพนธ์ ชื่อ ไถแปร นี้ ใช้รูปทรงธรรมชาติ (Organic form) คือรูปทรงของปูนา ต้นข้าว ฟางข้าว ในการประสานกลมกลืนกัน และขัดแย้งกันด้วยขนาดเส้นทิศทางและพื้นที่ว่าง ที่มีลักษณะพื้นผิวที่สร้างขึ้นเพื่อเลียนแบบสภาพจากสิ่งแวดล้อมจริง

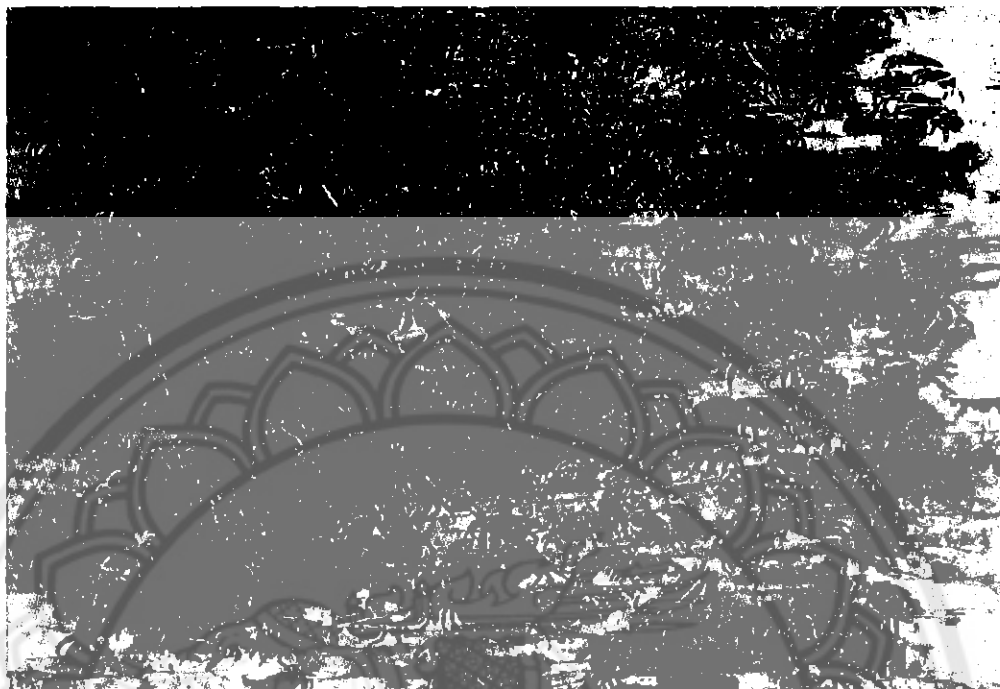
4 หลักการวิเคราะห์เนื้อหา

4.1 แนวความคิด ความสะเทือนใจที่ประสบพบเห็นสภาพแวดล้อม ระบบนิเวศตามท้องนาที่ผู้สร้างสรรค์ได้อยู่อาศัยถูกทำลายลง อันเกิดการใช้สารเคมีที่เกินความจำเป็น ก่อให้เกิดความบั่นทอนใจในการสร้างสรรค์

4.2 แนวเรื่อง การต่อสู้ดิ้นรนเพื่อความอยู่รอด

4.3 สัญลักษณ์ ปูเป็นสัญลักษณ์ในการสื่อความหมายของวิถีชีวิตในระบบนิเวศท้องทุ่ง

นา

ภาพประกอบที่ 59 ผลงานศิลปนิพนธ์ ชั้นที่ 1

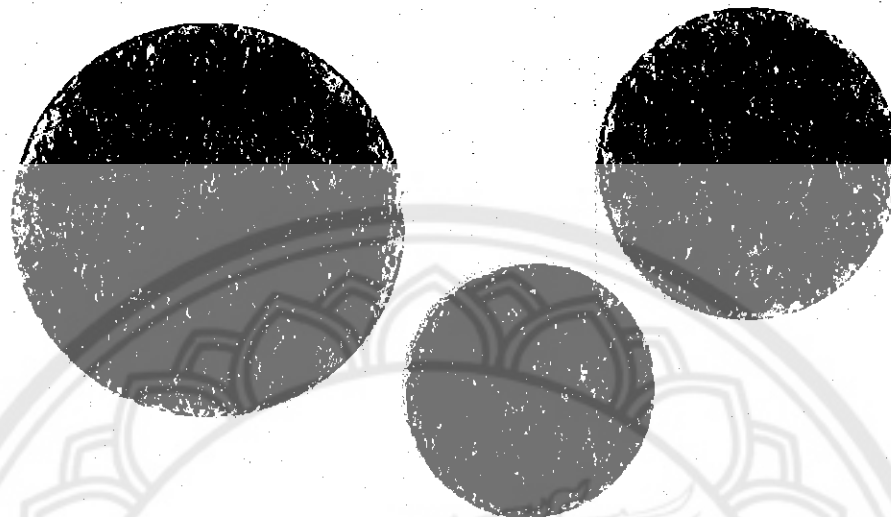
ชื่อภาพ ไถแปร

กลวิธี จิตรกรรมสีผสม

ขนาด 145 x 180 เซนติเมตร

ผลงานศิลปนิพนธ์ เรื่องการต่อสู้ดิ้นรนของวิถีชีวิตในชนบท ชั้นที่ 1

ในผลงานศิลปนิพนธ์ ชื่อผลงาน ไถแปรนี้ ผู้สร้างสรรค์ได้กำหนดรูปร่างรูปทรงของผลงานให้เป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าโดยอิงรูปร่างรูปทรงของแปลงนา เพื่อให้สื่อความหมายถึงระบบนิเวศในท้องถิ่นที่กำลังถูกทำลายจากการใช้สารเคมีที่มากเกินไปจนความพอดี สร้างเอกภาพ (Unity) ด้วยการใช้อุปสรรคธรรมชาติโดยใช้สีวรรณะร้อน (Warm Tone) ประสานกลมกลืน (Transition) กันด้วยการซ้ำของรูปทรงปูนาและเส้นทิศทางของรูปทรงปูนา และแปรเปลี่ยน (Gradation) ไปด้วยขนาดเล็กใหญ่ของรูปทรง สร้างความขัดแย้ง (Opposition) ระหว่างสีของรูปร่างรูปทรงของปูนาที่เป็นสีโทนร้อนได้แก่สีแดง ม่วง ส้มกระจายไปทั่วผลงานก่อให้เกิดเป็นจังหวะ (Rhythm) การเคลื่อนไหว กับสีพื้นหลังที่เป็นสีขาวและครามสีดำ ซึ่งในภาพสร้างความเด่น (Dominance) ด้วยลักษณะผลงานที่สร้างความกระจายของรูปร่างรูปทรงและสี ทั้งทั้งผลงาน

ภาพประกอบที่ 60 ผลงานศิลปนิพนธ์ ชั้นที่ 2

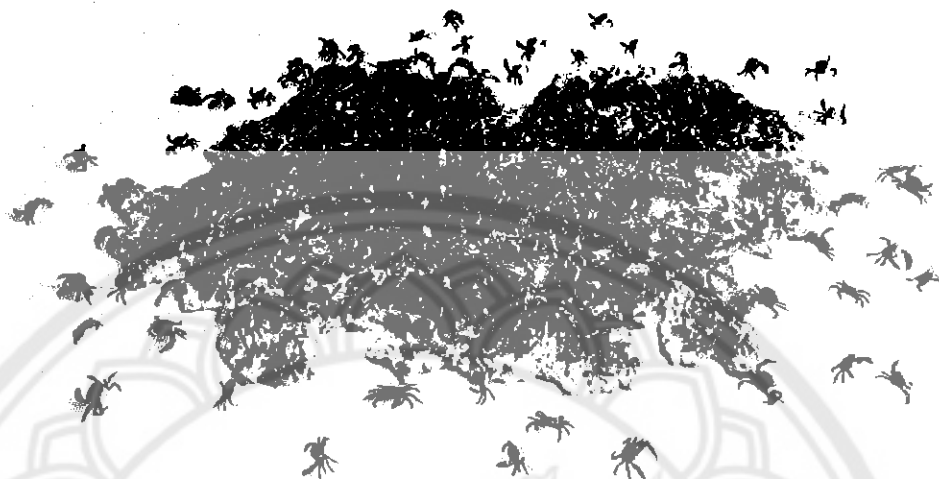
ชื่อภาพ Survival in Thai Rural Life I

กมลวิธิ จิตรกรรมสื่อผสม

ขนาด 170 x 270 เซนติเมตร

ผลงานศิลปนิพนธ์ เรื่องการต่อสู้ดิ้นของวิถีชีวิตในชนบท ชั้นที่ 2

ในผลงานศิลปนิพนธ์ ชื่อผลงาน Survival in Thai Rural Life I ผู้สร้างสรรค์ได้กำหนดรูปร่างรูปทรงของผลงานให้เป็นรูปวงกลม 3 ชั้นมีขนาดเล็กใหญ่ไม่เท่ากัน เพื่อสื่อความหมายถึงความไม่สมดุลกันระหว่างระบบวิถีทั้ง 3 ในระบบนิเวศ คือ ผู้ผลิต ผู้บริโภค และผู้ย่อยสลายอันเกิดจากการใช้สารเคมีมากเกินไป สร้างเอกภาพ (Unity) ด้วยการใช้รูปทรงธรรมชาติโดยใช้สีวรรณะร้อน (Warm Tone) ประสานกลมกลืน (Transition) กันด้วยการซ้ำของรูปทรงปูนาและเส้นทิศทางของรูปทรงปูนา และแปรเปลี่ยน (Gradation) ไปด้วยขนาดเล็กใหญ่ของรูปทรง สร้างความขัดแย้ง (Opposition) ระหว่างสีของรูปร่างรูปทรงของปูนาที่เป็นสีโทนร้อนได้แก่สีแดง ม่วง ส้มกระจายไปทั่วผลงานก่อให้เกิดเป็นจังหวะ (Rhythm) การเคลื่อนไหว กับสีพื้นหลังที่เป็นสีขาวและครามสีดำ ซึ่งในภาพสร้างความเป็นเด่น (Dominance) ด้วยลักษณะผลงานที่สร้างความกระจายของรูปร่างรูปทรงและสี ทั่วทั้งผลงาน มีการพัฒนาจากผลงานชั้นที่ 1 คือ รูปร่างปูนาได้หลุดออกมาเป็น 3 มิติ เป็นรูปทรงที่นำมาจัดวางในผลงานให้ดูน่าสนใจมากยิ่งขึ้น

ภาพประกอบที่ 61 ผลงานศิลปนิพนธ์ ชั้นที่ 3
 ชื่อภาพ Survival in Thai Rural Life II
 กลวิธี จิตรกรรมสื่อผสม
 ขนาด 145 x 230 เซนติเมตร

ผลงานศิลปนิพนธ์ เรื่องการต่อสู้ดิ้นของวิถีชีวิตในชนบท ชั้นที่ 3

ในผลงานศิลปนิพนธ์ ชื่อผลงาน Survival in Thai Rural Life II ผู้สร้างสรรค์ได้กำหนดรูปร่างรูปทรงของผลงานให้เป็นรูปร่างอิสระ เพื่อใช้สื่อทางความคิดถึงลักษณะของผืนของแผ่นดินใหม่ที่ถูกรื้อถอนจากการใช้สารเคมีมากเกินไป สร้างเอกภาพ (Unity) ด้วยการให้รูปทรงธรรมชาติโดยใช้สีวรรณะร้อน (Warm Tone) ประสานกลมกลืน (Transition) กันด้วยการซ้ำของรูปทรงปูนาและเส้นทิศทางของรูปทรงปูนา และแปรเปลี่ยน (Gradation) ไปด้วยขนาดเล็กใหญ่ของรูปทรง สร้างความขัดแย้ง (Opposition) ระหว่างสีของรูปร่างรูปทรงของปูนาที่เป็นสีโทนร้อนได้แก่สีแดง ม่วง ส้มกระจายไปทั่วผลงานก่อให้เกิดเป็นจังหวะ (Rhythm) การเคลื่อนไหว กับสีพื้นหลังที่เป็นสีขาวและครามสีดำ ซึ่งในภาพสร้างความเป็นเด่น (Dominance) ด้วยลักษณะผลงานที่สร้างความกระจายของรูปร่างรูปทรงและสี ทั้งทั้งผลงาน มีการพัฒนาจากผลงานชิ้นที่ 1 และ 2 คือรูปร่างปูนาได้หลุดออกมาเป็น 3 มิติ เป็นรูปทรงที่นำมาจัดวางในผลงานให้ดูน่าสนใจและดูคล้ายกับของจริงมากยิ่งขึ้น

บทที่ 5
บทสรุปและข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าการสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์ชุด การต่อสู้ดิ้นรนของวิถีชีวิตในชนบท ตามแนวทาง ขั้นตอนกระบวนการสร้างสรรค์ ซึ่งล้วนแต่เป็นการเพิ่มพูนประสบการณ์การทำงาน แนวทางความคิด เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนางานทัศนศิลป์ ได้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ดังต่อไปนี้

1. เพื่อเป็นการศึกษาค้นคว้ากระบวนการสร้างสรรค์ผลงานทางศิลปะนำไปสู่การบันทึกผล การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะไว้อย่างเป็นระบบในรูปเอกสารภาคศิลปนิพนธ์
2. เพื่อสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์ เรื่อง การต่อสู้ดิ้นรนของวิถีชีวิตในชนบท
3. สรุป รวบรวม วิเคราะห์ ผลการสร้างสรรค์
4. เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และเข้าใจในกระบวนการการสร้างสรรค์ ตอบสนองความคิดและความรู้สึกแสดงออกออกถึงคุณค่าทางความงามในรูปแบบผลงานจิตรกรรมสร้างสรรค์

ผลที่ได้รับจากการสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์ชุดนี้ ทำให้ผู้สร้างสรรค์ได้ศึกษาค้นคว้า กระบวนการสร้างสรรค์ผลงานทางศิลปะนำไปสู่การบันทึกผลการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะไว้อย่าง เป็นระบบในรูปเอกสารภาคศิลปนิพนธ์ ซึ่งได้สร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์ เรื่องการต่อสู้ดิ้นรน จำนวน 3 ผลงาน ตลอดจนการนำผลงานดังกล่าวมาวิเคราะห์ รวบรวม และสรุปผลของการ สร้างสรรค์ทำให้เกิดการเรียนรู้และเข้าใจในกระบวนการการสร้างสรรค์ ตอบสนองความคิดและ ความรู้สึก แสดงออกออกถึงคุณค่าทางความงามในรูปแบบงานจิตรกรรมสร้างสรรค์ นำเสนอ เรื่องราวสะท้อนวิถีชีวิตของคนในชนบท ที่บริเวณเทคโนโลยีที่เกินความพอดี จนก่อให้เกิดพิษภัย รุกราน ทำลายวิถีชีวิตและสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ ถ่ายทอดงานในเชิงสัญลักษณ์ ซึ่งมี ลักษณะงานแบบกึ่งนามธรรมพัฒนาผลงานสร้างสรรค์จนมีรูปแบบที่เป็นอัตลักษณ์เฉพาะตน ผู้ สร้างสรรค์หวังเป็นอย่างยิ่งว่าการศึกษาค้นคว้าตลอดจนการเรียบเรียงบันทึกกระบวนการ สร้างสรรค์ศิลปนิพนธ์ฉบับนี้ จะเกิดประโยชน์แก่ผู้ที่สนใจพอสมควร และประจักษ์แจ้งให้ตระหนัก ถึงการใช้ชีวิตตามวิถีที่บรรพบุรุษได้รักษาสืบทอดมาเพื่อให้การใช้ชีวิตร่วมกันระหว่างมนุษย์กับ ธรรมชาติ พึ่งพาอาศัย เกื้อกูลซึ่งกันและกันอย่างมีความสุขต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. การจัดองค์ประกอบของผลงานควรจะจัดวางให้รูปร่างทรงมีความซ้อนทับเกิดเป็นเส้นที่วิ่งไปมาเพื่อสื่อถึงความไกลหลด การต่อสู้ดิ้นรนเพื่อเอาชีวิตรอดมากยิ่งขึ้น
2. การเก็บความสมบูรณ์ของชิ้นงานด้านข้างของชิ้นงาน ต้องจัดการให้เรียบร้อยและสอดคล้องกลมกลืนกับผลงาน
3. สำหรับแนวทางในการพัฒนาผลงานสร้างสรรค์ต่อไปภายภาคหน้าอาจจะนำเสนอในรูปแบบที่เป็นการสร้างสรรค์ในเชิงความคิดมากขึ้นหรือในเชิงออกแบบให้รูปลักษณะของผลงานแปลกใหม่แทนการเลียนแบบสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติเพื่อความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

กำจร สุนพงษ์ศรี. (2555). *สุนทรียศาสตร์*. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: แอคทีฟ พรีน จำกัด.

ชลูด นิมเสมอ. (2539). *องค์ประกอบของศิลปะ*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ:

โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด.

ศุภชัย สิงห์ยะบุศย์. (2547). *ประวัติศาสตร์ศิลปะตะวันตก*. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ:

วาดศิลป์ จำกัด.

รศ. วุฒิ วัฒนศิริ. (2555). *ประวัติศาสตร์ศิลปะ*. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ:

เอมี เอ็นเตอร์ไพรส์ จำกัด.

<http://reg.ksu.ac.th/teacher/anurak/Lesson2.htm>

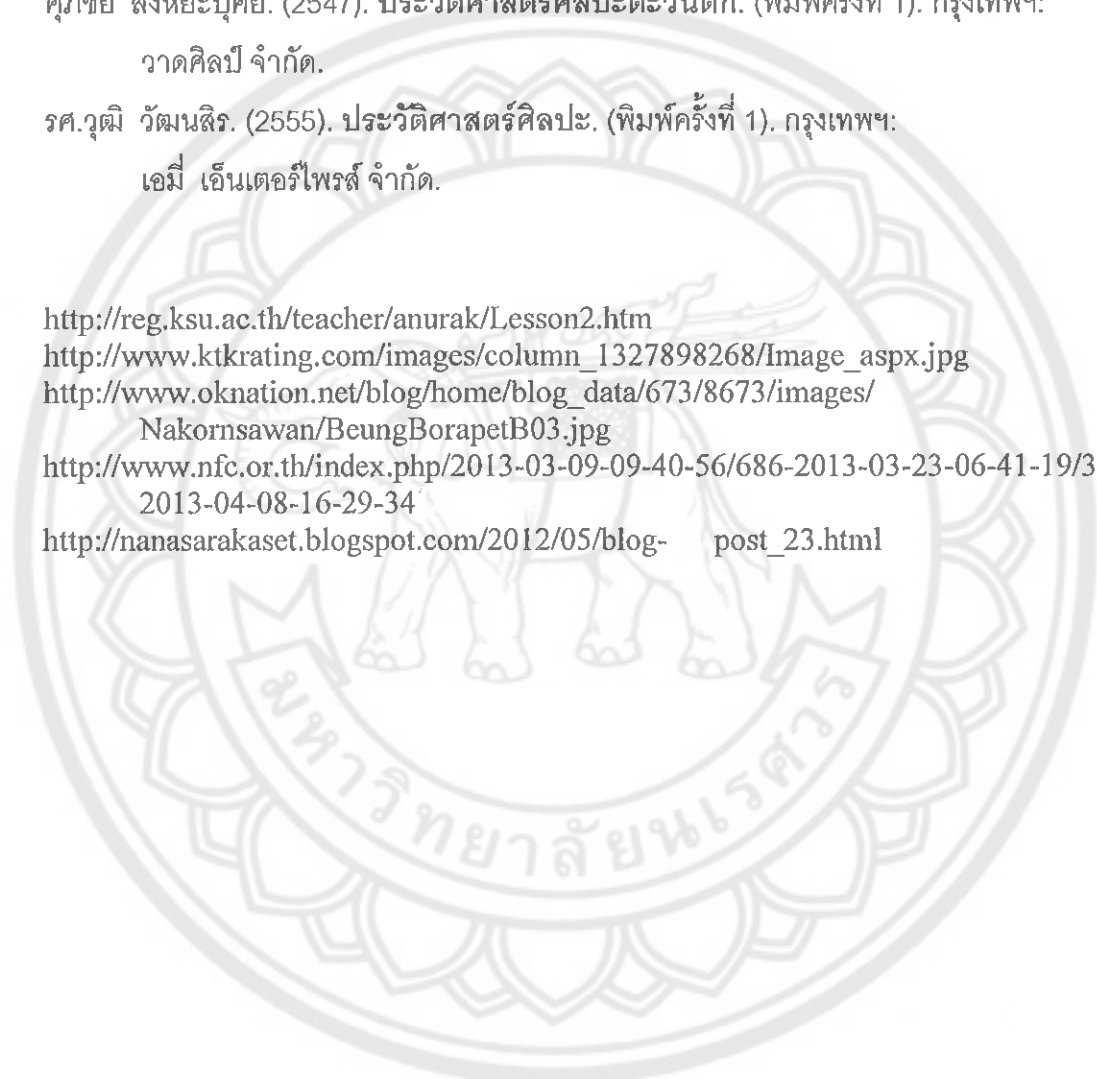
http://www.ktkrating.com/images/column_1327898268/Image_aspx.jpg

http://www.oknation.net/blog/home/blog_data/673/8673/images/

[Nakornsawan/BeungBorapetB03.jpg](http://www.oknation.net/blog/home/blog_data/673/8673/images/Nakornsawan/BeungBorapetB03.jpg)

<http://www.nfc.or.th/index.php/2013-03-09-09-40-56/686-2013-03-23-06-41-19/3468-2013-04-08-16-29-34>

http://nanasarakaset.blogspot.com/2012/05/blog-post_23.html

ประวัติผู้วิจัย

มหาวิทยาลัยพระนคร

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ - ชื่อสกุล สมโภชน์ พูลเขตกิจ
 วัน เดือน ปี เกิด 24 มีนาคม 2535
 ที่อยู่ปัจจุบัน 18 หมู่ 7 ตำบลตลุกคู่ อำเภอทัพทัน จังหวัดอุทัยธานี 61120
 ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2553 มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนตลุกคู่วิทยาคม ตำบลตลุกคู่
 อำเภอทัพทัน จังหวัดอุทัยธานี

พ.ศ. 2550 มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนตลุกคู่วิทยาคม ตำบลตลุกคู่
 อำเภอทัพทัน จังหวัดอุทัยธานี

พ.ศ. 2541 ประถมศึกษา โรงเรียนวัดตลุกคู่(อุทิศเสมาประชานำรุง) ตำบลตลุกคู่
 อำเภอทัพทัน จังหวัดอุทัยธานี

ผลงาน

พ.ศ. 2557 ได้รับคัดเลือกแสดงผลงาน นิทรรศการ ศิลปะนิพนธ์ยอดเยี่ยม ปี2557
 ณ หอศิลป์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ

พ.ศ. 2555 ได้รับคัดเลือกแสดงผลงาน ชื่องาน คอร์ป "ฉัน" ไม่ขอวัน ณ
 หอศิลป์ กรุงเทพฯ จัดโดยสำนักงานโครงการพัฒนาแห่ง
 สหประชาชาติ (United Nations Development Program)